

1 § Hänvisning av ärende till utskott och beslut om förlängd motionstid

Föredrogs och hänvisades
Skrivelse
2005/06:49 till näringsutskottet

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående skrivelse skulle förlängas till *fredagen den 20 januari 2006*.

2 § Samhällsekonomi och finansförvaltning

*Samhällsekonomi och
finansförvaltning*

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2005/06:FiU2
Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning (prop.
2005/06:1 delvis).

Anf. 1 ARNE KJÖRNSBERG (s):

Fru talman! I den fortsatta budgetbehandlingen ska vi nu, som talmannen sade, hantera frågorna på utgiftsområde 2. Det handlar, som också talmannen sade, om samhällsekonomi och finansförvaltning. Utgifterna på detta utgiftsområde är knappt 12 miljarder kronor. Det är ungefär hälften av vad barnbidragen till landets alla barn kostar på ett år, för att vi ska få en uppfattning om storleken på det. Det handlar, för att nämna några exempel, om anslag till Konjunkturinstitutet, som ska hjälpa regering och riksdag att förutse vad som händer i ekonomin i Sverige och i världen. Det är Ekonomistyrningsverket, som också hjälper regering och riksdag och ett antal finansiella aktörer med prognoser: Hur går det med de beslut som riksdagen har fattat? Går det ihop? Får vi in mer inkomster? Stiger utgifterna? Det är sådant som Ekonomistyrningsverket sysslar med.

Ett tredje exempel är Finansinspektionen. Den myndigheten har att övervaka att aktörer på det finansiella området, banker och motsvarande, följer regelverk och hanterar sina kunder korrekt och sådana frågor. Mitt sista exempel, det finns många fler, är Riksgäldskontoret. Det är de som har att förvalta den statsskuld som vi har, vilket de, såvitt jag förstår, gör på ett utomordentligt bra sätt.

I detta betänkande tillstyrker finansutskottet regeringens förslag. Vi behandlar också ett antal motioner, och samtliga avstyrks. Detta gör de, för att ta några exempel, med hänvisning till att åtgärder redan är vidtagna, att arbete är påbörjat, att arbete pågår och den typen av argument. Enligt min mening är detta välgrundat, men det är upp till riksdagen att bedöma om det är på det sättet. Till detta betänkande finns nämligen fogat sex reservationer och fem särskilda yttranden, som riksdagen om några timmar ska ta ställning till. Med detta, fru talman, vill jag överlämna ärendet till riksdagens behandling.

Anf. 2 GUNNAR AXÉN (m):

Fru talman! Om riksdagen tidigare under hösten hade ställt sig bakom det moderata budgetförslaget och de utgiftsramar som vi har föreslagit hade staten inom det här utgiftsområdet kunnat spara lite mer än 1 miljard kronor. Det hade blivit resultatet av att vi säger nej till ytterligare utgifter och nej till den straffskatt som snart kommer att drabba dem som har behov av att ta sig med bil in till landets huvudstad, det vill säga biltullarna.

Vi har också föreslagit besparingar inom myndighetsorganisationen genom effektiviseringar. Vi har sagt nej till den arbetsmarknadspolitiska åtgärd som kallas för statliga kompetensöverföringsjobb eftersom vi föredrar reformer som skapar nya, riktiga och långvariga jobb i stället för nya arbetsmarknadspolitiska åtgärder som ju bara är ett försök från regeringens och stödpartiernas sida att dölja den verkliga arbetslösheten.

Men eftersom majoriteten här i riksdagen redan har röstat ned våra förslag till utgiftsramar i budgeten, och att denna bör ses som en helhet, faller möjligheterna att genomföra och lägga fram förslag om de här utgiftsminskningarna nu. Socialdemokraterna och dess stödpartier har ju inte heller gjort sig kända för att vilja hushålla med skattebetalarnas pengar.

Vi föreslår även, tillsammans med övriga partier i Allians för Sverige, en privatisering av Statens bostadsfinansieringsaktiebolag och fastighetsbolaget Vasakronan. Båda företagen bedriver en affärsmässig verksamhet på väl fungerande marknader som präglas av både hög effektivitet och god konkurrens mellan privata aktörer. Vasakronan är ett av Sveriges största fastighetsbolag vad gäller ägande och uthyrande av kommersiella lokaler. Man har ett omfattande fastighetsbestånd i Stockholm, Göteborg, Malmö, Lund och Uppsala.

Det finns inget som helst motiv till att staten ska vara en av landets största ägare av kontors- och affärsfastigheter. De enda motiv som synes finnas bakom den här ordningen är väl rent nostalgiskt statssocialistiska från vänstermajoritetens sida. Staten ska enligt vår mening inte bedriva affärsmässig verksamhet eftersom det skapar en snedvriden konkurrens. Vidare innebär statens inblandning i affärsmässig verksamhet i förlängningen att man också tar risker med skattebetalarnas pengar. Därmed anser vi inte heller att Statens bostadsfinansiering AB ska få utvidga sin verksamhet till att även omfatta inlåning från allmänheten, det vill säga bedriva bankverksamhet. En försäljning av Statens bostadsfinansieringsaktiebolag och Vasakronan leder till att vi minskar statens lånebehov och därmed också statens lånekostnader.

Vårt utgiftsområde omfattar ju även den statliga statistikproduktionen. Här vill vi tillsammans med övriga partier i Allians för Sverige framhålla vikten av att den offentliga statistiken kompletteras med uppgifter om omfattningen av all den viktiga vård och omsorg som i dag utförs i annan regi än offentlig, det vill säga av till exempel stiftelser, föreningar och trossamfund. I dag redovisas nämligen inte den här statistiken, utan det är enbart statistik över vård och omsorg som utförs i offentlig regi som redovisas. Det ger en missvisande bild av hur det verkligen förhåller sig inom området.

Fru talman! Vi står givetvis bakom alla våra reservationer men för tids vinnande nöjer jag mig med att yrka bifall till reservation nr 4.

Anf. 3 CHRISTER NYLANDER (fp):

Fru talman! Också Folkpartiets förslag till statsbudget för nästa år har redan fallit. Precis som Gunnar Axén tidigare sade har också vi en lång rad med förslag på det här området som skulle kunna göra Sverige lite bättre.

3,8 miljarder kronor – så mycket kostar trängselskatteförsöket i Stockholm. Om man frågar medborgarna i det här landet vad man skulle kunna använda runt 4 miljarder kronor till tror jag att man skulle få väldigt många olika förslag. Några skulle säkert säga att man ska rusta upp skolorna och förskolorna så att man får en bra arbetsmiljö där. Andra skulle säkert säga att man ska bygga bort köerna i vården eller bygga vägar. Kanske skulle någon vilja sänka skatten. Förslagen skulle säkert vara många. Jag tror att väldigt få spontant skulle föreslå att man skulle lägga 3,8 miljarder på att bygga upp stora vägstationer runt Stockholm, satsa miljarder för att på några månader genomföra ett trängselskattesystem här.

Folkpartiet har hela tiden konsekvent varit emot detta. Nu är det snart i gång, om några veckor. Det gör naturligtvis att det är omöjligt att stoppa alla de pengar som är på väg att kastas i sjön. Men vår bedömning är att om man satte stopp nu skulle man kunna spara ungefär 500 miljoner kronor. Med de 500 miljoner kronorna skulle man kunna göra en hel del bra saker.

Fru talman! Man ska vara sparsam med skattebetalarnas pengar, och det finns särskild anledning att vara väldigt sparsam när det gäller statens utgifter, statens förvaltning och den offentliga byråkratin. Folkpartiet har länge krävt en översyn av de myndigheter som finns på det här området. Det har gjorts en utredning, och det är bra. Men mandatet som den utredningen hade var inte tillräckligt långtgående för att ge de resultat som skulle behövas.

Förslaget blev i stället en ny myndighet, mer pengar och lite mer byråkrati. Man hade chansen att göra något bra, att samla krafter och att öka effektiviteten. Men man tog inte hela steget fullt ut. Det är synd, och det kostar skattebetalarna lite extra.

Utskottet riktar i betänkandet ganska skarp kritik mot regeringen för att man har en bristande styrning av myndigheterna på detta område och för att det saknas tydliga kopplingar mellan utgifterna och vad man får ut av dem.

Det ska bli väldigt intressant att höra vad utskottsmajoritetens talesman i den här debatten säger. En sådan skarp skrivning måste rimligen

Prot. 2005/06:53
16 december

*Samhällsekonomi och
finansförvaltning*

också innebära att man är beredd att vidta åtgärder och se till att regeringen tar dessa frågor på allvar.

Slutligen: I detta betänkande behandlas också en fråga som ligger lite grann vid sidan om men som är väldigt viktig. En väl fungerande finansmarknad är helt avgörande för jobben och välbefindandet i Sverige men också globalt. Den här frågan kommer ofta i skymundan i debatten. Och det kanske är bra eftersom tystnaden kanske tyder på att hälsan tiger still. Likväl är det väldigt viktigt att vi betonar hur viktigt det är med en effektiv och stabil finansmarknad. Det är viktigt för Sverige och svenska jobb, och det är viktigt för att EU så att säga ska lyfta sig och bli en starkare aktör i fråga om den globala ekonomin.

EU-samarbetet är nu ganska frenetiskt på detta område, och vi får till finansutskottet hela tiden nya förslag om att samordna finansmarknaden. Det är ett viktigt arbete, det höjer välbefindandet, och det skapar på lång sikt förutsättningar för fler jobb och minskad arbetslöshet.

Samtidigt ser vi, vilket jag tycker är viktigt att säga, att många av förslagen är alldeles för krångliga. Det är för mycket detaljstyrning, och det är för många EU-beslut. Många beslut skulle mycket väl kunna fattas på nationell nivå i stället. Nationerna skulle själva kunna sköta detta. Det är viktigt att EU i sitt arbete koncentrerar sina krafter till det som verkligen behövs. Och om det är något som vi behöver i Europa så är det en väl fungerande och effektiv finansmarknad som skapar grogrund för de nya jobb som vi längtar efter och som stärker välbefindandet.

Folkpartiet har en hel del bra reservationer på detta område, men för tids vinnande väljer jag att yrka bifall endast till reservation 4.

Anf. 4 MATS ODELL (kd):

Fru talman! För ett land som har en skattekvot som jag tror i dag ligger på 51 % – 51 % av bruttonationalprodukten, summan av alla varor och tjänster som produceras, som passerar via olika politiska organ – är det klart att ett sådant utgiftsområde som vi i dag debatterar och som handlar om effektiv statsförvaltning, finansiella system och tillsyn har en väldigt stor betydelse. När så mycket resurser går igenom dessa organ är det väldigt viktigt att det blir effektivt och att vi också i de finansiella systemen som är så viktiga för vår välfärd också har bra tillsynssystem.

Som flera talare har sagt här röstade majoriteten bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister ned alla oppositionens förslag den 23 november. De har nu fallit. Men om kammaren då hade bifallit Kristdemokraternas alternativ hade vi på detta område sparat 873 miljoner kronor beroende på att vi föreslår effektiviseringar, sammanläggningar av några myndigheter, ianspråktagande av anslagssparande och annat. Men framför allt handlar det om det fullständigt vanvettiga resursslöseri som införandet av trängselavgifter i Stockholm innebär. 3 800 miljoner kronor bränns på sju månader – 3,8 miljarder på sju månader. Socialdemokraterna berömmar sig av att de nu ska satsa 10 miljarder på äldreomsorgen under tio år. Ställ det mot 3,8 miljarder på sju månader! Då förstår man så att säga magnituden av detta resursslöseri.

Det är naturligtvis viktigt att man till att börja med har rätt mål när det gäller tillsynen av finansiella system. Där har vi kristdemokrater i en reservation pekat på att man behöver komplettera dessa mål. Vi tycker nämligen att de nu gällande är alldeles för vaga och att de behöver strä-

mas upp. Där handlar det om att man i de övergripande målformuleringarna också ska ta in betydelsen av en god affärsetik och att allmänhetens förtroende för dessa system kan stärkas. Vi har konkreta förslag på detta område som jag för tids vinnande inte går in på. Men det handlar om viktiga förändringar för att upprätta finansmarknadens förtroende och funktionssätt, såsom skärpt insiderlagstiftning och stärkande av Finansinspektionen. Där kan jag nämna att vårt förslag är att Finansinspektionen ska få mera resurser genom att också få använda sig av de avgifter som man tar in vid sin tillsyn. De som är föremål för tillsyn ska få betala mer för detta och inte skattebetalarna. Jag tycker att det är mycket märkligt att regeringen håller fast vid sin rigida hållning i det avseendet.

Det finns också några reservationer här som handlar om statlig företagsamhet. Gunnar Axén talade om SBAB och Vasakronan. Inte nog med att vi anser att det bör vara privata aktörer som driver konkurrensutsatt verksamhet. Staten ska inte både sätta spelreglerna, vara domare och delta i spelet på banan, utan där bör man ha andra aktörer.

Men i fallet SBAB använder staten sin styrka för att utöva en orimlig konkurrens i förhållande till de aktörer som finns. Jag vill bara peka på att det avkastningskrav som ägaren staten har på SBAB är ungefär hälften av det avkastningskrav som är normalt på den här marknaden. Indirekt subventionerar alltså skattebetalarna i någon mening detta och håller ned det avkastningskrav som ingen annan aktör på detta område har råd att ha om man ska kunna ha ett rimligt eget kapital. Man får en snedvridning av konkurrensen på detta område.

Många kan naturligtvis glädjas åt att det inte längre tas ut topplån utan att man kan få ett bottenlån för i stort sett hela beloppet. Det är bra på ett sätt. Men det borde i så fall vara lika villkor för alla på marknaden, så att inte en statlig spelare snedvrider konkurrensen.

Jag vill yrka bifall till en annan reservation, nämligen reservation 4, som handlar om statistik över ideella organisationers vård och omsorg. Det bedrivs en väldigt omfattande verksamhet av stiftelser, föreningar, trossamfund och bolag utan vinstutdelning när det gäller omsorg. Vi tycker att det måste synliggöras mer genom att man också tar med dem i statistiken.

Jag yrkar alltså bifall till reservation 4.

Anf. 5 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i dess helhet i utskottets betänkande. Jag kommer att redogöra för Vänsterpartiets särskilda yttrande om kostnader för mäns våld mot kvinnor. Vi uppmärksammade alldeles för sent att Vänsterpartiets motion i dess helhet om mäns våld mot kvinnor hade remitterats till justitieutskottet.

Vi har liksom tidigare år framfört ett motionsförslag om att en utredning bör tillsättas för att utveckla och genomföra en nationell kostnadsberäkning av mäns våld mot kvinnor.

Den offentliga utredningen, *Slag i luften*, föreslog för ett år sedan att Brottsförmyndigheten ska ges i uppdrag att genomföra en undersökning av de samhällsekonomiska konsekvenserna av mäns våld mot kvinnor och barn. Förslaget övervägs för närvarande i Regeringskansliet. Vi avstår därför från att i detta sammanhang reservera oss och återkommer i frågan i samband med justitieutskottets behandling av motionen.

För precis ett år sedan tog jag i mitt anförande upp just detta förslag. Och jag hoppas att regeringen tar med utredningens förslag om en undersökning i propositionen om jämställdhet som man ska överlämna till riksdagen i mars nästa år. Det skulle vara en stor och viktig framgång i kampen mot mäns våld mot kvinnor. Det handlar inte, som finansutskottet skriver, om att samhällets resurser i första hand bör användas till sociala åtgärder för att bekämpa det våld som vissa män riktar mot kvinnor och barn. Mäns våld mot kvinnor är inte en marginell företeelse, utan det är ett allvarligt samhällsproblem.

Kvinnors liv begränsas av den rådande könsmaktsordningen på en mängd olika plan. Mäns våld mot kvinnor, eller begreppet sexualiserat våld, tar avstamp i maktojämlikheten mellan könen. Att använda begreppet sexualiserat våld – som inbegriper olika former av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld, till exempel misshandel, våldtäkt, sexuella övergrepp, trakasserier – är att ta ställning för en förståelse att våldet är en del i en patriarkal samhällsstruktur. Arbetet för att stoppa det sexualiserade våldet måste ske utifrån insikten att det handlar om makt, kontroll och en rådande struktur där män är överordnade och kvinnor underordnade. Maktrelationen mellan kvinnor och män är den samhälleliga norm i vilken övergrepp mot kvinnor utförs. En våldsförståelse med utgångspunkt i könsmaktsordningen särskiljer inte våldsutövande män eller våldsutsatta kvinnor som avvikande. Man delar alltså inte upp samhället i de så kallade normala, icke våldsutsatta eller icke våldsamma och de så kallade onormala, våldsutövande och våldsoffer. Man försöker inte hitta orsaker till våldet i främmande eller individuella avvikelser.

Med en könsmaktsförståelse av våldet riktas fokus i stället på allas ansvar att ifrågasätta, utmana och bryta de strukturer och de föreställningar som grundar sig på mäns makt och kontroll över kvinnor. Den bryter mot synsättet att våldet beror på social utsatthet, så kallade integrationsproblem, alkohol eller psykisk sjukdom.

Fru talman! Kvinnors utsatthet för mäns våld, vare sig det är misshandel, sexuella trakasserier, våldtäkt eller incest, är ett samhällsproblem som inte bara har konsekvenser på ett socialt plan utan även har stora ekonomiska aspekter. Kostnaderna för det könsrelaterade våldet har både direkta och indirekta variabler. Det handlar om direkta vårdkostnader för utsatta kvinnor och barn, kostnader för rättsprocesser och kriminalvård, jourverksamhet och andra kostnader för att ge kvinnor och barn skydd men också bortfall i arbetstid och begränsandet av kvinnors deltagande i samhället.

I flera länder har beräkningar gjorts över samhällets direkta kostnader för mäns våld mot kvinnor. I USA beräknas den våldsrelaterade frånvarofrekvensen på arbetet och ökade hälsokostnader för arbetsgivarna till ca 4 miljarder US-dollar per år. I Kanada räknar man med att de direkta kostnaderna av mäns våld mot kvinnor – rättsliga kostnader, medicinsk vård och frånvaro från arbete – uppgår till ca 900 miljoner US-dollar per år.

Fru talman! Kan Storbritannien, Nederländerna, Finland och Tyskland måste också Sverige kunna! För ett år sedan riktades i en artikel med rubriken "Regeringen står handfallen", undertecknad av dem som satt i utredningen om kvinnofridsuppdragen, kraftig kritik mot inte bara regeringen utan också politiken. Artikelförfattarna skriver: "Avsaknaden

av insikter om – eller snarare ett aktivt motstånd mot att ta till sig – våldets omfång, innebörd och karaktär leder till en politisk nedprioritering av frågan. Mäns våld mot kvinnor blir problemet som i teorin och i den politiska debatten lyfts fram men som i praktiken försvinner.”

Ska Sverige gälla som ett av världens mest jämställda länder måste regeringen agera nu. Att mäns våld mot kvinnor tar stora ekonomiska resurser i anspråk är tydligt. Vad som behövs är en prislapp på problemet. Det behövs en analys av vilka faktorer som påverkas av mäns våld och en beräkning på vad det kostar samhället. Det är pengar som i stället kunde användas till satsningar på att höja kvinnors alltför låga löner och på till exempel en bättre sjuk- och hälsovård.

Anf. 6 ROGER TIEFENSEE (c):

Fru talman! Åhörare och riksdagskolleger! Statens verksamhet ska bedrivas effektivt. Det är viktigt i allmänhet men särskilt viktigt när vi diskuterar de två politikområden som det här betänkandet omfattar – finansiella system och tillsyn samt effektiv statsförvaltning. Varje ineffektivt använd skattekrona är en stöld från skattebetalarna, eller som Gustav Möller uttryckte det, en stöld från de fattiga. Det tycker jag är en gammal dygd som vi borde återupprätta och använda varje skattekrona effektivt.

Centerpartiet har länge hävdat att möjligheten till besparingar inom statliga myndigheter är väldigt stor. Som stöd för det har vi bland annat en rapport från Ekonomistyrningsverket som presenterades i våras och som visar att alla myndigheter kan öka effektiviteten genom att utnyttja modern teknik, genom att samordna sina tjänster, man kallar det för *share-it*-servicelösningar. Det handlar om att samordna upphandling, samordna kompetens för upphandling, IT-lösningar. Ekonomistyrningsverket bedömer att den totala overheadkostnaden, inte den som är direkt verksamhet utan kringkostnader för myndigheters, statens, verksamheter, uppgår till 45 miljarder. Det är en fjärdedel av driftskostnaderna. Det är klart att det finns en betydande besparingspotential i statens administrativa kostnader utifrån den utvärderingen.

Jag vill med detta passa på att yrka bifall till reservation 3.

För mig som centerpartist är det en dygd att inte ta ut en enda skattekrona i onödan och att minska de administrativa kostnaderna för staten. Vårt budgetalternativ ger uttryck för det. Inom det här utgiftsområdet hade vi 583 miljoner i mindre kostnader just för byråkrati, administrativa kostnader. Nu har det fallit, så jag har inte möjlighet att följa upp det. Det handlar om att ta vara på skattebetalarnas pengar på bästa sätt.

Vi kan se andra exempel inom statsbudgeten i stort. Vi kan minska utanförskapet. När över en miljon människor i arbetsför ålder inte går till jobbet varje dag är det ett slöseri med mänskliga resurser och slöseri med våra gemensamma ekonomiska resurser. Vi kan också i betänkandet se ett annat exempel på slöseri med resurser, nämligen trängselskatten, 3,8 miljarder som bränns på sju månader. Intäkterna beräknas till 500 miljoner. Det är ett slöseri med resurser.

Jag vet inte om ni testat stavningskontrollen på Notes när ni skickar mejl här i riksdagen. Om man skriver ordet ”sossarna” i ett mejl och har stavningskontrollen på accepterar inte stavningskontrollen ”sossarna”, utan det kommer upp ett förslag, ”slösarna”. Testa det. Jag vet inte vem

Prot. 2005/06:53

16 december

*Samhällsekonomi och
finansförvaltning*

som har gjort programmet eller om det är en bugg som borde rättas till. Jag tror inte att det är stavningskontrollen i Notes som borde rättas till, utan jag tycker att det är regeringen som borde bytas ut.

Anf. 7 CARIN LUNDBERG (s):

Fru talman! Detta är den sista debattdagen före jul. När jag var barn trodde mina kamrater och jag att vi måste vara särskilt snälla de här dagarna, annars skulle inte tomten komma. Det är lite av tomteverkstad här i dag. Vi socialdemokrater knyter ihop den säck som vi kallar för budget tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Det är en stor säck, en stark budget som i likhet med tomtens leksakstillverkning är grundad på behov och inte på egenintressen. Det är en stark budget som kommer att ge tomten möjlighet att ge extra julklappar tack vare snälla barn men också tack vare det höjda barnbidraget.

Det är en budget som visar på skiljelinjerna i svensk politik: Å ena sidan ska alla med, å andra sidan måste några offras.

Skiljelinjerna finns där, även om det inte är lika enkelt att se dem som tidigare.

”Konservatismen kunde nu frigöra sig från det förgångnas mest svårartade misstag till en ny politisk och ideologisk offensiv. Man anslöt sig i varje fall formellt till kravet på hög sysselsättning. Man lovade viss social trygghet eller minimistandard. Så långt fick samhällets ansvar sträcka sig. Men därutöver skulle marknaden råda.”

Man skulle kunna tro att detta handlar om de så kallade nya Moderaterna. Men faktum är att det är ett citat från en artikel av Olof Palme ur tidskriften Tiden från 1960.

Det här betänkandet handlar det budgetavsnitt som handlar om utgiftsområde 2, Samhällsekonomi och finansförvaltning. Man skulle kunna säga att det handlar om statliga myndigheter, deras uppgifter och pengar.

När vi debatterar denna del av budgeten varje år så här dagarna före jul brukar alltid de borgerliga partierna tycka att regeringen har alldeles för många myndigheter som gör fel saker. Vi socialdemokrater å andra sidan brukar tycka att förslagen är väl avvägda. Det är inte så lätt att märka, men det är en ideologisk skillnad.

Vad bör staten göra? är en fråga som vi politiker har anledning att ställa oss. Nyliberalismen och de gamla Moderaternas svar, som i dag verkar vara mest Folkpartiets är: Så litet som möjligt. I ett välfärdssamhälle av socialdemokratisk modell behövs någon som verkställer de politiska besluten. I ett borgerligt styrt Sverige skulle inte lika många myndigheter behövas.

När borgerligheten kritiserar byråkratin och slöseriet med skattemedel på onödiga myndigheter handlar det i grund och botten om en ovilja att se att staten och samhället behövs.

För att genomföra det riksdag och regering har beslutat behövs myndigheter. Att de finns och fungerar är så självklart att vi inte tänker på det så ofta, vilka myndigheter och hur många, vem som ska göra vad, kommunen eller staten, ideella föreningar eller föräldrakooperativ är politiska beslut.

Finansutskottet hade för en tid sedan besök av Albaniens finansutskott. De ville veta allt om vår budgetprocess. ”Men hur vet ni att det blir

som ni beslutat?” var en fråga som för oss var så självklar att den först var svår att förstå. ”Hur kommer det sig att ni har en så här effektiv offentlig förvaltning?” Det brukar vara en vanlig fråga som vår minister på området Sven-Erik Österberg får. ”Och hur kommer det sig att korruptionen är liten?” frågade senast det franska finansdepartementet.

Varje ineffektivt använd skattekrona är en stöld från skattebetalarna, skriver Folkpartiet i sin reservation och det säger också Roger Tiefensee från Centern i debatten. Jag instämmer i denna lilla travesti på Gustav Möller, folkhemmets grundare som sade: Varje ineffektivt använd krona är en stöld från folket. Jag vågar påstå att Sverige har en effektiv förvaltning. Det är den effektiviteten som andra länder är imponerade av.

Jag vågar också påstå att i en modern välfärdsstat som vår behövs ett stort antal myndigheter. Myndighetsstrukturen avgörs av de behov och de krav som ställs på samhället att ge allmänheten en effektiv service.

Trots de ideologiska skillnaderna i synsättet finns det alltid behov av att utvärdera verksamheten och se om förändringar behöver göras. Ansvarskommittén är ett exempel på sådan översyn.

Själva antalet myndigheter kritiseras ofta, att antalet stiger. Påståendet att antalet statliga myndigheter växer kraftigt är inte korrekt. I själva verket är det så att antalet myndigheter sedan början av 90-talet har minskat kraftigt, främst genom sammanslagningar, det ska sägas, till färre och större myndigheter. Men det kan vara en effektivisering i sig. Mellan 1990 och 1998 har det totala antalet myndigheter mer än halverats från 1 360 till 590 myndigheter. Denna trend nedåt fortsätter.

Regeringen har också i budgetpropositionen för 2006 angett att antalet små myndigheter bör minska och att noggranna prövningar ska göras innan en eventuell ny myndighet inrättas.

Jag anser att den statliga myndighetsstrukturen ständigt måste omprövas, och den måste också förändras. Ett exempel på detta är att det i Ansvarskommitténs uppdrag ingår att utarbeta principer för den centrala myndighetsstrukturen och överväga hur samordningen av de statliga myndigheternas verksamhet kan förbättras. Det kan till exempel ske genom en sammanhållen styrning av den verksamhet som berör flera myndigheter eller genom en sammanläggning av flera myndigheter.

Det finns redan praktiska exempel på sådan samordning, Visam i Norsjö kommun i mitt hemlän Västerbotten. Regeringen uppdrar också inom kort åt Ekonomistyrningsverket att fortsätta arbetet med att undersöka myndigheternas administrativa kostnader, så kallade overheadkostnader. Det uppdraget innebär att lämna ett förslag till hur statliga myndigheters administrativa stöd skulle kunna effektiviseras till exempel genom samordning, *share-it-service* som man ibland säger, utlägg på entreprenad, *outsourcing*, och så vidare.

Ekonomistyrningsverket ska också ge förslag till hur ett system för beräkning av relevanta nyckeltal just avseende de administrativa kostnaderna skulle konstrueras – allt för att ha en fortlöpande process kring frågan.

Vid årsskiftet upphör en myndighet som ligger under mitt ansvarsområde. Statens kvalitets- och kompetensråd uppgår då i den nya stabsmyndighet som bildas med resurser från både Regeringskansliet, Ekonomistyrningsverket och KKR. Det är viktigt för att effektivisera och få mera fokus på 24-timmarsarbetet.

Prot. 2005/06:53

16 december

*Samhällsekonomi och
finansförvaltning*

Sammantaget tycker jag att den svenska statsförvaltningen står sig mycket väl. Det innebär inte att allting är perfekt i Sverige och att vi inte har någonting att lära. Det är klart att vi har. Vi ska alltid vara lyhörda. Vi ska ha både ögon och öron öppna för vad som händer i vår omvärld och se på vilket sätt vi kan förfina vårt system.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslagen i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 8 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Det lackar mot jul och tomten uppenbarar sig i olika skepnader. En sådan tomte är då Göran Persson och Pär Nuder.

Om man tittar på den tomte som Carin Lundberg representerar kännetecknas han av några olika egenskaper. För det första lånar han till sina julklappar. För det andra kastar han en del av dem i sjön innan han når fram, och då tänker jag på trängselskatterna, alltså 3,8 miljarder direkt i Norrström. Det kommer att bli några fler bussar. Jag åkte med en av dem i går. De är utmärkta och bra. Vi är inte alls emot att det blir fler bussar. Men 1,6 miljarder till IBM hade man åtminstone kunnat bespara sig och en hel del annat, till exempel det kaos i kollektivtrafiken som av allt att döma kommer att uppstå.

Det andra, som kanske är det allvarligaste, är att den här tomten tar tillbaka julklapparna efter jul eller efter valet. Det är inte så snällt. Då tänker jag på de tillfälliga sysselsättningsåtgärder som omfattar ca 20 miljarder som tomten har med sig. Det är ju inte riktigt snyggt att man avslutar detta efter valet. Fundera lite grann på den här tomtens egenskaper, Carin Lundberg!

När det gäller de statliga finansbolagen SPAB och fastighetsbolaget Wasakronan, tycker Carin Lundberg rent av att staten borde äga fler banker och sänka avkastningskraven på dem? Eller ska man utsträcka detta till ett minskat avkastningskrav på Vattenfall, vilket skulle vara väldigt populärt? Vattenfall är ju den stora vinstmaskinen. Halvera avkastningskravet på Vattenfall och dela ut det till alla oss elkonsumenter! Varför ska bara bankkunderna få del av det statliga ägandets välsignelser?

Det skulle vara intressant att veta lite mer om principerna. Det finns många konstigheter i detta, men jag avvaktar med spänning Carin Lundbergs syn på den rödklädda tomten.

Anf. 9 CARIN LUNDBERG (s) replik:

Fru talman! Den rödklädda tomten beslutar i dag om en stark budget som kommer att bidra till att orättvisorna i samhället minskar. Jag pekade till exempel på höjningen av barnbidraget som betalas ut retroaktivt redan på tisdag. Det kommer att ge föräldrarna möjlighet att köpa mer julklappar till sina barn.

Om trängselskatterna är en julklapp kan vi ju diskutera. Men till skillnad från Mats Odell, som bara pekar på trängselskattens kostnader och som ständigt värnar om näringslivet i stället för om staten och samhället, finns det de som säger att näringslivet sparar flera miljarder kronor tack vare att man kommer fram fortare i Stockholm. Det blir mindre trängsel för de nödvändiga transporter. Jag undrar vad Mats Odell tycker om just den delen.

Vad sedan gäller om staten ska äga fler banker tycker jag tycker för min del att det räcker att staten har ägt och ska sälja ut Nordea, den socialiserade banken sedan början av 1990-talet.

Prot. 2005/06:53
16 december

*Samhällsekonomi och
finansförvaltning*

Anf. 10 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Det var spännande att orättvisorna minskar när barnbidragen betalas ut redan före jul. Ja, barnen brukar ju hänga upp en strumpa så att de får några väl utvalda julklappar på morgonen. Det är väl så barnbidraget ska fungera, att det ska mjuka upp inför valet. Okej, det är väl spännande och säkert positivt för Socialdemokraterna och för alla dem som får del av detta.

Sedan kommer Carin Lundberg in på att det finns fördelar med trängselskatten. Javisst, riksdagsledamöter som ständigt befinner sig på tjänsteresa kommer ju inte att ha några problem. Frågan är bara vilka det är som försvinner från vägarna. Är det inte just låginkomsttagare och medelinkomsttagare som nu ska trängas i den alltmer överfyllda kollektivtrafiken? Men tjänstebilsresenärer och företagsbilar kommer att få väldigt gott om plats. Jag håller med om det. Vad vi befarar är att det blir ett jättestort kaos i kollektivtrafiken. Det är ju redan fullt på tunnelbanor, pendeltåg och bussar i rusningstid, så det återstår att se var den problematiken hamnar.

Jag tycker inte att Carin Lundberg svarar på frågorna när det gäller det statliga ägandet. Ta det oerhört märkliga i att Mona Sahlin tillsätter ytterligare en utredning – jag tror att det är den fjärde i raden av utredningar om hur elmarknaden ska kunna bli effektivare och hur man får ned elpriserna – samma dag som Thomas Östros har en presskonferens där han meddelar de enorma vinsterna i Vattenfall. Medge att det finns en väldigt stor problematik i detta!

På bankområdet, det område som vi talar om i dag, äger man ett bolag som har sänkt avkastningskravet väldigt mycket för att konkurrera ut andra mindre nischbanker. Jag tycker att det finns anledning att renodla statens roll, att se till att sätta regler och övervaka dem men inte delta på spelplanen.

Anf. 11 CARIN LUNDBERG (s) replik:

Fru talman! Mats Odell är orolig för hur kollektivtrafiken i Stockholm kommer att fungera när trängselavgifterna införs. Jag ser då fram emot nästa års beslut om anslag till kommuner och landsting eftersom det är landstinget i Stockholms län som har ansvar för kollektivtrafiken. Jag förutsätter då att Kristdemokraterna kommer att öka de anslagen.

Anf. 12 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Fru talman! Jag tycker att vi fick en intressant inblick i taktiktänkandet inom socialdemokratien: Det gäller att vara snäll de sista dagarna före julafton. Jag brukar säga till mina barn att det inte räcker att vara snäll de sista dagarna före julafton för att man ska få julklappar utan att man ska försöka vara snäll hela året. Det är samma sak inom politiken, att det inte duger att komma med extrainsatser och vara snäll de sista dagarna innan valet. Jag tror att rätt många är trötta på alltför mycket av vallöften som sedan inte hålls. Man kan inte köpa röster. Jag tror inte att det går. Risken är dessutom den att när man har en väldigt expansiv finanspolitik tvingar

man Riksbanken att snabbare, skarpare och tidigare höja räntan, vilket sedan slår mot rätt många hushåll.

Carin Lundberg nämnde detta med tomten. Om man nu hade varit tomte och haft 4 miljarder kronor kan man ju fundera på vad man skulle ha använt pengarna till. Jag hade kunnat komma på ganska många saker som jag skulle ha velat göra. Men årets julklass till stockholmarna blir ju övervakningskameror. Och när de köper saker till varandra blir det förmodligen en och annan transponder i julklassen. Och jag funderar på vad stockholmarna har gjort för att få det som årets julklass.

Jag tycker också att Carin Lundberg skulle behöva svara på den skarpa kritik som utskottet riktar mot regeringen när det gäller styrningen av myndigheterna, där det inte finns tydliga uppföljningar av utfallet i förhållande till de insatser som görs. Vi har skrivit om detta i utskottet år efter år. Jag skulle vilja höra vad utskottsmajoriteten har för funderingar om att skärpa till tonen så att det får effekter och vi slipper ta upp detta nästa år igen.

Sedan var det en intressant utveckling om de ideologiska skillnaderna. SCB har, om jag minns rätt, ungefär 500 miljoner kronor i anslag från staten. Folkpartiet vill minska det med 30 miljoner. Socialdemokraterna och stödpartierna vill minska det med 3 miljoner kronor. Är det där skillnaden mellan socialdemokrati och nyliberalism går?

Anf. 13 CARIN LUNDBERG (s) replik:

Fru talman! Christer Nylander undrar om skillnaden i anslaget till SCB går i statistik eller inte. Då vill jag säga att för oss socialdemokrater är det väldigt viktigt att få fram statistik på hur vår verksamhet fungerar. Därför tycker vi att SCB ska finnas kvar och fortsätta att göra sitt alldeles utmärkte jobb. Vissa saker måste förbättras både på SCB och inom andra myndigheter. Vi skriver det i utskottstexten och jag försökte också säga att det är väldigt viktigt att man fortsätter arbetet med att försöka förbättra myndigheternas arbete. Man måste alltid utvärdera verksamheter och se om det är något mer som behöver göras. Jag pekade till exempel på den stora utredningen som vi kallar för Ansvarskommittén. Jag pekade också på att regeringen inom kort ska uppdraga åt Ekonomistyrningsverket att fortsätta arbetet med att särskilt titta på de administrativa kostnaderna, som man kallar för overheadkostnader. Så vi är överens om att man alltid måste titta på myndigheternas fortsatta utveckling.

Men när det gäller Christer Nylanders inledning, att det är bättre att vara snäll hela året, kan jag säga, för att fortsätta med liknelsen, att den budget som vi nu beslutar om är stark och en fortsättning på den politik som vi har fört under hela mandatperioden och inte bara något som kommer nu. Nu kan vi tack vare tillväxten göra de saker som vi beslutar om i budgeten.

Jag skulle vilja fråga Christer Nylander vilka vallöften det är som han menar att vi socialdemokrater, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har gett men inte har infriat.

Anf. 14 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Fru talman! Jag skulle kunna säga mycket om jobben. Jag skulle kunna säga mycket om äldreomsorgen, sjukvården och mycket annat. Jag skulle också kunna säga mycket om det väldigt tydliga löftet som stod

som nr 1 i er valplattform, att minska barngrupperna i förskolan. Det har fortfarande inte skett. Man har satsat en del resurser, men fortfarande ökar barngrupperna faktiskt på många ställen men är genomsnittligt oförändrade. Och det var nr 1 som vallöfte i Socialdemokraternas valplattform!

Det kan vara viktigt med statistik. Men det är också viktigt att sikta in sig på den statistik som det finns behov av och försöka undvika regelbördor och annat för sådant som inte är särskilt viktigt. Vi har ett problem i dag, att många människor som skulle vilja starta företag inte gör det. De är bekymrade över att de inte ska kunna få verksamheten att gå ihop, men de är också bekymrade över den regelbörda som finns på småföretag i dag och som tar väldigt mycket kraft, tid och pengar. Jag tycker att vi måste fundera på – och jag tror att Carin Lundberg också vill ha fler jobb – hur vi får flera småföretag att våga växa och att starta men framför allt att våga anställa, för är det någonting som Sverige behöver i dag så är det flera jobb, minskad arbetslöshet och ett säkrat välbefinnande.

För att återknyta till där vi började, vallöfena, var ett av de viktigaste vallöfena från socialdemokratin att få ned arbetslösheten. När ni lämnar över makten till oss i september nästa år kommer vi fortfarande att ligga kvar på en hög arbetslöshet på 7–8 %. Det är ganska högt i jämförelse med Sveriges historia.

Anf. 15 CARIN LUNDBERG (s) replik:

Fru talman! Socialdemokraternas vallöfte nr 1, arbete åt alla, är det absolut viktigaste målet för socialdemokratisk politik. Genom arbete kan vi fortsätta att bygga det välfärdssamhälle som vi eftersträvar, tack vare de skatteinkomster som vi då får av arbete och genom att folk kan konsumera mer.

Därför är det intressant att se hur Folkpartiet har agerat när det gäller arbete åt alla. I betänkandet säger Folkpartiet nej till regeringens förslag att införa så kallade statliga kompetensöverföringsjobb. Det kallar man för tillfälliga sysselsättningar. Jag kan ta mig själv som ett exempel. Jag tillhör 40-talistgenerationen som snart kommer att gå i pension, och vi vet att det då försvinner väldigt mycket kompetens.

Kompetensöverföringen är ju ett sätt att skola in människor. Det säger Folkpartiet nej till. Folkpartiet vill också avskaffa Ams och en stor del av arbetsmarknadspolitik. Jag förstår inte på vilket sätt det kan skaffa fler jobb.

Anf. 16 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Fru talman! Carin Lundberg började med sin totemmetafor. Jag tror nog den blev nästan övertydlig. Det blev så tydligt att Socialdemokraternas strategi är att köpa röster och dela ut klappar, men också att det sker för lånta pengar.

Sedan kom Carin Lundberg mer in på det som betänkandet handlar om och säger att det skulle vara en ideologisk skillnad mellan Socialdemokraterna och den borgerliga alliansen när det gäller synen på myndigheter och att vår inriktning skulle vara ”så lite som möjligt”. Jag skulle snarare vilja uttrycka det ”så effektivt som möjligt”.

Carin Lundberg kom sedan in på att Sverige har en effektiv förvaltning. Men min fråga är då: Menar du verkligen att vi använder varje

skattekrona effektivt, att Socialdemokraterna och regeringen inte stjal en enda skattekrona från de fattiga? Det är min korta och enkla fråga.

Anf. 17 CARIN LUNDBERG (s) replik:

Fru talman! Jag har hört mycket från den här talarstolen, men att vi skulle köpa röster, det var ändå – jag kommer inte på något ord som passar i kammaren för detta!

Jag vill bara säga så här – jag kommer nästan av mig, för jag tyckte att det där var så förfärligt: Vi debatterar just det här med samhällsekonomi och finansförvaltning så här dagarna före jul, och jag menar att det är ett sådant ämne där det inte är så lätt att se skillnaden mellan den borgerliga maktalliansen och Socialdemokraterna. Jag noterar att Roger Tiefensee liksom företrädare från de andra borgerliga partierna hänvisar till folkhemmets grundare Gustav Möller, som säger just detta att varje ineffektivt använd skattekrona är en stöld från folket. Det har vi tyckt hela tiden. Det innebär inte att vi är felfria – det har jag påpekat många gånger redan.

Vi tycker att det behövs myndigheter som ska genomföra de politiska beslut som vi fattar här i riksdagen och som regeringen fattar, men samtidigt måste vi se till att det görs på ett sådant sätt att varje skattekrona används effektivt. Jag har pekat på just det som Centerpartiet har reserverat sig emot, nämligen att regeringen kommer att ge Ekonomistyrningsverket ett uppdrag att undersöka myndigheternas administrativa kostnader, det som kallas overheadkostnader. Man ska till exempel kunna samordna eller lägga ut på entreprenad. I det fallet är Centerns reservation ett exempel på hur man slår in öppna dörrar.

Anf. 18 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är ett felaktigt påstående att säga att vi slår in en öppen dörr. I finansutskottets majoritetstext om den här översynen skriver man att ”syftet är att ... frigöra resurser till myndigheternas kärnverksamhet”. Om man hade haft ett tillägg om att syftet också vore att minska kostnaderna för statens myndigheter hade jag inte reserverat mig.

Jag tycker att det är en viktig distinktion mellan detta och att bara se över en sak. Ja, vi har myndigheter och vi slänger ut si och så många miljarder på dem, men sedan ska vi inte försöka minska volymen och kostnaderna för att just kunna leva i Gustav Möllers anda och inte slösa bort en enda skattekrona. Det var det jag tänkte på.

Jag kan konstatera att något har ändrats från talarstolen där uppe, där Carin Lundberg försökte med att det var en stor ideologisk skillnad. Nu är det inte lätt att se skillnaden. Ni tycker att ni har talat om Gustav Möllers anda hela tiden. Men som småbarnsförälder har jag lärt mig det här: Att säga är en sak, men det viktiga är vad man gör. Vi försöker verkligen göra detta, leva i Gustav Möllers anda och inte slösa bort en enda skattekrona.

Anf. 19 CARIN LUNDBERG (s) replik:

Fru talman! Två stora myndigheter där det går åt massor av pengar i dag är Försäkringskassan och Ams. Om jag skulle förstå Roger Tiefensee rätt så innebär Centerns förslag att om vi kan spara in på administration-

en på Ams och Försäkringskassan tycker han inte att det är bra att de pengarna används i verksamheten. Han tycker inte att Ams möjligtvis insparade administrationspengar skulle gå till arbetsmarknadspolitiken eller att Försäkringskassan i stället skulle kunna använda mer pengar till rehabiliterande åtgärder och på så sätt minska sjukskrivningarna.

Jag har inte tidigare mött den inställningen att man tycker att det är fel att minska på administrationen och föra medlen till verksamheten, men jag noterar att Centern tycker att detta är fel.

Anf. 20 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! I detta betänkande ingår, som vanligt, frestas jag säga, pengar och mera pengar till försök med trängselskatt i Stockholm. Detta är femte debatten som jag är med om där vi anslår mera pengar till olika belopp eller ger bemyndiganden eller utvidgar trängselskatteförsöket. Fem gånger har riksdagen tagit ställning till olika förslag när det gäller trängselskatten.

Det är, som någon har sagt här – mycket välformulerat – årets julklapp till stockholmarna. Den kostar, ser vi, 1 358 860 000 kr extra. Det får man, fru talman, väldigt mycket för om man använder pengarna väl – som Gustav Möller så klokt sade, och vilket vi alla här ska leva efter!

Jag tillhör dem som oftast åker kollektivt, och jag kan konstatera att är det någonstans man numera i Stockholm skulle behöva trängselskatter så är det på tunnelbanan. Där är så otroligt mycket folk att man verkligen trängs. Och nu kommer man att se till att det blir ännu trängre från den 3 januari. I själva verket utestänger man en väldig massa människor som inte anser sig ha råd att betala den här avgiften. Det är ju det som det är fråga om. Direktörer, riksdagsledamöter och alla andra som har råd kommer att få lättare att köra i den här staden, det är jag övertygad om, men vanliga sjuksköterskor, folkskollärare och alla möjliga vanliga människorna kommer inte att kunna lasta över kostnaderna på någon. De kommer att få betala vartenda öre för det här. Det finns ingen skola som kommer att betala för att deras lärare ska köra bil. Däremot är det väldigt många människor i det här landet och den här staden som slipper betala det här, inte minst politiker. Vi borde tänka på att det är på det sättet.

Men det är inte så att den här trängselskatten inte skapar jobb. Kronofogdemyndigheten har anställt en fruktansvärd massa människor, och det är naturligtvis bra att sysselsättningen går upp där. Det kommer att visa sig i statistiken att sysselsättningen ökar på det här sättet. Vi kommer att få en massa andra sådana här administrativa jobb också, och polisen kommer att få mera jobb med att övervaka.

Det finns onekligen behov av att göra någonting åt trafiken i Stockholm – det är jag den förste att hålla med om. Jag har vid alla tillfällen förklarat att Folkpartiet står bakom 1992 års Dennisöverenskommelse. Den innehöll också avgifter för särskilda trafikprojekt. Det står vi bakom. Inga andra partier, inte heller Socialdemokraterna, har i längden ställt upp på det här. De har inte orkat med det. Men vi står fast vid detta.

Jag vill slutligen berömma Pär Nuder väldigt mycket, för på en socialdemokratisk partikongress där han blev nominerad som första namn alldeles nyligen föreslog han att man skulle bygga Förbifart Stockholm. Problemet är att det är alldeles fel ordning. Först inför man trängselskat-

Prot. 2005/06:53

16 december

*Samhällsekonomi och
finansförvaltning*

terna och sedan bygger man förbifarter. Det är som att inte kunna åka genom Borås utan att betala trängselskatt. Någon ordning får det vara.

Om man bygger Förbifart Stockholm slipper man få in alla dessa bilar i närheten av Sergels torg. Vi måste ta saker och ting i rätt ordning. 1 358 860 000 kr är julklappen till stockholmarna; det ska de betala för detta. Det tar vi ut av Sveriges skattebetalare. Detta är inte, fru talman, väl använda pengar i Gustav Möllers anda.

Anf. 21 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Det är alltid så när man lyssnar på debatten i kammaren att en död socialdemokrat är en god socialdemokrat, om man ska referera till de borgerliga debattörerna i talarstolen. Då dyker återigen denna debatt upp från någonstans där den, möjligen som en liten not, hör hemma – men egentligen inte. När man börjar pressa folkpartister, centerpartister, kristdemokrater och någon gång även moderater säger de att de är för avgifter men att det handlar om sättet på vilket man har infört avgifterna. Det skulle vara så förkastligt och hemskt.

Sanningen är den, fru talman, att det inte finns någon som har förslag till lösning på de stora problem som finns i Stockholmstrafiken. Jo, ibland sägs det att det finns förslag till lösning – långt fram i tiden. Det kan finnas förslag till lösning om fem år, om tio år, om femton år, när man gått igenom hela planeringsprocessen och diskuterat i alla instanser, när det överklagats och redan byggts. Då finns det förslag.

Men, fru talman, vi behöver bara åka till Essingeleden eller till någon av infarterna så kan vi konstatera att köerna redan i dag är långa. Hela tiden flyttar det dessutom in nya stockholmare på grund av tillväxten, arbetsmarknaden och den vackra stad som Stockholm ju är.

Låt mig peka på några uppgifter i det här sammanhanget. För det första innebär de långa köerna att företagen varje år förlorar miljarder på att folk sitter i köer. Vad har Gunnar Andrén och Folkpartiet för förslag till att lösa det? Lösningen behövs inte om tio år utan i morgon, för det är vad det handlar om. Det handlar om i morgon.

Det andra jag vill nämna är att man högljutt klagat över hur illa de lågavlönade blir behandlade i det här sammanhanget. Det skulle jag ha velat höra för flera år sedan, när jag satt i fullmäktige i Stockholm. Då ville man inte prioritera kollektivtrafiken. Man ville prioritera vägtrafiken. Det är ju i kollektivtrafiken som undersköterskor, sjuksköterskor, lärare finns. De sitter inte i bilar. Där sitter de som har betydligt högre inkomster, och det är från dem man också kan ta ut den lilla avgift som det är fråga om.

De pengarna kan sedan gå tillbaka till kollektivtrafiken. Det är klart att någon ska betala för investeringen, men det som pengarna kan användas till är just kollektivtrafiken. Det är ett av de sätt som vi kan lösa stora delar av Stockholms trafikproblem på.

Det tredje jag vill ta upp och – återigen – peka på gäller Förbifart Stockholm. Alla är överens om att det inte kommer att färdigställas ens under nästa mandatperiod. Det vet Gunnar Andrén. Det här är bara ett spel för gallerierna, ingenting annat.

Anf. 22 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att kommentera att jag skulle ha sagt att alla döda socialdemokrater är goda. Det är de säkert, men framför allt finns det väldigt många levande socialdemokrater som är mycket bra. Jag har till exempel i den här församlingen aldrig sagt ett ont ord om en socialdemokrat i den bemärkelsen. Jag berömde också Pär Nuder, om Börje Vestlund hade lyssnat. Det brukar jag inte göra, men i det här fallet menar jag att han för rätt politik. Tyvärr är den dock för sent kommen.

Grundproblemet är att folk i Arboga, Haparanda, Borås och så vidare måste vara med och betala, genom den budget som vi nu ska fastställa, ytterligare 1 358 860 000 kr till detta. De kommer från hela landet. Det beror på att man, precis som Börje Vestlund säger, inte började för tio år sedan.

Dennisöverenskommelsen kom i början av 90-talet. Den lades åt sidan. Jag säger inte att vi inte medverkade till det, men om man hade börjat för tio år sedan hade vi haft en annan situation nu. Som Börje Vestlund säger är anledningen till att Essingeleden i dag ser ut som den gör att man på många år inte gjort några trafikinvesteringar i den här regionen.

Problemet med Essingeleden, som egentligen inte hör till Finansdepartementet, är att den kommer att bli ännu mer tillkorkad. Den kommer att bli Stockholms största parkeringsplats från och med den 3 januari, möjligen i konkurrens med Bergshamraleden i norra Solna. Det är orimligt att vi ska ha det på det sättet.

Anf. 23 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Fru talman! Jag tycker inte att Gunnar Andrén är särskilt trovärdig för han brukar, i varje fall på Stockholms gator och torg, skälla på att det övriga landet inte satsar tillräckligt mycket på Stockholms infrastruktur. Det här är ett annat sätt att satsa på just infrastrukturen, nämligen genom att ta betalt. Det är något som hela det övriga Europa tittar på. Det finns inte en storstad i Europa som inte tittar på någon form av system för att minska antalet bilar. Sedan kan det ibland vara för att finansiera ett system, det ska jag villigt erkänna, men alla stora städer tittar på något system för att minska antalet bilar i framför allt infarterna.

Man kan naturligtvis hänvisa till Dennisöverenskommelsen. Men om vi ska vara ärliga, Gunnar Andrén, vad var Dennisöverenskommelsen? Det var en överenskommelse mellan tre partier, det är sant, och den var säkert bra på sitt sätt. Men problemet var, Gunnar Andrén, att dina partikamrater, mina partikamrater och Moderaterna satte sig i ett rum tillsammans och förhandlade, och det var inte särskilt väl förankrat. Problemet med Dennisöverenskommelsen var väl just att där fanns ett demokratiskt underskott. Det som vi lärde oss av det var att sådana överenskommelser brukar haverera.

Jag vågar påstå att det i varje fall i vårt parti fördes stora diskussioner, och jag vet att det även i Gunnar Andréns parti förekom stora diskussioner, om delar av Dennisöverenskommelsen. Den var inte särskilt väl mottagen. Frågan var bara när det skulle haverera. Nu råkade det vara så att man från regeringens sida – möjligen i klokskap, möjligen inte – sade: Nej, nu får det vara bra. Vi lägger inte mer pengar på det.

Prot. 2005/06:53

16 december

*Samhällsekonomi och
finansförvaltning*

Kan vi inte glömma Dennisöverenskommelsen och i stället försöka hitta en lösning på Stockholms trafikproblem på lång sikt? Vi kan inte, Gunnar Andrén, fortsätta att prata om en överenskommelse som inte längre finns.

Anf. 24 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! När det gäller demokratiskt underskott kan man alltid diskutera hur väl förankrad Dennisöverenskommelsen var. Det ligger en del i vad Börje Vestlund säger, men om man ska jämföra det med det demokratiska underskott som präglar införandet av trängselskatter framstår den som mycket väl förankrad. Det där rummet som möjligen våra tre partier med valda representanter satt och förhandlade i ska då jämföras med en överenskommelse den 4 oktober 2002 mellan Göran Persson och någon som i alla fall inte var Annika Billström, det är jag tvärsäker på. Det var några helt andra personer från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Jag noterar än en gång – det har Börje Vestlund och jag diskuterat tidigare – att det alltid är Socialdemokraterna som får ta debatten om vägtullarna. Vänsterpartister och miljöpartister deltar aldrig. I de fem debatter som jag deltagit har de aldrig varit med och tagit sitt ansvar, utan de åker med på ett bananskal när det gäller den här överenskommelsen och gör ingenting. Börje Vestlund och ni andra som inte stod för detta i valrörelsen 2002 får ta hela debatten. Vänsterpartiet och Miljöpartiet är aldrig närvarande i den.

Allra sist, fru talman: Nu har vi debatterat den här frågan väldigt många gånger, och nu vet svenska folket en sak, nämligen att riksdagen kommer att tvingas anslå 1 358 860 000 kr ytterligare för att detta trafikförsök ska kunna genomföras i Stockholm. Det är inte bara stockholmarna som får betala för detta, utan det är folket i Ystad, Haparanda eller i Arboga, som Jörgen Johansson talar om. Jag tror inte att de är förtjusta i att vi använder skattebetalarnas pengar på detta sätt.

Jag tycker inte att det är värdigt att vi, i Gustav Möllers anda, använder pengar på detta sätt. Vi skulle kunna använda dem på mycket bättre sätt.

Anf. 25 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Fru talman! I den vanliga Stockholmsretoriken är det något positivt att övriga landet bidrar med något till Stockholm. Men i det här fallet blev det inte som Folkpartiet ville ha det, och då passar inte galoscherna! Det är ju det som är det stora problemet i det här sammanhanget: Det gick inte riktigt som man ville från Folkpartiets sida.

Fru talman! Det som är viktigast i det här sammanhanget är ju att vi försöker lösa de problem som finns i Stockholmstrafiken. Oavsett vad diskussionen leder fram till, Gunnar Andrén, tror jag att vi alltid kommer att komma till slutsatsen att vi måste ha någon form av avgift i trafiken, även i Stockholmstrafiken. Där vet jag att Gunnar Andrén och jag är överens.

Jag skulle också vilja framhålla att jag själv har gått från att ha varit direkt motståndare till avgifter i trafiken till att vara skeptiker och har till sist blivit positiv till det. När man ser resultatet av det som har skett i Europa och i andra delar av världen inser man att detta är ett sätt att

komma vidare. Det andra sättet att komma vidare när det gäller att få en bättre infrastruktur och en bättre situation för trafiken är just att bygga mer vägar och järnvägar. Men om man bara vill ha det ena, så får man trafikchaos.

Miljöpartiet vill bara ha det ena, och Moderaterna vill bara ha det ena – fast det är inte samma sak de vill ha. Men vi Socialdemokrater vill ha både avgifter och mer infrastruktur. Då tror jag att vi löser detta.

Slutligen kan jag konstatera att Siv Holma faktiskt har suttit med i debatten här. Det brukar vänsterpartister inte göra när vi debatterar sådana här frågor.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 9 §.)

Prot. 2005/06:53
16 december

*Samhällsekonomi och
finansförvaltning*

3 § Allmänna bidrag till kommuner

*Allmänna bidrag
till kommuner*

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2005/06:FiU3
Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (prop. 2005/06:1 delvis och skr. 2004/05:102).

Anf. 26 TOMMY TERNEMAR (s):

Fru talman! Betänkandet FiU3 handlar om allmänna bidrag till kommuner. Betänkandet omfattar statens bidrag till kommuner och landsting samt bidrag och avgifter för kommunalekonomisk utjämning. Betänkandet handlar även om bidrag för särskilda insatser i vissa kommuner och landsting samt om bidrag för utjämning av LSS-kostnader. Anslaget under detta utgiftsområde uppgår 2006 till 20 161 000 000 kr.

I betänkandet behandlas även en skrivelse från regeringen, där regeringen ger en översiktlig redovisning av verksamheterna och ekonomin i kommuner och landsting.

Fru talman! Utskottet har behandlat 25 motionsyrkanden som väckts med anledning av regeringens skrivelse samt 33 motionsyrkanden med anknytning till kommunala frågor. Dessa motioner har väckts under den allmänna motionstiden 2005. Yrkandena handlar om ekonomiska förutsättningar för kommunal verksamhet, finansieringsprincipen, det kommunala självstyret samt insatser för personer med funktionshinder. Samtliga motionsyrkanden avstyrks.

I betänkandet finns också 16 reservationer och fyra särskilda yttranden.

Med detta, fru talman, överlämnas ärendet för debatt.

Anf. 27 CECILIA WIDEGREN (m):

Fru talman! Eftersom en riksdagsmajoritet i ett första steg i budgetprocessen inte har gett Moderaternas budget stöd har vi valt att avstå från att lägga fram ett formellt motförslag i detalj. Vårt budgetalternativ bör ses i sin helhet och inte brytas sönder i detaljer som visas isolerat.

Jag står självklart bakom alla Moderaternas och alliansens reservationer i betänkandet, men jag väljer för tids vinnande att yrka bifall endast till reservation 6.

Moderata samlingspartiets politik när det gäller kommuner och landsting skiljer sig avsevärt från regeringens. Vår politik skulle ge ett ekonomiskt utrymme på ett helt annat sätt än regeringens budget. Över tre år skulle vi ge ytterligare 12 miljarder till kommuner och landsting, och redan nästa år skulle vi ge ytterligare 5 miljarder mer än regeringens förslag.

Fru talman! Vi vill se en förändring av det kommunala utjämnungssystemet. Vi väljer dessutom att fullt ut finansiera den förändringen redan nästa år. Det är inga direkta försämringar för dem som i dag har det tufft och försöker få det att gå ihop.

Vi moderater vill se en koncentration av kommunernas uppgifter till de viktigaste uppgifterna, så att man så att säga väljer att bli vid sin läst. Det finns ett behov av avregleringar men också av konkurrensutsättning av verksamheten så att skattebetalarnas pengar på ett bättre sätt kommer medborgarna till del.

Ansvarsförhållandena mellan stat och kommun är en viktig fråga som bör prioriteras, inte minst för den kommunala demokratin och det kommunala självstyret, så att människor som arbetar lokalt och bäst känner kommuner och landsting kan få en större makt över den vardag de jobbar i. Vår politik ger kommunerna möjlighet att på kort sikt prioritera elever, lärare, vårdpersonal, omsorgspersonal och till och med kultur på ett annat sätt än regeringens budget gör.

Fru talman! Kommunerna och landstingen ansvarar för huvuddelen av de skattefinansierade välfärdstjänsterna i vårt land. De senaste årens ansträngda ekonomiska situation för kommunsektorn har därför fått konsekvenser för vård, skola och för barn- och äldreomsorg. Under såväl 2002 som 2003 redovisade kommunsektorn stora negativa resultat. År 2004 nåddes kommunsektorn återigen av ett positivt finansiellt sparande men till priset av de största kommunala skattehöjningarna på 25 år i svensk historia. I genomsnitt var de kommunala skattehöjningarna upp till en procentenhet mellan 2003 och 2004. Detta drabbar dem som i dag har det svårast att få det att gå runt: låg- och medelinkomsttagare.

Under 2005 har skattehöjningarna fortsatt. Detta är en självklart en starkt bidragande orsak till att sysselsättningen är svag och hotar att dämpa pensionerna. Därigenom är höjda kommunalskatter inte lösningen på brister i välfärden utan tvärtom ett hot både mot den offentligt finansierade välfärden och mot den enskilda människans möjligheter att göra val i sin vardag och bestämma över sitt eget liv.

Fru talman! Trots de betydande kommunala skattehöjningarna har resurstillskottet i verksamheten huvudsakligen uteblivit. I kommuner och landsting har antalet anställda minskat under 2004. Kommunernas ansträngda ekonomiska situation har också inneburit att möjligheterna att höja lönerna för kommunala anställda har varit begränsade. Detta slår inte minst mot de 80 % som är kvinnor i offentlig sektor. Där har möjligheterna att minska löneskillnader försämrats avsevärt.

Kommuner och landsting har under de senaste åren drabbats av kostnadsdrivande krav från staten. Ett flertal reformer har varit underfinansierade. Kommunförbundet, det vill säga Sveriges Kommuner och Lands-

ting, som har samma politiska majoritet som regeringsmajoriteten, har visat på ett antal reformer, bland annat inom barnomsorgen, som har varit underfinansierade sedan 1995. För barnomsorgen handlar det om 3 ½ miljarder kronor i underfinansiering årligen. För handikappomsorgen är det 8 miljarder kronor i underfinansiering till kommuner och landsting.

Fru talman! Vi moderater väljer att satsa generellt i kommuner och landsting för att stärka deras självstyre och för att de lokalt bäst ser behoven, vad som behöver göras för elever, lärare, vårdpersonal och andra.

Avslutningsvis vill jag säga några ord om dagens statliga restriktioner och regelverk vad gäller driftsformerna för kommunal verksamhet. Vi väljer i dag att hålla tillbaka nyföretagande, tillväxt och inte minst kvinnornas roll på arbetsmarknaden.

Vi är självklart bakom att det ska finansieras solidariskt och vara tillgängligt för alla. Men man måste se över möjligheterna för mångfald av aktörer inom de kommunala verksamheterna för att öka möjligheten att säkra tillgången av kvalificerad personal, möjligheten att attrahera nya medarbetare och så vidare. En mångfald av driftsformer medför större dynamik, växande entreprenörskap och ökade innovationer.

Anf. 28 CHRISTER NYLANDER (fp):

Fru talman! Folkpartiets budgetalternativ har också här redan fallit i en tidigare behandling, och vi avstår därför från förslag i anslagsbeslutet. Jag gissar att vi senare får höra från Sonia Karlsson att kommunernas ekonomi är väldigt god just nu. Jag tror att det blir temat i hennes anförande. Låt mig därför inleda med att säga att hon till stor del har alldeles rätt i det, om hon nu skulle säga det.

Visst är det så att högkonjunkturen nu också märks i kommunernas kassa. Den starka globala återhämtning som vi ser framför allt genom ökad handel och Kinas och Indiens tillväxt sipprar också ned till de kommunala kassorna. Men jag tror också att man måste säga att väldigt många av dem som jobbar inom de kommunala verksamheterna inte märker av detta.

Ännu tydligare är det kanske för dem som är beroende av de offentliga välfärdstjänsterna. De märker inte heller av det. Det är lärare och elever som befinner sig i slitna skollokaler med undermåliga skolböcker och oordning. Det är gamla människor som slitit och tagit ansvar i alla år men som inte får lov att andas frisk luft när de blir gamla, bestämma vem de vill bo med eller ens få duscha när de vill.

Det finns många tragiska bilder av verkligheten inte minst inom äldreomsorgen. Vi fick en i veckan från Simrishamn med en 90-årig kvinna som väntat tre dagar med brutna ben. Det är en bild av verkligheten. Det finns många som mår väldigt bra. Men det är en bild av verkligheten som vi har i detta högkonjunkturs Sverige. Det är en bild för mycket.

Om vi börjar med den ekonomiska bilden är det sant att det ser bättre ut i år än vad det gjorde när vi debatterade kommunernas ekonomi i fjol. Sammanfattningsvis är den totala bilden ganska hyfsad. Kommunerna går med ungefär 10 miljarder i överskott år 2005. Men fortfarande är 34 kommuner i obalans trots stark högkonjunktur. På landstingssidan är det ungefär 4 miljarder i överskott totalt sett. Men fortfarande är det tre landsting, tror jag, som inte går i balans i år trots stark högkonjunktur.

Prot. 2005/06:53
16 december

*Allmänna bidrag
till kommuner*

Enligt den bedömning jag sett höjer 17 kommuner kommunskatten. I fjol var det 80 kommuner som höjde kommunskatten. Trots att vi har en ganska bra konjunktur ser de sig tvingade att göra det för att få saker och ting att gå ihop. Om allt detta smolk finns i bågaren när vi har stark konjunktur måste man fundera på hur väl kommunsektorn i Sverige är rustad för den tid som kommer när vi får en lågkonjunktur. Man kan inte bara bygga en verksamhet som klarar sol och vackert väder. Man måste ha en verksamhet som också klarar lågkonjunkturer.

Vi har väldigt stora utmaningar framöver. Befolkningsutvecklingen blir sådan att behoven kommer att öka, och rekryteringsbehovet till de kommunala arbetena kommer också att öka. Vi kanske just nu är inne i de mest fördelaktiga åren både när det gäller den befolkningsmässiga utvecklingen och när det gäller den ekonomiska utvecklingen. Då krävs det förberedelser för framtiden.

Det handlar om att vi måste se till att sysselsättningen totalt sett ökar och att vi får strukturförändringar där. Vi måste öka antalet arbetade timmar och ge större utrymme för kommuner att göra saker smartare. Vi ska inte lägga så mycket kraft här i riksdagen på att krångla till det för kommunerna och sätta stopp för kommuner som vill utveckla nya sätt att bedriva verksamheten. Vi borde riva hindren i stället och se till att den kommunala verksamheten kan bli bättre. Begränsningarna måste bort och inte blir fler.

Vi måste fundera på hur vi stärker företagsklimatet och ser till att vi på den nationella arenan tar bort krångel och onödiga skatter. Men vi måste också fundera på hur vi stimulerar kommuner att satsa på det lokala företagarklimatet. Vi måste fundera på hur vi bryter utanförskapet och stärker integrationen. Ska vi klara Sveriges ekonomiska utmaningar framöver måste vi ge alla en chans att vara med.

Fru talman! Sverige lägger väldigt mycket pengar på offentlig välfärd. Det är den andra sidan av att ha ett högt skattetryck. Det ställer krav på oss förtroendevalda att se till att vi får ut så mycket möjligt av de pengarna och mesta möjliga kvalitet. Trots att vi har världens högsta skatter ser vi så tydliga brister. Det är köer till förskolan och stora barngrupper. Det är brist på resultat i skolan trots att man satsar mycket pengar på skolan. Det är en av de största satsningarna i världen. Trots det har vi försämrade resultat. Äldreomsorgen är ytterligare ett område där vi har tydliga brister.

Man måste lägga mycket kraft på två saker framöver. Det ena är att ta tag i systemfelen och se till att pengarna används rätt. Det andra är att man får fart på jobben och ökar sysselsättningen.

Fru talman! Om man ser på en femdygnsprognos på tv-väddret och ser att det är minusgrader innebär det inte att hotet om den globala uppvärmningen kan avskrivas. Samma sak måste det vara när vi studerar kommunernas ekonomi. Att väldigt många kommuner har en stark ekonomi under en högkonjunktur får inte innebära att vi ropar färan över. De största problemen har vi framför oss.

Fru talman! För övrigt anser jag vi behöver ha en rejäl översyn av det kommunala utjämnningssystemet. Jag hinner inte utveckla det vidare här. Jag nöjer mig med att yrka bifall till reservationerna 6 och 8.

Fru talman! Kristdemokraterna anser att kommunsektorn behöver ett ekonomiskt tillskott utöver de medel som Socialdemokraterna anslår i budgetpropositionen. Vi föreslår därför 9 miljarder kronor mer än den socialdemokratiska regeringen till kommuner och landsting.

Kommuner har tillsammans med landsting och regioner uppgiften att driva och förvalta det som vi kristdemokrater anser vara välfärdens kärna, nämligen vården och omsorgen av barn och äldre, utbildningen av de unga samt den samhällsnyttiga servicen till medborgarna. Nu måste det till en målmedveten satsning de närmaste åren för att höja kvaliteten på den service som invånarna har rätt att kräva av det allmänna.

Fru talman! Kristdemokraterna har lyssnat på vad politiker och för den delen även tjänstemän på kommunal nivå önskar. De områden som särskilt kommer att prioriteras av Kristdemokraterna är äldreomsorg och sjukvård. Det krävs ett rejält resurstillskott som kommunsektorns förtroendevalda själva kan besluta om. Varje kommun, landsting och region måste utgå från sina behov och förutsättningar för att reellt kunna förbättra för barnen, eleverna och de äldre. Därför krävs det handlingsutrymme för de lokalt förtroendevalda att avgöra på vilket sätt resurserna bäst ska användas. Genom att frikoppla öronmärkningen på regeringens satsning kan vi frigöra omkring 20 miljarder kronor under perioden som kommunerna själva får disponera. Vi menar att detta är möjligheten till ett bättre resursutnyttjande och hushållning med gemensamma resurser.

Fru talman! För oss är det självklart att alla barn ska ges rätt att få del av kommunernas stöd till barnomsorg. Kristdemokraterna vill därför att kommunerna ska ha skyldighet att erbjuda ekonomiskt stöd inte bara till barn i förskolan utan också till de föräldrar som själva tar hand om sina barn. Att kunna ge ett kommunalt vårdnadsbidrag till de föräldrar som önskar det är en förträfflig satsning för våra barn. Dessutom föreslår vi också en nationell satsning på kvaliteten i förskolan.

För att stärka arbetet inom psykiatri anslår Kristdemokraterna 500 miljoner kronor under perioden 2006–2008, vilket är betydligt närmare den resursförstärkning som regeringens egen utredare Anders Milton föreslagit. Därtill vill Kristdemokraterna satsa 400 miljoner kronor på en förstärkt barn- och ungdomspsykiatri.

Kristdemokraterna vill införa en kommunal fastighetsavgift på högst 2 800 kr per småhus och 900 kr per år för lägenheter. Denna reform ger kommunsektorn ett tillskott på ca 16 miljarder kronor per år.

Fru talman! Resurserna till kommunerna är av central betydelse för kvaliteten i den välfärd som skattebetalarna har rätt att kräva av samhället. För att kvaliteten inte ska försämras eller trygghetssystemen urholkas krävs det en politik som leder till högre och mer uthållig tillväxt – fler jobb och fler människor i skatteinbringande sysselsättning, helt enkelt. Utan denna tillväxt kommer det bara att finnas nedskärningar att fördela. Detta är ett viktigt skäl till att Kristdemokraterna sätter tillväxtpolitiken högst på dagordningen.

På längre sikt bör kommunernas beroende av omfördelning av statliga medel minska. Förutom att det ger grogrund för en verklig tillväxt i skatteunderlaget kan detta ske genom att staten i större mån än tidigare låter kommunerna själva disponera över de skattemedel som deras invå-

nare genererar. I detta avseende spelar förstås det kommunala utjämningsystemet och effekten av nuvarande grundavdrag in.

Kommunernas självständighet kan också stärkas genom att man breddar de kommunala skattebaserna. Ett steg i den riktningen är att slopa fastighetsskatten och införa en allmän kommunal fastighetsavgift som står i relation till de kostnader kommunerna har för att ge service till fastighetsägarna. Detta är ett förslag som stärker den kommunala självfinansieringen. Det ger också möjlighet för staten att minska anslaget till kommunerna i motsvarande mån utan att det hotar kvaliteten i vården och skolan eller omsorgen om våra barn och gamla.

Detta förslag går också helt i linje med vad kommunerna själva har uttryckt ett önskemål om, bland annat i den skattebasutredning som Kommunförbundet presenterade för ett antal år sedan, nämligen att få växla bort delar av statsbidragen mot att de själva får förfoga över en ökad andel av inkomster och avgifter.

Sammanfattningsvis är kommuners, regioners och landstings ekonomi fortfarande bräcklig. Det innebär att många drar sig för att genomföra större satsningar. Kristdemokraterna menar att bristerna inte kan lösas enbart med höjda skatter, utan lösningen borde också vara att de generella statsbidragen till kommunsektorn ökar.

Fru talman! Jag ställer mig bakom samtliga reservationer som Kristdemokraterna har gjort, men vill ändå yrka bifall särskilt till reservation 3 under punkt 5 och till reservation 6 under punkt 8.

Jag ber att få önska mina kolleger här i kammaren en riktigt god jul oavsett om tomten kommer eller inte.

Anf. 30 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Regeringen ger en glassig bild av Kommun- och Landstings-Sverige i dag. Trots det finns det stora problem. Grundläggande i problembilden är regeringens nedlåtande syn på kommunerna. Var finns det omtalade kommunala självstyret? Var finns de raka rören i dialogen mellan stat och kommun, och var finns insikten från regeringens sida om kommunernas möjlighet och roll i såväl det demokratiska arbetet som i deras förmåga att klara såväl dagens som morgondagens problem?

Trots ett ständigt talande om det grundlagsfästa självstyret har vi i dag ett kommunalt självstyre som fungerar på nåder från statsmakten. Från Centerpartiet ser vi nuvarande system som ett petande i detaljer som inte hör hemma i en demokrati där varje politisk nivå ska kunna ta sitt ansvar för sina handlingar inför medborgarna.

Fru talman! Många kommuner har problem när befolkningen blir äldre. Den unga generationen ser inga framtidsutsikter i hemkommunen och lämnar den. Vem ska i framtiden ta hand om den äldre generationen? Den här utvecklingen har Kommunförbundet påtalat, och den är ett mycket tydligt tecken på den sociala klyvning som i dag sker i Sverige.

Vi ser alltför lite av förmågan att stimulera utvecklingen i hela Sverige från den regerande församlingen. Centerpartiet vill förändra den negativa utvecklingen och ge alla bygder en framtidstro. En möjlighet att stimulera den lokala och regionala utvecklingen är en tydlig regionalisering där varje bygd ges instrumenten att utveckla sin region.

Det innebär att frågor som näringspolitik, kulturpolitik och regionalpolitik i större utsträckning ska läggas på den regionala nivån. Det får

givetvis effekter på den centrala nivån, på riksdagens arbete och på centrala verk, men det är en utveckling som behövs för att kunna ge människor med en aktiv vilja möjligheten att utveckla sin hembygd.

Centerpartiet vill genom sina förslag ge förtroendevalda på lokal och regional nivå instrumenten att utveckla sin bygd. Nuvarande centralstyre hör historien till enligt vår uppfattning.

Fru talman! Vi har tidigare i höst i kammaren diskuterat LSS och de undanträngningseffekter som den ekonomiska utvecklingen har fått på område efter område ute i kommunerna. Ett rättfärdigande av fel som finns i utjämnningssystemet från regeringens sida kombinerat med att finansieringsprincipen har satts ur spel innebär att sektorer som vården, skolan och omsorgen får betala notan. Det här är i dag ett av kommunernas största problem.

Från Centerpartiet ser vi det som ett grundläggande krav att finansieringsprincipen tillämpas strikt. I alla andra sammanhang gäller *pacta sunt servanda*, alltså att avtal ska hållas. Finansieringsprincipen har framställts som – och är – ett avtal mellan kommun och stat och ska därför hållas. Men så sker inte i dag. LSS är ett tecken på det.

Från Centerpartiet anser vi att staten måste ta ett större ekonomiskt ansvar för att den rättighetslagstiftning som vi här i kammaren har beslutat om får en rimlig finansiering.

Fru talman! Av landets kommuner redovisar 58 % att man kommer att klara balanskravet. 15 % konstaterar nu att man inte kommer att göra det. En grundläggande syn i det kommunala ekonomiska arbetet är att ha en god ekonomisk hushållning. Numera räknas också de kommunala bolagen in i balanskravet. Så var det inte tidigare.

Balanskravet är en bra mätare på en god ekonomisk hushållning, men det blir ofta en fråga om bedömningar huruvida man har klarat balanskravet eller ej. Då finns den så kallade gummisnoddsparagrafen, nämligen den om synnerliga skäl. Frågan är: Vad innebär detta?

Centerpartiet anser att en rimlig bedömning av begreppet synnerliga skäl uppföljs om såväl majoritet som opposition är överens i bedömningen och om ett enigt kommunfullmäktige beslutar om vad begreppet innebär i det specifika fallet. Bedömningen är ofta en form av finlir och bör kunna överlåtas till den demokratiska församlingen.

Fru talman! Sysselsättningen är en nyckelfråga i dag. Regeringen har genom konstlade åtgärder i budgeten försökt hyfsa arbetslöshetssiffrorna. Det är intressant att notera att 43 % av kommunerna inte kommer att anställa fler. 15 % kommer att minska antalet anställda och resterande del är osäkra eller kommer att öka antalet anställda marginellt. De här åsikterna redovisades av Kommunförbundet efter det att man hade fått in insikten om plusjobben.

Man kan givetvis fråga sig varför. Svaret är enkelt. I vanlig ordning är regelverket för plusjobben oklart. Reformen är underfinansierad och långsiktighet i förslaget saknas. Ingen har svarat på om det här är en fråga om en lönedumpad grupp i kommunerna eller om marknadsmässiga löner ska tillämpas. Om marknadsmässiga löner ska tillämpas är förslaget mycket tydligt underfinansierat. Någon annan ska alltså betala notan.

Ingen har svarat på vem som har ansvaret vid en långtidssjukskrivning och därmed rehabiliteringsansvaret. Dessa människor ska inte be-

Prot. 2005/06:53
16 december

*Allmänna bidrag
till kommuner*

traktas som vanliga anställda i kommunen utan ska endast utföra arbetsuppgifter som annars inte skulle bli utförda. En annan inriktning skulle skapa en facklig konflikt.

Det här är frågor som kommunerna har ställt sig under den senaste månaden, och så sent som i går – alltså ett par veckor före införandet – hade man inte fått svar på frågan. Tala om långsiktighet och tala om goda planeringsförutsättningar!

Från Centerpartiet ser vi kommunerna som en nyckelinstans i arbetet med att stimulera näringslivet och därmed få fram nya jobb. Med det synsättet är det också naturligt att kommunerna ges verktyget att sköta det här. Pekpinnar från staten i form av stopplagar för att utveckla egna verksamheter framstår i sammanhanget som destruktivt.

En större öppenhet för alternativa driftsformer inom offentlig sektor skulle höja kvaliteten inom verksamheten samtidigt som effektiviteten förbättras. En annan effekt är att lönesituationen inom offentlig sektor förbättras – alltså bättre löner för kvinnor. De erfarenheter som finns inom det här området visar att främst kvinnolönerna ökar radikalt. Som jag ser det är alltså regeringens inriktning på det här området direkt kvinnofientlig.

Fru talman! Jag ska avslutningsvis kommentera Socialdemokraternas buskispropaganda. I går gick socialdemokraterna i finansutskottet ut med en skrivelse till landets centerpartistiska kommunal- och landstingsråd. Det var alltså en officiell skrivelse till många av landets kommuner. I brevet framhåller ledamöter av finansutskottet att Centerpartiet allvarligt hotar välfärden. Inget kan vara mer felaktigt.

Centerpartiet har en klar och tydlig ambition att utveckla Sverige så att tillväxt och välfärd blomstrar. Jag konstaterar att Socialdemokraterna har stagnerat i det tankesättet och att förändringar behövs. Centerpartiet har alltid stått för, och kommer också att stå för, en generell välfärdspolitik som är finansierad via skatter som uttas efter bärkraft. Det är inte plånboken som ska styra vem som får vård eller ej. I Centerpartiets Sverige får såväl barn som äldre den vård och omsorg som krävs.

Det som skiljer oss från Socialdemokraterna är frågan om tilltron till den enskilda människan. Vi tror på människan. Vi tror på den enorma drivkraft som en engagerad människa har, och vi vill släppa lös den energin. Det är just den energin som kan ge Sverige det försprång som vi så väl behöver i den globala värld vi i dag lever i.

Det socialdemokratiska överhöghetstänkandet hör historien till. I ett läge där drygt en miljon människor står utan jobb ägnar sig Socialdemokraterna åt att skicka brev till centerpartistiska kommunal- och landstingsråd. Är det inte mer verksamt att ägna sig åt sina egna problem?

Centerpartiet har lösningar på de här problemen. Vi har presenterat ett aktivt program för att få fler i arbete, få mer inkomster till staten och därigenom få en välfärd även i framtiden. Socialdemokraterna saknar uppenbarligen ett program, en vision, för hur fler människor ska få arbete och får därför lov att skapa rökridåer för att skyla sin egen oförmåga.

Fru talman! Låt mig återgå till punkten som sådan och konstatera att jag ställer upp på samtliga reservationer som Centerpartiet har lämnat under den här punkten, men för tids vinnande yrkar jag i det här sammanhanget bifall endast till reservationerna nr 6 och nr 13.

Fru talman! Jag vill börja med det senaste där Jörgen Johansson påstår att vi går ut med buskispropaganda. Jag har skickat det här brevet till fyra centerpartistiska kommunalråd i Östergötland. Vi är bekymrade över att Maud Olofsson i Skattebetalarnas tidning *Sunt Förnuft* har sagt att hon anser att skatterna i Sverige ska ned till ett genomsnitt för Europa inom två mandatperioder. Det innebär minus 250 miljarder kronor jämfört med vad vi har i dag till välfärden. Detta har vi i och för sig känt till tidigare. Det är bland annat ett moderat krav. Men, Jörgen Johansson, vi blev väldigt bekymrade när ett folkrörelseparti som Centern slänger all sin tidigare politik över bord och helt går i de moderata ledbanden. Det var mer ett litet förtvivlans rop som vi vill rikta till centerpartister som vi tycker tidigare verkligen har tagit ansvar för den generella välfärden.

Fru talman! Jag vill yrka bifall till finansutskottets förslag och avslag på reservationerna. Reservationerna avslöjar obarmhärtigt hur splittrade och svaga de borgerliga är i den praktiska politiken – det som handlar om välfärdens vardag för våra medborgare. I en sådan grundläggande välfärdsfråga som den kommunala utjämningen sönderfaller den så kallade alliansen i fyra olika delar med fyra olika reservationer. Man kan fråga sig om det är trovärdigt att kalla sig allians när man har sådana motsättningar.

I den socialdemokratiska välfärdspolitiken är det skolan, vården och omsorgen som är kärnan. Vi arbetar för att dessa verksamheter ska vara tillgängliga för alla och hålla högsta kvalitet. Det är våra kommuner som står för välfärdens vardagsarbete. Därför är det glädjande att kommunsektorns ekonomi har stärkts väsentligt under de senaste åren.

Ja, Christer Nylander, jag är glad att kommunernas ekonomi är bättre. Men också rapporten från Sveriges Kommuner och Landsting, som kom nu i november, var positiv att läsa. I den rapporten konstateras att man förväntar sig ett ekonomiskt resultat för 2005 på 10 miljarder kronor. Man säger att det är ungefär vad som behövs för att finansiera välfärden på lång sikt enligt tumregeln för ekonomisk hushållning. Dessutom förväntar man sig att de ekonomiska förutsättningarna ska bli goda de närmaste åren. I rapporten sägs också att det är viktigt med stabila planeringsförutsättningar och att det är ett steg i rätt riktning att regeringen i budgetpropositionen för 2006 aviserar nivån för statsbidragen för år 2008.

Det är oerhört viktigt för medborgarna att skolan, vården och omsorgen är den bästa för att de ska känna sig trygga för sina barn i skolan och för sina äldre när de blir gamla och lite skröpliga. Men trots att den kommunala ekonomin förbättras har landets kommuner och landsting, som också Christer Nylander sade, olika förutsättningar att kunna bereda sina medborgare en bra service. Det är därför det behövs en rättvis fördelning av landets tillväxt. Denna rättvisa fördelning löser vi genom det kommunala utjämningssystemet som möjliggör att alla invånare i Sverige har tillgång till en bra skola, vård och omsorg och som också ger en förutsättning för reell självstyrelse i landets kommuner.

Vi vet att kommunsektorn till följd av den demografiska utvecklingen står inför en stor utmaning i framtiden och att efterfrågan på välfärdstjänster kommer att öka, framför allt inom vården och omsorgen. Det är viktigt att kommuner och landsting även i framtiden kan tillhandahålla

välståndstjänster av hög kvalitet på lika villkor och också erbjuda en god arbetsmiljö.

Fastän den ekonomiska situationen för sektorn som helhet för närvarande är ganska bra, behöver vi ytterligare förbättra möjligheterna att höja kvaliteten i den kommunala sektorns verksamheter. Därav regeringens förslag om sysselsättningspaketet med åtgärder för att stärka sysselsättningen de närmaste åren, bland annat de så kallade plusjobben, det vill säga anställningar för upp till 20 000 personer som ska utföra kvalitetshöjande arbetsuppgifter som inte utförs i dag. Det här handlar om avtalsenlig lön, Jörgen Johansson, och inget annat.

Dessutom föreslås att personal i vården och omsorgen ska få möjlighet till vidareutbildning i allt från grundnivå till specialistkunskap genom utbildningsvikariatet. Det skapas utrymme för 5 000 utbildningsvikariat på helårsbasis. Vikarierna ska kunna anställas i sex månader. Det innebär att 10 000 personer avses få möjligheter till vikariat varje år.

Regeringen vill också öka landstingens medverkan i ansträngningarna att minska sjukfrånvaron och minska ohälsan inom respektive län. För detta ändamål avsätts 1 miljard kronor per år mellan 2007 och 2009.

För att ge långsiktiga planeringsmöjligheter så aviserar regeringen att de generella statsbidragen, i förhållande till 2006 års nivå, ökas med 1 miljard kronor 2007 och 6 miljarder kronor 2008 för att servicenivån och kvaliteten i kommunsektorn ska kunna upprätthållas utan att resultatet försämras. Sammantaget är det 60 161 miljoner kronor som går till kommunsektorn inom det här området.

Finansutskottet har också konstaterat att kommunsektorns ekonomi har stärkts väsentligt under de senaste åren. För både 2005 och 2006 väntas överskott på 10 miljarder kronor per år. Men även om kommunsektorn som helhet visar en förbättrad ekonomi, finns det, som vi har sagt, kommuner som inte uppnår ett positivt resultat. Dessutom ökar efterfrågan på kommunal verksamhet till följd av den demografiska utvecklingen samtidigt som behovet av nyrekrytering kommer att växa i takt med förestående pensionsavgångar. Utskottet anser det därför väl motiverat att regeringen, i enlighet med vad som aviserades våren 2004, nu föreslår att kommunsektorn ska tillföras ytterligare resurser för 2006 inom ramen för utgiftsområde 25. Utskottet välkomnar också regeringens sysselsättningspaket med plusjobb och utbildningsvikariat, som tillsammans med en satsning till landstingen i syfte att minska sjukfrånvaron kan ge ett väsentligt bidrag till en ökad sysselsättning i kommunsektorn.

Oppositionen, med undantag av Centerpartiet, redovisar betydande ökningsar av medel under utgiftsområde 25 jämfört med regeringens förslag. Men bakom dessa siffror återfinns stora omfördelningar. Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna tvingas nämligen försöka kompensera kommuner och landsting för det inkomstbortfall som deras respektive skatteförslag och förändringar i transfereringssystemen leder till.

Utskottet ser tydligt att oppositionspartiernas förslag leder till ökade klyftor i samhället. Skillnaderna ökar mellan dem som har ett arbete och dem som inte har ett arbete. Skillnaderna ökar mellan dem som är friska och dem som är sjuka. När sjuka, arbetslösa och förtidspensionerade tvingas betala skattesänkningar för de bättre ställda i samhället minskar kommunernas och landstingens ekonomiska utrymme.

Jag tycker dessutom att det är häpnadsväckande att oppositionen inte ens reserverar mindre belopp för oförutsedda händelser i kommuner och landsting. De borgerliga säger brutalt nej till anslaget för särskilda insatser i vissa kommuner och landsting. Enligt utskottets mening måste statsbudgeten ha en reserv för tillfälliga bidrag till enskilda kommuner och landsting så att dessa ska kunna klara svåra ekonomiska påfrestningar till följd av oförutsedda krissituationer. Det är ju för de enskilda medborgarnas skull och för deras välfärd som en kommun ska kunna få hjälp i en nödsituation.

De borgerliga partiernas förslag till anslagstilldelning på utgiftsområde 25 ska ses i ljuset av de försämringar i grundläggande trygghetssystem som oppositionen förespråkar. Sådana försämringar är för utskottet oacceptabla.

Utskottet behandlar också regeringens skrivelse om utvecklingen inom den kommunala sektorn. Utskottet noterar att regeringen har vidareutvecklat redovisningen av statsbidragens utveckling, denna gång för perioden 1996–2004. Utskottet anser att det med denna redovisning som grund blir lättare att dels förbättra överblicken över statsbidragen till kommuner och landsting, dels göra en utvärdering av huruvida dessa bidrag har uppfyllt de mål de var ämnade för. Utskottet föreslår att skrivelsen läggs till handlingarna.

Ett antal motionsyrkanden har väckts angående det kommunala utjämnningssystemet. Riksdagen beslutade ju för drygt ett år sedan om ändringar i det kommunala utjämnningssystemet.

Regeringen har tillsatt en särskild utredare med uppgift att löpande följa upp systemet för kommunalekonomisk utjämning. Uppdraget inrymmer ett antal specifika frågeställningar, bland annat olika aspekter på lönenivåer, den regionala indelningen för byggkostnadsfaktorn, hälso- och sjukvårdsmodellen med mera. Även behovet av kompensation till Gotlands län för dess strukturellt betingade sjukvårdskostnader ska belysas. Avrapportering av vissa delar av uppdraget kommer att ske hösten 2006 och övriga delar hösten 2007.

Mot den bakgrunden finner finansutskottet att riksdagen inte behöver göra något särskilt uttalande angående utjämnningssystemets utformning och dess översyn. Samtidigt understryker utskottet att utjämnningssystemets grundlagsenlighet är ställd utom allt tvivel i och med både Lagrådets och konstitutionsutskottets ställningstaganden dels till den reglering som gällde till och med 2004, dels till de förändringar som infördes från och med 2005. Dessutom har det gällande utjämnningssystemet utformats på ett sådant sätt att inga negativa marginaleffekter vid nuvarande skattesatser uppstår för kommuner och landsting med en skattekraft över de gällande utjämningsnivåerna.

När det gäller det kommunala utjämnningssystemet är det, som jag sade, fullt kaos inom alliansen. Trots sitt mantra om enighet spricker den borgerliga maktalliansen återigen upp i fyra olika riktningar: Moderaterna för sig, Folkpartiet för sig, Kristdemokraterna för sig och Centerpartiet för sig! Är det någon som blir förvånad?

Fru talman! Vi socialdemokrater och våra samarbetspartier, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, står bakom en långtgående ekonomisk utjämning för att tillförsäkra alla delar av landet en rimlig och likvärdig välfärd. Det får bli vår julkhälsning till Sveriges kommunpolitiker.

Anf. 32 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag vill återgå till buskisdebatten. Det är intressant att se hur man använder retoriken.

Om vi tittar på skattesatserna i Europa ligger Sverige klart högst med sina 50,8 %. Vi ligger alltså 10,5 % över snittet. Socialdemokraterna hävdar i debatten att det här är en felaktig syn, för man borde i Sverige räkna bort den del av skatten som representerar vad man tar in från a-kassa och sjukförsäkring, eftersom man i övriga Europa inte gör det. De 10,5 procenten representerar 250 miljarder. I den här bevisföringen har man nu uppenbarligen ställt upp på det man i andra sammanhang säger sig inte ställa upp på – det gäller att anpassa rocken efter tillfället.

Vad den här intervjun egentligen rörde sig om var företagsbeskattningen i Europa, där Sverige nu börjar hamna bland de länder som ligger högst. Vi ligger på 28 % och borde i rimlighetens namn komma ned till 22 %.

Tittar vi på ett av våra grannländer i öster har de helt och hållet slopat beskattningen på företagsvinster. Vi måste börja titta på det här för att vara observanta, så att vi inte hamnar på efterkälken vad gäller sysselsättning. Det var egentligen det frågan handlade om.

Det var givetvis i ett längre perspektiv, fram till år 2014, en dröm om att den centerpartistiska politiken och allianspolitiken skulle slå igenom, och att det då skulle finnas möjligheter att stärka den enskilde individen med bibehållande av den välfärd som vi har i dag.

Jag betonar återigen: Centerpartiets grundbult är att vi ska ha en skattefinansierad välfärdspolitik, där vi tar ut skatt efter bärkraft. Det är egentligen det grundläggande i hela den här diskussionen. Det borde inte finnas något som helst tvivel om den inriktningen.

Anf. 33 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Detta går bara inte att prata bort, Jörgen Johansson. Det står svart på vitt i Skattebetalarnas tidning: "Skattetrycket i Sverige ska sänkas till ett genomsnitt för Europa inom två mandatperioder." Det säger Maud Olofsson. Det motsvarar 250 miljarder.

Varför vi inom socialdemokratin är så upprörda är att Centern tidigare verkligen har stått för den svenska modellen med en skattefinansierad generell välfärdspolitik och att det inte är plånboken som ska avgöra om man behöver sjukvård eller omsorg.

Det här skulle motsvara hela sjukvården, barnbidragen och föräldraförsäkringen. Jörgen Johansson är mig verkligen svaret skyldig.

Anf. 34 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Socialdemokraterna tror uppenbarligen inte på sig själva. Vi har en ambition att lyckas. Om vi lyckas kan vi sänka skatten. Men låt oss diskutera nivån, för uppenbarligen är ni själva inte överens om vad ni menar med nivån 250 miljarder kronor.

Jag konstaterar av det ena svaret jag fick, om plusjobben, att det är avtalsenlig lön som gäller. Det innebär att den här reformen inte är finansierad. Återigen en reform som inte är finansierad! Hur ska ett ansträngt Kommun- och Landstings-Sverige kunna klara det här? Man räknade med att det här skulle vara finansierat fullt ut, men uppenbarligen är det inte det.

Hur är det med anställningsförhållandena och rehabiliteringsansvaret? De är ju inte anställda i vanlig ordning. Jag har inte fått svar, och Kommun-Sverige väntar på att få ett svar om hur man ställer sig till det. Det är en mycket tung kostnad om man får en långtidssjukskrivning.

Jag skulle också vilja komplettera med detta att ha alternativa vårdformer. Jag har själv i början på 90-talet varit med om att privatisera 42 % av den västmanländska primärvården, 8 % i intraprenad och resterande del i landstingets form. Detta innebar att kvaliteten höjdes radikalt inom primärvården. Över 90 % färdigbehandlades på den nivån. Och kvinnolönerna ökade radikalt inom hela sektorn, eftersom det blev ett växelspel mellan den offentliga delen och den privata delen.

Är inte det här ett arbetssätt som skulle vara mycket attraktivt att införa sett utifrån ett kvinnoperspektiv? Jag tror inte att parterna på arbetsmarknaden klarar av att höja kvinnolönerna, men på det här viset kan man göra det mycket enkelt och gesvint. Dessutom sker det på ett mycket effektivare sätt än den verksamhet vi ska bedriva gentemot befolkningen.

Anf. 35 SONIA KARLSSON (s) replik:

Herr talman! För det första skulle jag vilja återgå till Sveriges Kommuner och Landstings rapport som visar att den kommunala ekonomin ser betydligt bättre ut. Man säger att man har det överskott som behövs för att man ska kunna utveckla verksamheten och bibehålla den på en bra nivå. I det ingår, som jag sade, att vi vet att vi kommer att få stora pensionsavgångar. Då är det väldigt viktigt att ha en god arbetsmiljö och även bra löner. Det är det som kommunerna nu kommer att få möjlighet till. Om ekonomin utvecklas på det här sättet kan man också förbättra delarna. Det är också där plusjobben kommer in för att man nu ska få möjlighet att göra saker som man inte hinner med. Jag tror att det var Christer Nylander som tog upp tidigare att man inte hinner gå ut och gå, och man kan behöva extra hjälp i hemmet för äldre. Det blir nu en möjlighet med plusjobben.

Men, Jörgen Johansson, smit inte! Jag har en bra annan rapport här som är från både Sveriges Kommuner och Landsting och Finansdepartementet och som handlar om det nya utjämningssystemet. Där konstaterar man att i Sverige har kommunerna den största egenfinansieringen med skatter om man jämför internationellt. Vi har en stor del egenfinansiering. Det är just för att vi har alla de viktiga verksamheterna som kommunerna sköter om som man inte gör i de flesta andra kommuner i andra länder med både skolan, vården och omsorgen. Då har man ett stort område. Ni kommer då och säger att vi ska sänka de skatterna till 250 miljarder. Det är självklart att det påverkar. Det är därför vi är så bekymrade.

Jag vill ta upp en annan sak som jag också tycker är ett bekymmer. Det är att Centerpartiet nu har bytt fot när det gäller det kommunala utjämningssystemet. I sina reservationer till dagens betänkande ställer man upp på att sänka utjämningen från 85 till 80. Dessutom vill man frysa för dem som får extra skattekraft ett år. Det innebär att man gynnar Danderyd och Lidingö i stället för de kommuner i Östergötland som har väldigt låg skattekraft, Ydre och Valdemarsvik exempelvis. Det är verkligen bekymmersamt.

Anf. 36 CECILIA WIDEGREN (m) replik:

Herr talman! Sonia Karlsson får det att låta som om skatt vore ett självändamål. Jag kan inte annat än fundera över om det inte vore bättre att läkaren, sjuksköterskan och läraren får mer pengar kvar i sin plånbok än att politiker ska samla i ladorna. Vi har aldrig satt en viss tidsgräns för att få ned skattenivån, däremot vore det rimligt att få ned skattenivån så att människor får mer bestämmanderätt över sina intjänade pengar. Det där säger Sonia Karlsson, inte Moderaterna.

Sonia Karlsson säger att alla har god tillgång till en bra skola i dagens Sverige. Sonia Karlsson sade inte att alla ska ha god tillgång till en bra skola i dagens Sverige. Jag måste säga att jag förvånas över detta. Vi har inte en likvärdig skola i dagens Sverige. Vi vet att en av fyra elever varje år tvingas lämna grundskolan utan tillräckliga kunskaper i ett eller flera ämnen. Då har ju inte alla tillgång till en bra skola. Det är därför vi moderater väljer att satsa mer pengar än regeringen till kommuner och landsting, redan nästa år över 5 miljarder kronor. Det är för att det inte är tillräckligt bra, Sonia Karlsson.

Sonia Karlsson får det också att låta som att man nu måste lappa och laga i befintligt system. Det är ju valår. Vi måste ha lite tillfälliga åtgärder för att hjälpa kommunerna. Inte minst måste staten styra lite ytterligare för kommunerna. Det kommunala självstyret och att kommuner och landsting själva ska kunna vara med och påverka är en julhälsning som Sonia Karlsson inte vill skicka med till kommunerna utan snarare de här tillfälliga, lite fluffiga åtgärderna, inte minst ska det komma uppifrån staten i stället för underifrån i kommunerna.

Anf. 37 SONIA KARLSSON (s) replik:

Herr talman! För det första, Cecilia Widegren, är plusjobben en möjlighet för kommunerna. Skälet är, och det vet Cecilia Widegren mycket väl, att Sveriges ekonomi går mycket bra och har gjort det en längre tid – vi har sett väldigt positiva tecken på tillväxt, låg inflation och investeringar i verksamheter – men tyvärr har inte arbetena kommit som vi har önskat. Vi har haft en för stor arbetslöshet. Då har vi gått in med aktiva åtgärder, för tills att det visar sig att arbetslösheten sjunker behöver vi hjälpa till med det, just för de människor som har varit arbetslösa länge och står utanför arbetsmarknaden. Samtidigt kan vi göra goda insatser i kommuner och landsting. Så jag ser det bara som positivt, både för de enskilda och för verksamheten i kommuner och landsting.

Samla i ladorna, säger Cecilia Widegren. Nej, skatterna tar man inte in bara för att man ska. Skatterna använder vi ju för att vi ska finansiera viktiga områden för medborgarna i Sverige. Det är skolan, vården och omsorgen. Självklart kan man aldrig säga att det är helt bra. Det är också därför regeringen tillskjuter ytterligare medel för att kommuner och landsting ska kunna förbättra sin verksamhet och att vi på sikt ser till så att man kan möta de utmaningar som kommer.

Cecilia Widegren, vi vill inte ge ännu mer pengar till kommuner och landsting genom att sjuka, arbetslösa och förtidspensionerade ska få mycket mindre pengar att röra sig med, som Moderaterna gör. Där går det en väldigt tydlig skiljelinje. Vi låter inte arbetslösa och sjukskrivna betala några investeringar.

Anf. 38 CECILIA WIDEGREN (m) replik:

Herr talman! Nej, ni låter ju människor vara arbetslösa i stället. I dag är det en och en halv miljon människor i Sverige som inte har gått till ett ordinarie arbete, och här står Sonia Karlsson och klappar sig för bröstet och säger att man är rätt så nöjd. Vi vill förändra det. Det ska löna sig att arbeta i morgondagens Sverige. Det är alliansen överens om. Därför lägger vi fram tydliga förslag om att få fler människor i arbete. Ni har haft chansen under ett antal år, men det har ni inte levererat. Ni levererar nu fluffiga åtgärder, och hälften av kommunerna säger att de inte är intresserade av de åtgärderna, för de vet inte vad de innebär, och de är bara tillfälliga. Ge i stället reella möjligheter till företagarna, och låt människor få använda sitt entreprenörskap så att jobben kan skapas, inte bara på kort sikt utan faktiskt på lång sikt!

Jag vill ha en kommentar vad gäller skolan. Du valde att säga att skolan är god i dag i Sverige när en av fyra elever lämnar skolan med icke tillräckliga kunskaper. Då måste även Sonia Karlsson vara mindre nöjd. Då räcker det inte bara, Sonia Karlsson, att prata om tillfälliga arbeten.

Anf. 39 SONIA KARLSSON (s) replik:

Herr talman! Om vi går till skolan, Cecilia Widegren, sade jag att vi ska ha en så bra skola som möjligt. Vi har också den kommunala skrivelsen som ligger i betänkandet. Den visar att det finns olika delar. Det är därför vi satsar extra pengar på skolan, både för lärartätheten och för att det ska bli bättre möjligheter för eleverna att tillgodogöra sig kunskaper. Vi arbetar med det, men vi ser också att det har förbättrats. Om du läser i den kommunala skrivelsen kan du se att det har förbättrats de senaste åren.

Återigen Cecilia Widegren: Hur man väljer att finansiera investeringar tycker jag är väldigt viktigt. Att som Moderaterna säga att man ökar till kommunerna och samtidigt låter arbetslösa och förtidspensionerade betala det, även föräldralediga, tycker inte vi är i rätt riktning, särskilt inte som vi ser nu att ekonomin går bra, att vi kommer att få ytterligare möjligheter att förbättra verksamheten. Då tycker vi inte att det är de sjuka och svaga som ska betala de investeringar som behöver göras. Det ska vi göra solidariskt.

Anf. 40 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Herr talman! Låt mig bara börja med att anknyta till det som sades senast här om skolan, att det hade förbättrats de senaste åren. I veckan kom statistik som visar att betygsresultatet faktiskt har försämrats det allra senaste året.

Men det var inte det jag begärde ordet för. Jag sade i mitt anförande att kommunerna har fått ett förbättrat resultat under det senaste året. Det beror väldigt mycket på att vi har en stark konjunktur globalt, som Sverige drar nytta av naturligtvis. Samtidigt är det så att när vi har 10 miljarder i totalt överskott i kommunerna är det 34 kommuner som inte har balans. När vi har 4 miljarder i överskott i landstingen är det 3 som inte har balans. När vi har en väldigt stark högkonjunktur är det 17 kommuner som måste höja skatten för att klara sitt läge. Det är alltså för mycket smolk i bägaren för att Sonia Karlsson ska vara vare sig nöjd

eller stolt. Vi måste fundera på att ha ett kommunalt system som inte bara klarar högkonjunkturer utan också svåra konjunkturer.

Det är viktigt med en rättvis fördelning av resurserna mellan kommunerna, men det är ännu viktigare att se till att kakan skapas. Vi måste fundera mer på hur vi får fart på företagandet och hur vi får fart på integrationen. Vi ser att utanförskapet ökar i dag. Vi måste se till att sysselsättningen ökar totalt sett. Det är bara det som kan se till att den kommunala verksamheten på lång sikt blir stark.

Jag måste kommentera Sonia Karlssons oro för att alliansen inte i detta läge kan enas om det kommunala utjämnningssystemet.

Vi är fyra olika partier och det tänker vi förbli. Vi har en väldigt stark gemensam politik när det gäller huvudfrågan, nämligen jobb och sysselsättning.

Sonia Karlsson borde vara mer bekymrad över att regeringsunderlaget i v och mp går här ute i korridoren och funderar på om de ska rikta misstroendevotum mot regeringen som helhet och mot utrikesministern. Det är ett större bekymmer än att alliansen inte i dag kommer överens om ett kommunalt utjämnningssystem.

Anf. 41 SONIA KARLSSON (s) replik:

Herr talman! Det där sista bekymrar mig inte så mycket.

Jag är stolt över många delar i vår kommunala verksamhet och över hur vi tar hand om våra invånare i alla kommuner och landsting. Det är ju ofta olika majoriteter. Det tycker jag att vi kan vara stolta över. Men nöjd ska man inte vara. Då har man ju stannat. Vi vill hela tiden förbättra och förnya där det går.

Jag vill rekommendera er att läsa skriften om det nya utjämnningssystemet. Där framgår tydligt vikten av att vi har ett utjämnningssystem.

Man påtalar hur det skulle se ut om vi inte hade det kommunala utjämnningssystemet. Den kommun i landet som har högst skattekraft är Danderyd. Där har man 174 % av medelskattekraften. Årjäng har lägst skattekraft. De har bara 79 % av skattekraften.

Om man inte hade någon utjämning skulle man i Årjäng behöva betala 26 % av sina inkomster i kommunalskatt mot 12 % i Danderyd för att få samma service. Vi har utjämnningssystemet för att utjämna mellan de kommuner i landet som har väldigt goda förutsättningar och de kommuner som har det besvärligare. Det är då väldigt bekymmersamt att de borgerliga partierna är så oense.

Jag var ju besviken och hänvisade till Centerpartiet, men om man mer och mer går i moderat riktning blir jag än mer bekymrad.

Anf. 42 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Herr talman! Visst ska det finnas utjämning. Det tror jag att alla partier här i kammaren är överens om. Det vi inte är överens om är hur den exakta utformningen ska se ut. Det tror jag att alliansen kommer att lösa när vi tar över makten i september.

Det viktigaste är att det utjämnningssystem vi har måste främja tillväxt. Det viktigaste är att det utjämnningssystem vi har främjar sysselsättningen och inte sätter hinder för tillväxt och sysselsättning. Vi vet att det som behövs för att säkra en god kvalitet och goda resurser till de här

områdena är att vi får fler arbetade timmar, fler människor i produktionen, färre människor i utanförskap och fler människor som har jobb.

Plusjobben tar Sonia Karlsson upp och kallar det för ett väsentligt bidrag till att öka sysselsättningen. Jag skulle vilja fråga Sonia Karlsson: Hur många promille utgör detta?

Jag tror att man skapar 12 000 jobb på det sättet. Kommunerna har 1 112 000 jobb i dag. Hur många promille blir 12 000? Hur mycket kan det förstärka?

Tror Sonia Karlsson att satsningen på plusjobb ska ge fler elever chansen att klara skolan? Ett av huvudproblemen i den kommunala verksamheten i dag, tillsammans med äldreomsorgen, är att alldeles för många elever inte får chansen att lära sig läsa, skriva och räkna ordentligt.

Vi satsar väldigt mycket pengar på skolan i Sverige. Vi är ett av de länder i OECD som satsar mest pengar på skolan, men vi får ut alldeles för lite av det. Det beror förmodligen på att vi satsar pengarna fel och att vi har systemfel i verksamheterna. Jag tror att man hade kunnat få ut mycket mer av de pengar vi satsar på skolan om vi hade satsat mycket tidigare.

Anf. 43 SONIA KARLSSON (s) replik:

Herr talman! Jag håller med Christer Nylander såtillvida att eftersom vi satsar så mycket pengar på skolan är det viktigt att vi får ut så bra verksamhet som möjligt. Det behövs också ökad lärartäthet, och det är därför vi nu tillför mer pengar. Med mindre klasser blir det lättare att ha bra undervisning.

Sveriges Kommuner och Landsting har sagt att ekonomin ser bra ut framöver. Man måste naturligtvis hela tiden se över kostnader och göra förändringar för att behålla detta. Vi ser att kommuner och landsting kommer att få problem framöver. Många fler blir äldre, och man måste ta hand om dem. Vi vet också att många går i pension och att vi behöver nyanställa. Det är många utmaningar.

Desto bättre är det att vi ser att landets kommuner ser bättre ut och att kommunernas ekonomi ser bättre ut.

När det gäller plusjobben menade jag att de är viktiga för dem som har varit arbetslösa länge och kommer in på arbetsmarknaden. Det var på så sätt jag menade att de är väsentliga. Vi ser nu att sysselsättningen börjar öka och att arbetslösheten börjar minska.

Du ska se, Christer Nylander, att nästa gång vi debatterar ser det betydligt bättre ut.

Anf. 44 SIV HOLMA (v):

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslagen i betänkandet i sin helhet.

Under mina sju år i riksdagen har utjämningssystemet blivit en följetong när vi behandlat utgiftsområde 25, Allmänna bidrag till kommuner.

För dem som lyssnar vill jag först beskriva varför Vänsterpartiet slår vakt om utjämningssystemet. För oss handlar det om solidaritet och rättvisa. Det handlar om att hålla ihop i det här landet. Det kommunalekonomiska utjämningssystemet har stor betydelse för att skapa likvärdiga förutsättningar i hela landet. Det är kommuner och landsting som ansvarar för stora delar av den offentliga verksamheten. Samtidigt kan förut-

sättningarna för att klara dessa uppgifter variera kraftigt mellan olika kommuner och landsting.

Det som skiljer kan till exempel vara hur många höginkomsttagare som bor i kommunen. Många med höga inkomster ger större intäkter till kommunens budget.

Det som skiljer kan också vara ålderssammansättning, social struktur och geografiska förhållanden. Utjämningsystemet syftar till att garantera alla kommuner och landsting likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva sin verksamhet.

Inkomstutjämnningen ser till att alla kommuner och landsting har ungefär samma inkomstmöjligheter, oberoende av genomsnittsinkomsten i kommunen. En krona i skatteuttag ska med andra ord ge ungefär lika mycket per invånare i alla kommuner. Kostnadsutjämnningen gör att de kommuner och landsting som av strukturella skäl har höga kostnader på grund av många barn, många äldre med mera, kompenseras för det. Man kan alltså säga att om man har det bra ställt får man mindre pengar från staten.

Det är den enkla utgångspunkten för utjämningsystemet.

Jag har en del siffror som kanske är mindre aktuella än dem som Sonia Karlsson tog upp, men de kan vara intressanta ändå. Det finns en jämförelse mellan Borgholms kommun i Kalmar som behövde ta ut 27:30 kr för att upprätthålla standarden, och Danderyds kommun i Stockholm där det skulle räcka med en kommunalskatt på 10:90 kr. Det är en skillnad på 17 kr.

Sonia Karlsson tog upp skillnaden mellan Årjängs kommun och Danderyd. Om jag inte hörde fel handlar det om 14 kr skillnad, om inte det kommunala utjämningsystemet fanns.

En sådan skillnad i landet är inte rättvis. Rika människor ska inte ha lägre skatt än de fattiga. Utan ett kommunalekonomiskt utjämningsystem riskerar den kommunala beskattningsrätten att urholkas och den kommunala självstyrelsen att försvagas och bli betydelslös för en mängd kommuner.

Herr talman! Moderaterna säger att de vill förändra systemet för att stödja välstånd. De vill ha ett nytt utjämningsystem som ska både stimulera ekonomisk tillväxt och ge tillräckliga statsbidrag till kommuner som har otillräcklig skattekraft. De vill förändra dagens system genom att minska utjämnningen så att kommuner med många höginkomsttagare får behålla mer och kommuner med många låginkomsttagare ska få ha kvar den nivå på statsbidrag som de har i dag. Moderaterna föreslår därför att 1,8 miljarder av statsbidragen går till de rikaste kommunerna. Det är i stort sett hela skillnaden mellan vad Moderaterna och vi i majoriteten satsar till kommunsektorn. Hela den skillnaden ger man till de rikaste kommunerna.

Detta menar Moderaterna skulle rätta till de mest snedvridande och tillväxtfientliga inslagen i dagens system. Rättvisa och solidaritet i Moderaternas värld är snedvridande och tillväxtfientlig. Genom att minska utjämnningen vill Moderaterna något mildra de skadliga effekterna som utjämningsystemet ger upphov till. Rättvisa och solidaritet ger i Moderaternas värld skadliga effekter.

Folkpartiet menar att dagens system leder till orimliga följder för medborgarnas situation och för kommunernas och landstingens ekonomi. Systemets konstruktion sägs vara ett hinder för utveckling i ett antal regioner med stark tillväxtpotential. Bland annat, menar Folkpartiet, hämmas bostadsbyggandet.

Folkpartiet talar också om att utjämningssystemet måste främja de välståndsbildande krafterna. Det ska Folkpartiet uppnå genom att utjämningsgraden sänks. Alltså: De rikaste kommunerna ska få mer och de fattiga mindre. Med mer orättvisa och mindre solidaritet vill Folkpartiet förändra utjämningssystemet för att skapa mer tillväxt i landet.

Kristdemokraterna säger sig vilja ha ett rättvist skatteutjämningssystem. Det skulle man få genom att ta större hänsyn till storstadsregionernas merkostnader. Det är ju ett faktum, som jag såg i SCB:s redovisning för 2005, att med gällande kommunalekonomiska utjämningssystem är de åtta kommuner med högsta bidragsbeloppen kommuner som räknas som storstäder eller större städer. Alltså har vi redan genomfört det.

Exempelvis säger Kristdemokraterna att kommuner som ökar bostadsbyggandet får små förtjänster i form av ökade skatteintäkter när befolkningen ökar. Detta skulle vara en konsekvens av utjämningssystemet. Här kommer det intressanta. Samtidigt som Kristdemokraterna vill göra utjämningssystemet mer orättvist säger de att de vill ha ett system som minskar de stora klyftorna. Det är fullständigt motsägelsefullt, som jag läser det i alla fall.

Herr talman! Slutligen kommer Centerpartiet, som tidigare gjort sig känt som småkommunernas främsta vapendragare. Nu vill också de göra utjämningen mer orättvis så att de stora och rika kommunerna ska få mer på de fattiga kommunernas bekostnad.

För fem år sedan kritiserade Centern Moderaternas syn på utjämningssystemet. Det var för övrigt Maud Olofsson som kritiserade Ralph Lédel. Nu kan man knappt skilja på retoriken mellan Centern och Moderaterna. För fem år sedan sade Centern i en reservation att "ett utjämningssystem som skapar likvärdiga förutsättningar för alla kommuner att bedriva kommunal verksamhet är en viktig förutsättning för tillväxt och livskraft i hela landet. Det är därför nödvändigt att försvara de grundläggande principerna i skatteutjämningssystemet." Det var för fem år sedan.

I dag talar Centern om att det finns tillväxthämmande inslag i utjämningssystemet. Centern har bytt fot, precis som Sonia Karlsson sade i sitt anförande och sitt replikskifte, och vill ytterligare minska utjämningsgraden i det nya kommunalekonomiska utjämningssystemet som trädde i kraft i år. Det har för övrigt förändrats jämfört med det gamla på det sättet att vi har tillgodosett kritik. Nu vill Centern gå ännu längre. Det är med sorg i hjärtat som jag kan konstatera att Centern offrar allt tal om regional balans på regeringstaburettens altare.

Anf. 45 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Jag kan lugna Siv Holma med att den nidbild hon målar upp här är helt felaktig. Det vi har begärt är att man ska göra en ny översyn av hela skatteutjämningssystemet eftersom det finns faktorer för de små kommunerna i glesbygd och för stora kommuner som man måste se över. Vi har inget bra utjämningssystem i dag. Grundprincipen, att hela Sverige ska leva, ligger fast hos oss.

En annan fråga, som i dag är på remiss till våra kommuner, är stödet till byggnation av mindre lägenheter än 120 kvadratmeter. Där förordar man från majoritetens sida att tillväxtcentrum, som Stockholm, Göteborg och Malmö, ska få ett bidrag med 3 000 kr per kvadratmeter om man bygger den här typen av bostäder. Det får däremot inte övriga bygder i landet som också har behov av att bygga.

Det här är intressant eftersom regeringens utredare av byggsektorn har kommit fram till att det inte kostar en krona mer att bygga i Jukka-sjärvi än det kostar i Stockholms innerstad. Också näringen är överens om att det är på det viset.

I stället finns det en marknad i Stockholm där man spekulerar i markkostnader. Det är uppenbarligen den man från majoritetens sida vill gå in och subventionera. Anser Siv Holma att det överensstämmer med den ideologi hon står för? Det här är en form av omvänd utjämningspolitik.

Anf. 46 SIV HOLMA (v) replik:

Herr talman! Jag upplever att Jörgen Johansson försöker försköna bilden av vad centerpartister faktiskt står för när det gäller det kommunalekonomiska utjämnningssystemet och tar upp saker och ting som handlar om byggnadssektorn och vilka kostnadsdrivkrafter som finns där.

Det står ingenting om att ni vill ha en översyn på grund av faktorer för glesbygd och storstäder i er reservation. Reservanten, i det här fallet Roger Tiefensee, säger: ”Jag anser att det finns tillväxthämmande inslag i det nya system för kommunalekonomisk utjämnning som trädde i kraft den 1 januari 2005.” Det står så. Det står ingenting om småkommuner och storstäder. Dessutom står det att Centerpartiet vill sänka kompensationsgraden i skatteutjämnningssystemet från 85 % till 80 %. ”På så sätt kan man reducera de belopp som kommuner vars skattebärkraft ligger ovanför den garanterade nivån skjuter till systemet.”

Alltså har Centerpartiet, som i alla fall jag har uppfattat har varit lite småfolkets representant, nu helt bytt sida, och det är det som faktiskt gör mig ledsen.

När det gäller de frågor Jörgen Johansson berörde hörde jag lite dåligt för jag kände mig så upprörd över det som ni har gått igenom när det gäller kommunalekonomisk utjämnning. Jörgen Johansson kanske kan upprepa det han sade så får jag lyssna ordentligare.

Anf. 47 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Vad gäller de tillväxthämmande åtgärderna finns det alltså vissa kommuner där man kommunalpolitiskt sett lyckas öka tillväxten men då får man också en ökad avgift till systemet. Det här måste vi se över. Det gynnar ju inte tillväxt i samhället. Det måste vi se över samtidigt som vi vet att många småkommuner inte får den utjämnning som de egentligen skulle behöva. Det är alltså fel i båda ändarna. Därför har vi sagt att hela systemet måste ses över. Det blev inget bra resultat av den senaste översynen på det här området.

Vad gäller byggsidan innebär det konkret att om det finns behov av byggnation får man inte i min hemkommun Arboga eller i Västerås de här 3 000 kronorna i statliga bidrag när man ska bygga hyresrätter. De pengarna hamnar i tillväxtcentrum som Stockholm och liknande där det behovet egentligen inte finns på samma sätt. Jag tycker att man borde

stimulera hela Sverige om man ska ha ett sådant här system, eftersom man går in och stimulerar en spekulering i markpriser mer än själva byggsidan.

Notera att regeringens egen utredare har sagt att det inte kostar en krona mer att bygga i Stockholm än det gör någon annanstans och detta ställer också näringen upp på. Då är det intressant, eftersom det här är en form av omvänd utjämning, att få veta hur ni ser på det här. Departementsskrivelsen ska vara besvarad den 23 december.

Anf. 48 SIV HOLMA (v):

Herr talman! Jag ska erkänna att det här inte är mitt expertområde. Däremot brinner jag för kommunalekonomiska utjämningsystem eftersom jag tycker att de är bra.

Vad jag förstår är inte frågan helt avgjord eftersom det finns en departementsskrivelse. Jag vill faktiskt passa i frågan. Jag kan faktiskt inte svara. Det finns säkert behov inom tillväxtområden där man behöver satsa särskilt på byggandet av bostäder på grund av att det inte har skett tidigare, av politiska skäl, inte bara av spekulativa skäl – marknadens skäl.

Det talas om att det tillväxtskapande skulle vara hämmande. Jörgen Johansson nämnde att vi i majoriteten har misskött oss i fråga om att skapa tillväxt i hela landet. Det var intressant att se ett papper – jag minns inte exakt, men jag tror att det kom från SCB – där det framgick att den största ökningen av tillväxten i landet sker i Norrbotten och Västerbotten. Stockholm är fortfarande ledande. Det är intressant att staten, LKAB, kommer att satsa över 6 miljarder för att bygga ett nytt pelletsverk i Kiruna. Jag såg att när det gäller Norrbotten har Kiruna högre skattekraft än till och med Luleå, vilket visar på att det finns en bild av att tillväxten skulle genereras och skapas i huvudstadsområdet eller i storstadsområdena. Men bilden är mer nyanserad. Jag är glad över att det inte är på annat sätt.

Besinna er, Centerpartiet. Lämna högerburen. Återgå till era gamla, goda tankar om att stödja småkommuner och småfolket.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 9 §.)

4 § Statsskuldsräntor m.m.

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2005/06:FiU4
Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. (prop. 2005/06:1 delvis).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 9 §.)

5 § Avgiften till Europeiska gemenskapen

Prot. 2005/06:53
16 december

*Allmänna bidrag
till kommuner*

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2005/06:FiU5
Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen (prop.
2005/06:1 delvis).

Anf. 49 AGNETA GILLE (s):

Herr talman! Vi ska nu debattera finansutskottets betänkande FiU5. Det är utgiftsområde 27 i budgetpropositionen som handlar om avgiften till Europeiska gemenskapen.

Det handlar om precis vad det heter, nämligen avgiften till Europeiska gemenskapen. I budgetpropositionen för 2006 föreslår regeringen att för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen att vi i riksdagen godkänner och tilldelar de pengar som regeringen föreslår men också att vi i riksdagen uppdrar åt regeringen att ansvara för de uppdrag och åtaganden som följer av EU-budgeten för budgetåret 2006.

Vi har behandlat två motioner i betänkandet. I det här betänkandet finns inte några reservationer, men det finns två särskilda yttranden.

Med det, herr talman, lämnar jag över till debatt i ärendet.

Anf. 50 CECILIA WIDEGREN (m):

Herr talman! Regeringen skriver att Sverige ska verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom Europeiska unionen. Målet innebär även att Sverige ska verka för en kostnadseffektiv användning av EU:s budgetmedel. För år 2006 handlar det om 28 miljarder kronor som vi betalar till EU.

Finansutskottet skriver att varje skattekrona ska användas effektivt. Nu när det ser ut som att vi kommer att bli en av de största – kanske den största – nettobetalarna är det klart att detta är oerhört viktigt. Men när det gäller de resurser som kommer tillbaka verkar principen inte vara lika viktig för regeringen. Regeringen utnyttjar nämligen budgetmedel relaterade till EU och de EU-stöd som kommer i syfte att kringgå utgiftstaket och reglerna för budgetprocessen. Detta är tyvärr inget nytt. Man väljer att utnyttja EU-ersättningar till de svenska jordbruksföretagarna i budgetreglerande syfte. Det är helt oacceptabelt. För att regeringen ska klara utgiftstaket väljer man att betala ut delar av EU-ersättningarna under fel kalenderår, det vill säga i början av nästa år även om de gäller detta år.

Det här är inte regeringens pengar. Det är böndernas egna pengar, som var och en har ansökt om själv. Men återigen sker det i budgetreglerande syfte. I år handlar det om att 7,8 miljarder ska gå tillbaka till bönderna i Sverige. Regeringen har nu skickat vinken till ansvarig myndighet att betala ut endast 2,1 miljarder innevarande år och vänta med resterande del till efter årsskiftet.

Herr talman! Detta är självklart förödande för den enskilda företagen. Slutet av kalenderåret är en utgiftstyngd period för jordbrukarna då inköp av förnödenheter, inte minst för växtodlarna, är en stor utgift under oktober–december. Nötköttsproducenterna ska vänta upp till ett halvår på de sista intäkterna från ett slaktat djur. Totalt sett innebär regeringens budgetförslag att ungefär 6 miljarder kommer att senareläggas för år 2005. För i år väntas det vara en siffra på ungefär 5,7 miljarder som väntas till efter nyår.

Det är enorma resurser. För svenska jordbruket handlar det om hela nettoinkomsten. Det är orimligt att en enskild yrkesgrupp, Sveriges bönder, ska få ta huvudansvaret för att statsbudgetens utgiftstak ska hållas. Vilken annan yrkesgrupp tvingas acceptera att intäkterna inte betalas ut vid rätt tillfälle för att regeringen ska klara utgiftstaket?

Herr talman! Inom jordbrukspolitiken pratar vi ofta om likvärdiga konkurrensvillkor till våra omkringliggande länder, inte minst från den här talarstolen. De flesta partier brukar tala sig varma för detta, inte minst Sveriges jordbruksminister.

Men återigen får danskarna ett företräde. Ett exempel: För två veckor sedan valde den borgerliga regeringen i Danmark att till stor del betala ut de EU-stöd som gäller för innevarande år för alla som har lämnat in korrekta ansökningar i rätt tid. För dem handlar det om 5 miljarder.

Herr talman! Jag hoppas att under den här debatten få svar på varför denna enskilda yrkesgrupp återigen ska vara en yrkesgrupp som får arbeta i budgetreglerande syfte för en sittande regering.

Anf. 51 CHRISTER NYLANDER (fp):

Herr talman! EU är väldigt viktigt. Det är avgörande för Sverige och för Europa att EU finns och att vi är medlemmar. Vi pratar sällan om allt det goda vi får ut av medlemskapet i EU. Det kanske inte passar just nu, men jag tycker att det är viktigt att vi då och då säger att EU behövs för miljön, freden, säkerheten och mer. Det är bra för Sverige att vi är medlemmar i Europeiska unionen.

Men EU behövs inte för allt. Folkpartiet menar att EU bör fokusera mer kraft där kraften verkligen behövs och hålla sig undan från saker där ett europeiskt perspektiv inte alls behövs, det vill säga saker som kan skötas bättre på nationell nivå, regional nivå, kommunal nivå eller till och med av individerna själva.

Vår bedömning är att Sveriges avgift till EU skulle kunna sänkas rejält om man satsade EU:s kraft där EU:s kraft verkligen behövs. Framför allt handlar det om att avveckla jordbrukspolitiken och göra om den i grunden.

Nu är läget ett annat. Jordbrukspolitiken finns kvar, och EU-avgiften för Sveriges del är ganska hög. Förmodligen blir den ännu högre de kommande åren. Vi får väl se vad helgens förhandlingar leder fram till.

När man betalar mycket i avgift är det naturligtvis också viktigt att se vad vi får tillbaka, hur återflödet ser ut. Det är det som den här debatten förmodligen handlar om. Det är viktigt att vi drar nytta av det som kommer tillbaka och att vi sköter det på ett bra sätt. De borgerliga partierna har ett gemensamt särskilt yttrande om regeringens sätt att utnyttja EU-ersättning till de svenska jordbruksföretagen. Problemet har år efter år varit att ersättningarna har använts till att klara utgiftstaken. När det har varit för lite utrymme under utgiftstaken har man valt att skjuta utbetalningarna till efter årsskiftet. Det är naturligtvis oacceptabelt. Eftersom Cecilia Widegren tidigare noga har berättat hur detta sköts tekniskt och vilka effekter det får tänker jag spara kammarens tid med att inte utveckla detta ytterligare.

Anf. 52 MATS ODELL (kd):

Herr talman! I samband med finansutskottets betänkande nr 2 talade vi här i kammaren om den statliga banken SBAB och dess konkurrensvillkor. Här har vi precis det motsatta. Här får alltså landets bönder agera bank åt staten, och det är naturligtvis fullständigt oacceptabelt. Vi har kritiserat detta från den borgerliga alliansens sida, och vi kommer att fortsätta att göra det.

Jag tänkte dock ta upp en annan sak, nämligen att detta betänkande och denna debatt ligger väldigt rätt i tiden. Just nu pågår ju toppmötet i Bryssel där frågan om EU:s långtidsbudget 2007–2013 diskuteras.

Vi har en ganska stor samsyn bland partierna i EU-nämnden runt den svenska positionen. Vi vet för närvarande inte exakt vad den svenska positionen är eftersom förhandlingarna pågår, men det är tre punkter som vi har enat oss kring.

Den första punkten är att hålla nere den totala nivån. Det är också det som finns i vår motion. Vi ska satsa på att det ska vara 1 %, att det ska vara en rättvis fördelning, att merparten av detta ska gå till de nya medlemsländerna och att vi ska hushålla med resurserna.

Det andra punkten handlar om att säga nej till den globaliseringsfond som ett antal länder vill inrätta. Den är kontraproduktiv och felaktig i varje del. Jag går inte in på varför det är så, men vi är helt eniga om det i den här kammaren.

Den tredje punkten vi är överens om är att det bör föras in en omförhandlingsklausul så att vi i praktiken efter tre år går in och ser över strukturen på hela EU:s budget. I dag har vi ett låst läge där Frankrike skapar allianser, för närvarande med bland annat Polen, för att slå vakt om jordbruksstödens nuvarande omfattning och utformning. En stor grupp medlemsländer tycker att detta inte är bra utan att vi behöver få en ökad marknadsmässighet, inte minst för att främja tredje världens jordbruksproduktion på ett rimligt sätt.

Jag vill bara säga att detta har gått i rätt riktning såtillvida att det förslag som nu föreligger innebär att man över perioden är nere inte fullt på 1 % men på 1,03 %. I slutet av perioden är man dock nere på 0,99 %. Jag tror inte att vi kommer att komma längre, men det är en utveckling i rätt riktning. Låt oss gemensamt hålla tummarna för att det till slut ändå blir ett avgörande i dag eller senast i morgon!

Anf. 53 ROGER TIEFENSEE (c):

Herr talman! Avgiften till Europeiska gemenskapen är ingen partiskiljande fråga. Vi har en avgift. Den är hög, men vi får vackert betala den. Däremot är det en partiskiljande fråga hur vi använder och hanterar de medel som kommer tillbaka från EU. Det borde inte vara det, tycker jag, men det har blivit det. Regeringen låter nämligen år efter år Sveriges lantbruksföretagare vara något slags budgetregulator. Man betalar ut den ersättning som hör till innevarande år under påföljande år. Precis som Cecilia Widegren påpekade är det i år 5,7 miljarder som borde betalas ut i november–december som betalas ut efter årsskiftet.

Det sorgliga är att detta inte är någon besparing. Pengarna ligger ju och väntar i Bryssel. Dessa ersättningar är till hundra procent EU-medel. Det är alltså ingen besparing i statens budget att låta pengarna ligga och vänta i Bryssel i stället för att hämta hem dem och betala ut dem, vilket

borde vara det logiska. Det kostar inget att ta hem dem. Den enda orsaken till att man inte gör det är att man då kan ge sken av att klara ett utgiftstak. Det är alltså egentligen bara kosmetika.

Att hålla på och laborera så här med EU-medel kan väl vara en budgetteknik, men jag tror också att det får en annan konsekvens i samhället. Vi har varit medlemmar i EU i tio år nu, och ändå fortsätter vi att ha en diskussion för eller emot EU i stället för att använda oss av EU-medlemskapet och de möjligheter som detta ger. Då ska vi inte vara dumsnåla mot oss själva, utan vi ska plocka hem de ersättningar som vi är berättigade till.

Det finns ytterligare exempel. När det handlar om strukturfonderna räknar Sverige medvetet med en låg växelkurs, vilket gör att över 1 miljard av EU-medel som vi skulle kunna plocka hem fryser inne – återigen ett sätt att inte använda EU-medlemskapet på ett positivt sätt. Detta tror jag inte bidrar till utveckling och möjligheter i hela landet på ett sådant sätt som dessa strukturfonder faktiskt skulle kunna göra om man använde dem fullt ut.

Jag tycker att det är sorgligt. Det är sorgligt att vi har en regering som inte riktigt verkar ha gått in för att vara aktiv och se medlemskapet på ett positivt sätt.

Anf. 54 TOMMY TERNEMAR (s):

Herr talman! Först vill jag yrka bifall till finansutskottets förslag i betänkandet FiU5. Eftersom det inte finns några reservationer till betänkandet, herr talman, kommer jag att nöja mig med att bara kort kommentera de två särskilda yttranden som finns.

Else-Marie Lindgren säger i sitt särskilda yttrande att EU:s långtidsbudget inte bör överstiga 1 % av medlemsstaternas samlade bruttonationalinkomster samt att varje skattekrona ska användas så effektivt som möjligt. Jag kan bara konstatera, som även Mats Odell sade, att vi är överens om den linjen. Den linjen drivs nu också i de aktuella förhandlingarna i EU, och det är bara att hålla med Mats Odell om att vi allihop får hålla tummarna för att detta går bra.

Jag vill också ge en kort kommentar till alliansens särskilda yttrande där man berör regeringens sätt att utnyttja EU-ersättningarna till svenska jordbruksföretagare och när i tid dessa betalas ut. Vi hade exakt samma debatt vid den här tiden förra året. Skillnaden i år är att LBU-medel faktiskt betalas ut enligt följande: Man får kompensationsbidrag med 550 miljoner kronor, miljöersättningar med 850 miljoner kronor, kartavgifter med 35 miljoner kronor och mjölkbidrag med 473 miljoner kronor.

I EU:s regler finns det faktiskt inget som säger exakt när dessa ersättningar ska betalas ut. I EU:s regelverk står mycket klart och tydligt att de kan betalas ut under november, december och januari, noga räknat från och med den 16 november till och med den 31 januari.

Anf. 55 CECILIA WIDEGREN (m) replik:

Herr talman! Det är helt sant; Tommy Ternemar och jag stod här för ett år sedan också. Det är tråkigt att vi ska behöva stå här i dag igen. Det hade varit mycket bättre om man valt att inte använda en yrkesgrupp i Sverige som regeringens budgetregulator för utgiftstaket.

Prot. 2005/06:53
16 december

*Avgiften till
Europeiska
gemenskapen*

Ansvarig myndighet själv säger, när man ringer och frågar: Ja, vi är ju regeringens budgetregulator. Det är inställningen. Frågan är hur länge vi ska fortsätta att ha det på det sättet.

Tycker Tommy Ternemar att det är rimligt att en yrkesgrupp, Sveriges bönder, får stå och vänta på nästan 6 miljarder kronor till efter årsskiftet, pengar som är böndernas och inte regeringens, för att man ska hantera utgiftstaket? Tycker Tommy Ternemar att det är rimligt?

Förra året var bönderna aktiva. Då skrev man vykort till bland annat Göran Persson med hälsningar från Sveriges bönder och talade om detta. Hade vi varit i Frankrike hade det kanske legat tomater och annat på gatorna och man hade farit omkring i traktorer här i Stockholm i dag för att tala om detta. Nu är Sveriges bönder något snällare, men frågan är inte mindre viktig för dem för det. Det handlar om hela deras nettointkomst, som man väljer att skjuta på.

Det är klart att Tommy Ternemar kan vara glad för de 2 miljarder som betalas ut. Men när det är nästan 8 miljarder totalt sett som ska ut kan ju inte Tommy Ternemar vara nöjd med eller stolt över detta.

Anf. 56 TOMMY TERNEMAR (s) replik:

Herr talman! Kanske anledningen till att det inte har kommit några vykort till statsministern i år, Cecilia Widegren, är just att man får kompensationsbidrag med 550 miljoner, miljöersättningar med 850 miljoner, kartavgifter med 35 miljoner och mjölkbidrag med 473 miljoner.

Återigen är det så i EU:s regelverk att bidragen ska betalas ut mellan den 16 november och den 31 januari. Det är inget fel i detta.

Anf. 57 CECILIA WIDEGREN (m) replik:

Herr talman! Jag kan ju inte tolka Tommy Ternemar på annat sätt än att han tycker att det är fullt rimligt att man får skjuta på sin intäkt. Men om det hade varit i din plånbok då, Tommy Ternemar? Om det var ditt riksdagsarvode som vi skulle skjuta på – inte bara en gång, två gånger och tre gånger? Då hade det kanske inte varit lika självklart att det skulle vara så. Det här handlar om hela deras inkomst för ett helt år, för en hel yrkesgrupp! Och det tycker du är rimligt för att EU:s regler säger så. Jag måste säga att EU gör många bra saker, men att bara lägga sig bakom alla EU:s regler och vara nöjd med detta kan ju inte vara tillräckligt i det här fallet.

Avslutningsvis tycker jag att när vi ser att våra konkurrentländer, som vi faktiskt också i morgon dag ska hantera, får sina utbetalningar och att de därmed också får rimligare villkor, till exempel i Danmark, måste ju även Sveriges regering börja undra. Kommer vi att ha svensk julskinka i framtiden? Kommer vi att ha svenska köttbullar? Det är kanske ingen bonde som kan klara av detta i framtiden om man inte kan få sina intäkter i tid för att betala sina räkningar. Det är något grundläggande i detta, och en något utförligare kommentar skulle jag vilja få.

Sedan har jag en liten julklapp till Tommy Ternemar. Det här är exakt de besked som bönderna i dag får om de 6 miljarder som kommer att betalas ut den 2 januari eller den 31 januari. Titta på det och försök att komma med någon typ av förändring om ni nu skulle sitta kvar efter valet.

Anf. 58 TOMMY TERNEMAR (s) replik:

Herr talman! Tack så mycket för julkappen, jag ska läsa den noga. Vi får väl se, det är väljarna som avgör om vi sitter kvar eller om det blir ett byte av regeringsmakten.

Återigen, Cecilia Widegren, är det ju så att det inte finns något i EU:s regler som säger när det här ska betalas ut. Det har vi nu upprepat flera gånger. Vi har också en budgetlag i Sverige som säger att regeringen är tvingad att vidta åtgärder om man inte skulle hålla utgiftstaket. Nu går det bättre för Sverige. Därför betalas de här bidragen ut.

Jag önskar även dig en god jul och ett gott nytt år.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 9 §.)

Prot. 2005/06:53

16 december

*Avgiften till
Europeiska
gemenskapen*

6 § Vårdplanering

Vårdplanering

Föredrogs

socialutskottets betänkande 2005/06:SoU9

Vårdplanering.

Anf. 59 LARS U GRANBERG (s):

Herr talman! Vårdplanering handlar i grunden om trygghet. De flesta personer vill kunna vara hemma i sin invanda miljö och där få sin vård och omsorg så länge det är rimligt och möjligt. Det ställer stora krav på samverkan mellan olika vårdnivåer.

En viktig grundläggande förändring som påverkar förutsättningarna är den snabba utvecklingen inom vård- och omsorgsområdet. En medicinsk utveckling har bidragit till bättre livskvalitet för människor med svåra sjukdomstillstånd och funktionshinder. Nya behandlingsmetoder och nya effektiva läkemedel gör det möjligt att effektivt förebygga, bota och lindra olika tillstånd hos alltför och allt högre upp i åldrarna.

Den medicinska och tekniska utvecklingen och en organisatorisk utbyggnad av vårdresurserna utanför sjukhusen har kraftigt ökat möjligheterna att vårda sjuka människor i deras hem. Kommunerna har fått ett större vårdansvar. En följd av den snabba medicinska utvecklingen är helt naturligt ökade förväntningar hos befolkningen om att kunna få sin vård utanför sjukhusen. Det har ökat trycket på anpassning och utveckling av kommunernas och landstingens verksamheter. Kommunerna och landstingen har ett gemensamt ansvar för en god vård. Övergången mellan olika vårdgivare måste ske utan onödiga olägenheter. Helst ska det inte märkas alls när en vårdgivare tar över ansvaret för den fortsatta vården.

När en patient skrivs ut från landstingets vård och kommunerna ska ta över ansvaret ska en vårdplanering genomföras. Att säkerställa en god vårdplanering i varje enskilt fall kan innebära att det behövs ändrade rutiner och regler, och det är det som vi har tittat på i det här betänkandet. Landstingsförbundet har under ganska lång tid följt utvecklingen av antalet patienter som skrivits ut till kommunerna. Landstingsförbundet har också i samråd med Svenska Kommunförbundet och Socialstyrelsen gjort inventeringar för att följa utvecklingen och se om samverkan kring

de äldres vård och omsorg har förbättrats. Den redovisning som Sveriges Kommuner och Landsting presenterade i våras pekar på en förbättring, och det är naturligtvis viktigt att huvudmännen gemensamt arbetar med de här frågorna för att hitta smidiga och kvalitetssäkra rutiner.

Införandet av betalningsansvar för medicinskt färdigbehandlade personer har utan tvekan inneburit att kommuner aktivt verkat för att utveckla möjligheterna för personer att få vård, omsorg och stöd utanför sjukhusen. De ändringar i betalningsansvarslagen som infördes sommaren 2003 för att skapa incitament för en gemensam vårdplanering har varit i kraft i knappt två och ett halvt år. Trots den relativt korta tid som gått anser ett enigt utskott att det finns klara brister i samordningen och vårdplaneringen mellan landstingen och kommunerna. Samtidigt konstaterar vi i utskottet att Socialstyrelsen ser över sina föreskrifter gällande vårdplanering för att förtydliga och konkretisera vilka regler som ska gälla. Nya föreskrifter kommer inom kort. Mot den bakgrunden behövs inga nya initiativ just nu, men vi kommer att följa den här frågan väldigt noga i utskottet.

Herr talman! Med det vill jag yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 60 Andre vice talman KERSTIN HEINEMANN (fp):

Herr talman! Det kan synas lite konstigt att vi går upp och håller anföranden när vi har ett enhälligt betänkande. Jag ser det mer som att det känns bra att få fört till protokollet att vi faktiskt gör en markering mot kommuner och landsting om att vi inte tycker att det fungerar bra med den viktiga vårdplaneringen. Det handlar ofta om svårt sjuka människor, människor som har varit inlagda på sjukhus och sedan inte bedömts behöva vara kvar längre på sjukhusen. Då måste det ske en ordentlig vårdplanering för att de här människorna, och även deras anhöriga, ska känna sig trygga när de kommer tillbaka till eget boende eller, som det handlar om i en del fall, särskilda boenden, där man fortfarande behöver en hel del insatser.

Vi har också i samband med socialutskottets utvärdering tagit del av hur vårdplaneringen går till. Man blir ganska upprörd när man får reda på att det faktiskt många gånger är så efter en vårdplanering att varken patienterna eller deras anhöriga vet vad som egentligen har beslutats om och vad som ska hända när patienten kommer tillbaka till sitt ordinarie boende. Det här är allvarligt, att människor som har fått sjukhusvård och sedan flyttas tillbaka inte vet vad som ska hända. Jag tror att många av dem som skickas hem, och det vet man också, kommer tillbaka till sjukhuset för att de känner sig otrygga. De vet inte vad som ska hända med dem. Inte minst anhöriga känner sig väldigt oroliga.

Det här är märkligt, tycker jag. Visserligen är två och ett halvt år inte en lång tid, men man visste ju vad som skulle komma innan beslutet fattades. Det trädde i kraft den 1 juli 2003. Det är märkligt att man inte har förmått att kunna samarbeta och se till patienten utan mer faktiskt sett till vem som ska betala och vem som ska slippa betala.

Att vi inte har något särskilt yttrande eller några reservationer beror just på, som Lars U Granberg sade, att Socialstyrelsen ska komma med nya idéer och att vi i utskottet också är eniga om att vi ska följa upp det här mycket noggrant. Jag kan lova att vi från Folkpartiet också kommer

att se till att allt ska fungera, och vi hoppas att det ska kunna fungera mycket snart. Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Prot. 2005/06:53
16 december

Anf. 61 ULRIK LINDGREN (kd):

Herr talman! Svensk sjukvård håller överlag hög internationell klass tekniskt och medicinskt och ger god vård och omsorg. Men det finns två viktiga förbehåll: Det gäller att den behövande kommer in i systemet, och det gäller att vårdplaneringen fungerar.

Om jag är skröplig, minnet sviktar och jag lider av flera sjukdomar är det inte säkert att jag klarar av att ta mig in i systemet eller hålla reda på alla detaljer som fordras i vårdkedjan för att det ska fungera. Om jag har anhöriga som talar för mig kan det gå bättre. Men långt ifrån alla har det så väl.

Lägg därtill att vi under elva års socialdemokratiskt styre har fått en allt svårare stress i sjukvården med allt kortare vårdtider, allt färre vårdplatser och snabbt allt färre särskilda boenden i kommunerna.

Herr talman! Före varje beslut i hälso- och sjukvården och i den kommunala omsorgen måste frågan ställas: Hur gagnar detta patienten?

Enligt Kristdemokraterna borde det finnas en utsedd chefsläkare vid varje sjukhus som har ansvaret för utveckling och forskning när det gäller patientsäkerhet. Och vårdplanering är i bokstavlig mening en fråga om patientsäkerhet.

Bakgrunden till att vi behandlar detta betänkande är en information om hur vårdplaneringen fungerar som vi fick oss till livs vid en studieresa till Dalarna.

Utskottet konstaterar det uppenbara, nämligen att samordningen mellan landsting och kommun i många fall brister. Men eftersom Socialstyrelsen sliter med föreskrifter för vårdplanering som snart träder i kraft tar vi inte något nytt initiativ just nu. Men vi har all anledning att följa hur det går framöver.

Många av bristerna som påvisas i Dalarnas forskningsråds rapport kan inte åtgärdas genom riksdagsbeslut. Det måste ske via utbildning i bemötande, etik och arbetsledning. Men det kan också bli bättre genom organisatoriska beslut i kommun och landsting, så att gränsen mellan huvudmännen i praktiken suddas ut.

Enligt Kristdemokraterna finns det dock ingen mall från riksdagen som man kan skicka ut till kommuner och landsting så att denna gräns suddas ut. Men vi tycker att det finns flera viktiga och goda exempel att ta fasta på.

I Avesta kommun i södra Dalarna är landstingets äldrevårdsansvarige läkare även läkare för de sjuka äldre som befinner sig i kommunalt boende. Därmed kan många inläggningar undvikas. Bedömning, vård och behandling sker på plats. Det är en lösning som ligger väl i linje med det kristdemokratiska motionsförslaget att det medicinska ansvaret ska ligga kvar hos slutenvårdsläkaren till dess att vederbörande förvissat sig om att mottagandet fungerar.

Andra goda exempel är en utbyggd hemsjukvård eller en helt omflyttad hemsjukvård från landsting till kommunerna. Det minskar svårigheterna med vårdplanering.

På flera håll i landet är vårdplaneringen flyttad till dess att den behövande har återvänt till sitt hem eller till en mellanvårdsform som kom-

Vårdplanering

mun och landsting finansierar gemensamt. Därmed sker vårdplaneringen i lugn och ro.

Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande om vårdplanering. Jag vill också passa på att önska mina utskottskamrater en god jul och ett gott nytt år. Jag vill även framföra en önskan om en god jul och ett gott nytt år till avdelning 23 på Falu lasarett.

Anf. 62 INGRID BURMAN (v):

Herr talman! Ibland när ett utskott är enigt ska man inte ha någon debatt i kammaren. Men liksom Kerstin Heinemann vill jag understryka att man ibland ska ha en debatt just därför att utskottet är enigt och man ser vikten av att lyfta fram en fråga. När det gäller socialutskottets betänkande om vårdplanering är det just det jag menar att vi ska göra.

Socialutskottet har, liksom andra aktörer inom vården och omsorgen, under en längre tid varit bekymrat över att de så kallade vårdkedjorna inte håller. Detta har vi kunnat se i motioner. Vi har också skrivit i våra tidigare betänkanden om detta. Det är på detta sätt trots att det finns bestämmelser om vårdplanering. Det finns bestämmelser om när kostnadsansvaret ska gå över från en huvudman till en annan. Vi har fattat beslut om en lagstiftning enligt vilken man kan inrätta gemensamma nämnder om man ser att det är där som det brister. Men trots detta har det återkommande kommit rapporter om att individer hamnar i kläm när det gäller att gå från en huvudman till en annan.

Vid den länsresa som utskottet företog till Dalarna, och som flera här har refererat till, fick vi ta del av en forskningsrapport som visade att vårdplaneringen och samtal som genomfördes inte alltid följde en i förväg uppgjord struktur. Man saknade rum att mötas i. Det deltog många personer. Och den individ som det handlade om visste inte alltid ens om att det var en vårdplanering som han eller hon var med på.

Därför tog utskottet initiativ till en intern utfrågning. Vi träffade Socialstyrelsen, representanter för Sveriges Kommuner och Landsting och forskare för att diskutera hur det såg ut.

Vi konstaterade att det redan pågick ett arbete. Socialstyrelsen ska inom kort besluta om nya föreskrifter när det gäller just vårdplanering. Därför väljer utskottet nu att avvakta dessa föreskrifter.

Vi har inget tillkännagivande med anledning av motioner eller den kunskap som vi har. Och vi har inget förslag till initiativ i dag.

Men jag vill understryka att jag upplever att det finns en total enighet bland utskottets partier om nödvändigheten av att vårdplaneringen fungerar och att vårdkedjan håller. Vi avvaktar nu föreskrifterna. Men jag har upplevt att det finns en beredskap för att ta nya initiativ i frågan.

Herr talman! Liksom de övriga talarna nöjer jag mig med att yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 63 KENNETH JOHANSSON (c):

Herr talman! Patienten ska vara i centrum. Då krävs det samverkan mellan landsting och kommuner på olika nivåer, att vårdkedjor länkas samman och att vårdplaneringen fungerar utifrån den enskildes och ibland anhörigas och professionens intressen.

Detta är självklart, men ack så svårt att få att fungera i praktiken. Ändringarna i betalningsansvarslagen som infördes den 1 juli 2003 fun-

gerar inte tillfredsställande. Det har vi nu otaliga exempel som visar. Samordningen brister, vårdplaneringen brister, och den enskilde kommer som alltid i kläm.

Dalarnas forskningsråds rapport *Vårdplanering – det goda mötet?* bekräftar bilden av att det finns allvarliga brister. Projektledaren Rose-Marie Ring har skriftligt och muntligt beskrivit detta utifrån gjorda erfarenheter. Många gånger brister det när det gäller ganska elementära faktorer vid mötesplanering, såsom lämplig lokal där det går att tala ostört, mötesledning, att patienten ska vara i högsätet med en reell möjlighet att vara delaktig, hörd och sedd. En sammanfattning av vad man har kommit fram till och vad som ska hända framöver saknas. Det är elementärt, och det är förvånande att det brister i dessa delar.

Ansvaret ligger på sjukvårdshuvudmännen, och ledarskapet där kan inte nog betonas. Det handlar om utbildning, om att utveckla rutiner och om att följa upp att det också fungerar.

I betänkandet hänvisas det som tidigare nämnts till Socialstyrelsens något förtydligade föreskrifter som vi i Socialstyrelsens styrelse antog i fredags. Det handlar om förtydligande, checklistor och i paragraf angivet vad vårdplanen ska innehålla och vad som ska framgå av den.

Efter utskottets interna utfrågning har Socialstyrelsens medarbetare tagit till sig synpunkter och i 3 kap. 3 § i föreskriften skrivit: ”Under vårdplaneringen ska respekt för den enskildes integritet och värdighet visas.” Så står det, och det är en direkt effekt av de synpunkter som man tog till sig från vårt arbete. Det är bra.

Herr talman! Detta borde egentligen inte vara en fråga för riksdagen. Men nu har utskottet tagit initiativ, och nu får vi verkligen hoppas och förutsätta att ansvariga runtom i landet ser till att det fungerar, allt för att den enskilde, och hans eller hennes anhöriga, som har behov av vårdinsatser ska känna delaktighet och trygghet, så att bästa tänkbara resultat ska uppnås.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 9 §.)

7 § Stöd för konvertering från direktverkande elvärme och oljeuppvärmning i bostadshus

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2005/06:NU8
Stöd för konvertering från direktverkande elvärme och oljeuppvärmning i bostadshus (prop. 2005/06:1 delvis och prop. 2005/06:32).

Anf. 64 ANNE-MARIE PÅLSSON (m):

Herr talman! Nu går publiken ut. Det är inte många kvar att tala inför om dessa viktiga ting som handlar om konvertering från oljeuppvärmning till annan uppvärmning.

Hur långt ska socialstatens ansvar sträcka sig? Ska vi tro Socialdemokraterna finns det inga gränser för detta – *the sky is the limit*! Med det blir automatiskt politikens räckvidd obegränsad. Det är mina socialdemokratiska kolleger i riksdagen som tillsammans med vänsterpartister

Prot. 2005/06:53
16 december

Vårdplanering

*Stöd för konvertering
från direktverkande
elvärme och
oljeuppvärmning
i bostadshus*

och miljöpartister ska bestämma över min vardag och alla andras vardag. Men hur kan vi veta att de beslut som fattas av våra vänner politiker är de rätta? Svaret är att det vet vi inte alls. Tvärtom, de kan många gånger vara fel. Men genom att man har överlåtit de här befogenheterna till den politiska sfären har man också undandragit sig den egna kontrollmöjligheten.

Ett långtgående ansvar för staten ger en långtgående maktbefogenhet för politiker. Det begränsar individens ansvar att bestämma vad som är bra, och det begränsar också individens frihet.

Det finns alltså ett maktperspektiv och ett frihetsperspektiv på socialstatens räckvidd. Mera makt åt staten, mindre makt åt mig, mera ansvar för staten, mindre ansvar för mig. Ett annat sätt att uttrycka detta på är: Mera åt andra, mindre åt mig.

I dag har vi fått ännu ett bevis på socialstatens räckvidd, vad socialstaten ska göra och på Socialdemokraternas ständiga aptit på mer makt. Nu handlar det om ekonomiskt stöd för att byta ut uppvärmningssystem från oljepannor, från eluppvärmda system till miljövänligare system.

Det är lite intressant: Vem är det som bestämmer vad som är miljömässigt bäst? Ja, det är inte marknaden, och det är absolut inte jag som enskild, utan det är s-märkta politiker.

Det finns några egendomligheter i det här förslaget. Det är att alla inte får del av systemet. Det vanliga fördelningstänkande som brukar prägla regeringens politik har man övergivit. Nu handlar det om snabbhetsprincipen. Först till kvarn får först mala. De medel som är avsatta räcker inte till alla. De räcker bara till några. De som inte får i år får vänta till nästa år och se om de då har bättre tur. Får de inte då, får de vänta till året därpå igen. Har de riktig otur får de ingenting alls, för efter fem år ska systemet tas bort.

Det är också konstigt att det förslag som regeringen har väckt och som också blev utskottsmajoritetens är ett förslag som ingen egentligen vill ha. Branschen vill inte ha detta. De säger att det blir en förskräcklig massa ryckighet. I dag finns det en stor efterfrågan på att ändra sitt uppvärmningssystem. Marknaden fungerar, och det finns en ständig ström av order till tillverkarna. Nu kommer alla att kasta sig på telefonen för att få ett system utbytt så fort som möjligt. När pengarna är slut lägger man sig i vänteläge, så kunden får vänta till nästa år. Är kunden i vänteläge kommer branschen också att vara i vänteläge. Det som kommer att inträffa är helt digitalt, 0 och 1. Det är ingenting som branschen heller uppskattar.

Dessutom säger man från branschens sida: Det är en stor efterfrågan, folk har redan upptäckt att de höga oljepriserna gör att de gamla oljepannorna av ekonomiska skäl bör bytas ut.

Det behövs inga pekpinningar från politikerna. Socialstatens ansvar behövs inte sträcka sig så här långt. Det är helt onödigt.

Det är inte särskilt mycket pengar man använder för detta. Det är 2 miljarder sammanlagt över fem år. Nu kan man tycka att 2 miljarder hit eller dit inte spelar så stor roll. Det gör det inte heller, för det är felräkningspengar från statens budget, men 2 miljarder är dock rätt mycket pengar. Väl att märka är, herr talman, att dessa 2 miljarder inte är Socialdemokratiska partiets egna pengar, utan det är *other people's money*, andra människors pengar, som ånyo ska användas för vad? Jag har svårt

att värja mig för tanken att de ska användas till annat än att vinna fler sympatisörer i den valkamp som redan har startat.

Vi från moderat sida delar naturligtvis regeringens uppfattning att det är viktigt att minska användningen av fossila bränslen, men vi menar att det redan i dag finns styrinstrument som fungerar ganska bra. Vi har skatter på vissa energislag, vi har utsläppsrätter, och allt detta är ett sätt att få marknaden att själv minska användningen av dessa bränslen. Det som åstadkoms genom det här förslaget kommer inte ens säkert att förbättra läget när det gäller fossila bränslen och utsläppen. Några har räknat på att om man går från oljeuppvärmt till gasvärme kan det under vissa omständigheter ge bättre miljöeffekter än att gå från oljeuppvärmt till värmepump. Detta inträffar om värmepumpens marginalet kommer från kolkondensverk. Det är alltså inte ens säkert att det man gör från regeringens sida leder rätt i miljöhänseende.

Herr talman! Jag ställer mig bakom samtliga moderata reservationer, men för tids vinnande nöjer jag mig med att yrka avslag på propositionen och bifall till reservation 1 under punkt 1.

Anf. 65 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp):

Herr talman! Folkpartiet vill precis som Moderaterna avslå regeringens förslag om stöd för konvertering från direktverkande elvärme i bostadshus liksom förslaget om stöd för konvertering från oljeuppvärmning. Vi vill också avslå regeringens förslag till lag om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem.

Jag yrkar alltså bifall till reservation 1.

Visst är det viktigt med en minskad användning av fossila bränslen och en ökad användning av förnybara energikällor. Men enligt vår mening finns det redan i dag, som vi också skriver i reservationen, tillräckliga incitament i den svenska energipolitiken – miljömässigt motiverade skatter på koldioxid och handel med utsläppsrätter – utan att det ska behövas särskilda stöd för konvertering enligt det förslag som finns.

Vi pekar också i vår reservation på att det kan finnas risk för att stödet kan motverka sitt syfte, vilket vi fått höra i utskottet bland annat av företrädare för Svenska Bioenergiföreningen och Teknikföretagen. Genom att stödet aviserades i budgetpropositionen stördes marknaden påtagligt under hösten, eftersom de människor som tänkt sig att gå över till annat än direktverkande el eller olja väntar med sina åtgärder till efter årsskiftet. Dessutom innebär regeringens förslag att bara vissa tekniska lösningar omfattas av stödet. Det tycker vi kan leda till att andra, lika bra, lösningar slås ut.

Jag vill också säga några ord om det vi anför i reservation 3 om skatteeffekter av energiinvesteringar. Enligt de regler som gäller i dag finns stor risk för att en fastighets taxeringsvärde ökar när man till exempel övergår till bergvärme från olja. Det är särskilt påtagligt i sådana områden där taxeringsvärdena redan är väldigt höga. Det vet alla som bor i orterna runt Stockholm. Då motverkas lätt fastighetsägarens vilja till konvertering. Man behåller sitt gamla system så länge det går.

Enligt uppgift har det tillsatts en arbetsgrupp inom Regeringskansliet som ska se över fastighetsskattens utformning med hänsyn till just införandet av energieffektiva lösningar. Det tycker vi är bra, men vi menar att riksdagen redan nu genom ett tillkännagivande bör anmoda regering-

Prot. 2005/06:53
16 december

*Stöd för konvertering
från direktverkande
elvärme och
oljeuppvärmning
i bostadshus*

en att med stöd av den arbetsgruppens resultat återkomma till riksdagen med förslag till sådana förändringar av fastighetsskattens utformning att investeringar i mer miljövänlig uppvärmning och energieffektivisering inte missgynnas från skattesynpunkt.

Jag står alltså bakom reservation 3 men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation 1.

Anf. 66 LARS LINDÉN (kd):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation nr 2.

Vi kristdemokrater anser att energipolitik måste bedrivas långsiktigt, vilket är det minsta som nuvarande regering kan skryta över att man gör.

När man ska inrätta ett stöd för konvertering från direktverkande elvärm och oljeuppvärmning i bostadshus måste detta stöd ha en lång varaktighet. Fem år är för kort tid, menar vi.

Det är mer än häpnadsväckande att regeringen fullständigt ignorerat de negativa konsekvenser som uppkommit för den bransch som berörs av detta förslag. Denna skada har redan skett genom att man den 20 september i budgetpropositionen sade att konverteringsstödet skulle gälla från den 1 januari 2006.

Försäljningen av värmepumpar, pelletsbrännare och solvärmeanläggningar har sedan detta förslag blivit känt totalt sjunkit ihop som en punkterad, ledsen badboll.

Regeringen kan verkligen konsten att skapa arbetslöshet och svårigheter för företag. Man borde ha sagt redan från början att stödet skulle betalas ut retroaktivt från den 20 september. Men nu är, som sagt, skadan redan skedd och vi kan bara konstatera ännu ett oskickligt, företagsfientligt agerande från regeringen.

Tyvärr har Socialdemokraternas politik på energiområdet länge präglats av ryckighet och tvära kast.

Kristdemokraterna har sedan flera år tillbaka föreslagit ett stöd för de villaägare som konverterar från direktverkande el till bergvärme. Nu kommer det ett förslag från regeringen, och det är bra – bättre sent än aldrig.

Vi tror att elpriset under de närmaste åren kan komma att öka kraftigt och att det därför är bra om de hushåll som för 20–30 år sedan lockades att installera direktverkande elvärm nu kan stimuleras att konvertera till andra förnybara energikällor. På samma vis skulle det vara bra om andra hushåll kunde konvertera från oljeuppvärmning till alternativa miljövänligare energikällor. Kristdemokraterna instämmer i regeringens uppfattning att det behövs ett stöd till husägare för denna konvertering.

Det är viktigt att vi i Sverige får en minskad användning av fossila bränslen och ett ökat nyttjande av förnybara energikällor. Men stödet ska inte tidsbegränsas såsom regeringen föreslår, utan det bör gälla tills vidare. Därigenom undviks också kraftiga omsvängningar på marknaderna för värmepumpar, pelletsbrännare med mera.

Kristdemokraterna föreslår att ett statligt bidrag införs som uppgår till 15 % av investeringskostnaden i ett nytt eller ett kompletterande uppvärmningssystem för husägare med direktverkande el eller oljeuppvärmningssystem som enda energikälla. Det statliga bidraget begränsas dock till högst 15 000 kr per fastighet.

Vi anser att stödet som föreslås rör sig om en kostnad snarare än om en skattenedsättning i statsbudgeten, och det bör självklart tas upp som en kostnad under utgiftsområde 21.

Herr talman! Låt mig också kommentera frågan om de skatteeffekter som uppstår när man som husägare investerar i nya energikällor för en miljövänligare husuppvärmning.

För oss kristdemokrater är det självklart att fastighetsägare som vill genomföra dylika investeringar bör uppmuntras och inte bestraffas med högre fastighetsskatt. Frågan har diskuterats många gånger, men inget händer från regeringens sida mer än att man hänvisar till utredningar.

Kristdemokraterna vill ju för övrigt ta bort hela den statliga fastighetsskatten. Då skulle höjda värden på fastigheten på grund av installerad bergvärme eller beroende på att området blivit attraktivt för norska eller tyska turister inte påverka boendekostnaden för husägaren. Vi vill i stället införa en fast avgift på maximalt 2 800 kr som ska stanna i den kommunala skattekasen.

Regeringen har faktiskt skapat en ny icke miljövänlig, icke människovänlig energikälla som består av villaägare som kokar av ilska och upprördhet över hur fastighetsskatten i dag fungerar. Sådana energikällor vill vi gärna slippa i Sverige.

Anf. 67 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Så har vi då kommit till näringsutskottets sista debatt i kammaren för det här året.

Vi socialdemokrater vill bedriva en konsekvent politik för hållbar utveckling. Detta gör vi med våra samarbetspartier och när det gäller ett stort politikområde, energipolitiken, har vi en samsyn med Centerpartiet.

I denna fråga om konverteringsstöd finns det ett brett stöd för regeringens förslag, och det är bra. Jag konstaterar att även i denna fråga saknar alliansen en gemensam politik.

Vi vet att industrin har lagt ned ett ambitiöst och omfattande arbete både med energieffektivisering och med omställning till förnybar energi.

Men inom bostadssektorn finns det en hel del kvar att göra. Omkring 285 000 småhus, motsvarande 18 % av småhusbeståndet, beräknas använda sig enbart av direktverkande el. 141 000 småhus och 82 000 flerbostadshus beräknas fortfarande använda oljepanna. Regeringens förslag om stimulans till omställning ska ses mot bakgrund av detta.

Nej, nej, säger Moderaterna och Folkpartiet i vanlig ordning och menar att detta är att kasta pengarna i sjön. Men vi känner en annan verklighet.

Alla har inte de ekonomiska förutsättningar och resurser som Moderaternas kärnväljargrupper har – det är viktigt att komma ihåg. Många av dessa småhusägare är äldre personer, och deras hus finns inte där den av Moderaterna och Folkpartiet hyllade marknaden gäller, så att låna på sina hus är inte en lösning vid så stora investeringar. Detta stöd kan vara det som gör det möjligt för många hushåll att klara den investering som krävs.

Man bekymrar sig vidare över att detta stör marknaden. Tänk, jag tror att det finns politik som i betydligt större utsträckning stör marknaden. Jag tänker på den politik som leder till lägre ersättningsnivåer, som i sin tur leder till lägre löner, som i sin tur leder till mindre köpkraft.

Prot. 2005/06:53
16 december

*Stöd för konvertering
från direktverkande
elvärm och
oljeuppvärmning
i bostadshus*

Den politiken, herr talman, har en betydligt kraftfullare påverkan på marknaden än ett välreglerat och riktat stöd i syfte att nå en hållbar utveckling i vårt samhälle.

Med detta yrkar jag bifall till förslagen i näringsutskottets betänkande 8 och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 68 ANNE-MARIE PÅLSSON (m) replik:

Herr talman! Jag kunde inte låta bli att begära replik för det kom en kommentar från Berit Högman som inte kan stå oemotsagd.

Vi från moderaterna har blivit anklagade för att vi bara tror på marknaden och för att vi inte vill hjälpa människor som har det svårt och som kanske inte klarar av att ställa om sitt energisystem på ett rimligt sätt. Men då undrar jag varför i hela fridens namn regeringen nu kommer med ett förslag som inte har den fördelningsmässiga profil som Berit Högman har pratat om.

Varför föreslår man då ett stödsystem som premierar snabbhet? Det här stödet har två syften, dels ska människor kunna ändra sitt uppvärmningssystem och använda ett mer miljövänligt system, dels ska det vara utformat så att det hjälper dem som har sämst ekonomi att klara av detta. Det ligger ju i linje med det socialdemokratiska sättet att tänka, men så blir det inte, utan man säger att snabbhet premieras.

Herr talman! Jag tror faktiskt att det 35-åriga paret är snabbare och kvickare i startgroparna än vad kanske pensionärsparet är. Det tar kanske lite längre tid för dem att sätta sig in i alla regler och allting som ska göras när man ansöker om stödet.

Jag vill ha ett svar från Berit Högman. Om det är fördelningsaspekterna som gäller, varför utformar man systemet så att dessa önskemål om snabbhet tillgodoses?

Anf. 69 BERIT HÖGMAN (s) replik:

Herr talman! Utskottet har ju uppmärksammat regeringen på den årliga summan och sagt att regeringen får återkomma till riksdagen om man ser att det blir ett väldigt stort tryck och om pengarna tar slut alldeles för tidigt på året.

Nu är jag inte lika bekymrad över detta som Anne-Marie. Medvetenheten om stödet är rätt stor också bland pensionärer. Det visar alla förfrågningar och påringningar som vi får.

När det gäller teknikneutraliteten handlar detta stöd om investeringar som är väldigt kostsamma i förhållande till att exempelvis investera i en värmepump. Dessutom pågår stödet i fem år. Det är väl ändå en rätt bra tid för att planera och förbereda sig för omställningen som är önskvärd och nödvändig.

Jag efterlyser någonting annat än det som är ett ständigt nej till alla förslag. Vilka är Anne-Marie Pålssons förslag till en hållbar utveckling och till stöd för den omställningen?

Anf. 70 ANNE-MARIE PÅLSSON (m) replik:

Herr talman! Jag ska börja med att på nytt kräva ett svar på frågan jag ställde, för jag tycker att Berit Högman skyller ifrån sig när hon säger att det är Finansdepartementet som nu har kommit med strukturer som inte

är önskvärda. Men Finansdepartementet styrs väl också av Socialdemokraterna mig veterligen.

Man säger att det beror på att stödet kommer klumpvis, men om man nu vore angelägen om de fördelningsmässiga aspekterna skulle man mycket väl kunna säga: Visst, vi ska ha ett stöd därför att vi tycker att energi- och miljöaspekterna är viktiga. Men vi ska göra stödet inkomstberoende. Du får inte stödet om du deklarerar en inkomst över en viss nivå. Då försöker man åtminstone göra det enligt de fördelningsmässiga principer som man här redogör för. Men så gör man inte, utan fortfarande är det snabbhetsregeln som gäller. Jag tycker att det är egendomligt därför att då kan det slå precis hur som helst. Det kan lika gärna vara fråga om det unga paret med miljoninkomster eller det äldre paret med miljoninkomster och förmögenheter på många miljoner som får stödet likaväl som de som man vill ska få stödet. Det finns ju över huvud taget ingen träffsäkerhet i detta.

Slutligen, herr talman, vad vill Moderaterna? Ja, vi är också angelägna om att vi får en minskning av de fossila bränslena, men vi tycker att man når ganska långt med de miljöskatter och de utsläppsregler som finns. Dessutom menar vi att konverteringen från en typ av uppvärmningssystem till en annan fungerar utan stöd från staten. Det är en massa människor som gör detta därför att de har upptäckt att oljan och elen har blivit ganska dyr på grund av utsläppsrätterna och skatterna. Vi menar att staten inte behöver göra mer än vad staten redan har gjort, för då kan staten göra mer skada än nytta.

Anf. 71 BERIT HÖGMAN (s) replik:

Herr talman! Det är min absoluta övertygelse att det här förslaget gör mer nytta än skada. Också tidigare stimulansbidrag som vi har haft har gett den önskade effekten. Det som är poängen med den här omställningen är att det inte är ett utjämningssystem i ekonomin. Till det använder vi skatter och andra bidrag. Det är ett bidrag i syfte att nå ett visst resultat, nämligen en omställning från direktverkande el och oljepannor till ett för miljön bättre system, och det har gett resultat.

Dessutom är inte fem år en kort tid. Vi kan alltid ha synpunkter på stuprörspolitiken i riksdagen, och det tycker jag att vi kan tillåta oss att ha. Men jag känner en väldig trygghet i att regeringen kommer att följa förslaget och använda medlen på ett sådant sätt att den ryckighet som Anne-Marie Pålsson befarar inte kommer att inträffa.

Anf. 72 LENNART BEIJER (v):

Herr talman! Det är ett stort samhälleligt intresse att minska användningen av el och olja för uppvärmning av bostäder. Utvecklingen går åt rätt håll, men betänkandet får väl tolkas som att man vill snabba på utvecklingen.

När det gäller konvertering från direktverkande el har vi länge noterat att det stora problemet på svensk elmarknad är att under den tid som är kallast har vi en väldigt stor del av våra bostäder uppvärmda med el. Man beräknar att det nog går åt fyra reaktorer för att hålla våra bostäder i gång under vintern. Det är klart att det då är bra om man kan frigöra den elen, dels till industrin, som behöver den bättre, dels för att kunna fortsätta

Prot. 2005/06:53
16 december

*Stöd för konvertering
från direktverkande
elvärm och
oljeuppvärmning
i bostadshus*

omställningen från både olje- och uransamhället. Det kanske är på sådana punkter som moderater och folkpartister tycker illa om förslaget.

När det gäller oljan är förslaget naturligtvis också bra. Det kommer att minska koldioxidutsläppen från våra bostäder, det ökar ytterligare trycket på utbyggnaden av fjärrvärmn som vi vill åstadkomma och det skapar faktiskt många nya jobb på landsbygden. Både skogen och åkermarken ökar i värde. Givetvis är det också positivt för handelsbalansen. Det är med andra ord lite grann av *win-win*-åtgärder – alla delar av samhället tjänar på de här åtgärderna. Sedan kan man alltid ha synpunkter på om de behövs eller inte. Vi har ansett att de behövs för att få en snabbare utveckling.

Men det finns ett problem, och det gör det alltid så fort man inför ett bidrag, nämligen att man på något sätt stör marknaden. Det har vi väldigt stor förståelse för, men det är så problemet ser ut. Vi hoppas därför att det blir bara en störning och att vi sedan kan köra på med de här pengarna, och eventuellt ytterligare pengar, ifall man ser att det här är väldigt bra åtgärder.

Herr talman! Intressant med det här lilla tunna betänkandet är också att Moderaterna och Folkpartiet står för en direkt avslagslinje, medan kd tycker att det här är riktiga åtgärder men att de borde finansieras på ett annat sätt, att de borde finansieras direkt över statsbudgeten. Jag har ingen kraftig kritik mot kd:s linje. Men nu är det detta förslag som vi har kommit fram till, och vi är i alla fall överens med kd om inriktningen. Det är ju ett stort framsteg bara det.

El-ROT:en och olje-ROT:en kommer att bli effektiva inslag i energiomställningen. När vi har debatter om energi sägs det ofta från olika håll att det är en osäker energilinje som regeringen och dess samarbetspartier för, att man från marknadens och branschens sida inte vet vad som gäller och vad som ska gälla. Men jag tycker att det har varit ganska lätt att följa energiomställningen, alltifrån 1997, 2002 och framåt. De två viktiga beslut som vi fattar nu för att få bort dels oljan, dels elen i uppvärmningen är ju en väldigt tydlig led på den vägen, så jag tycker att marknaden, branschen och våra politiska motståndare borde kunna konstatera att det i alla fall är en klar och tydlig inriktning som fortsätter även efter beslutet.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 73 HÅKAN LARSSON (c):

Herr talman! Jag vill också börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Vi står i början av en mycket spännande energiomställning. Det finns förutsättningar för att vi inom några decennier kan ersätta all energi från fossila bränslen och kärnkraft med energi från förnybara energikällor för att värma våra hus och bostäder. Med det föreslagna stödet för konvertering av direktverkande el och oljeuppvärmning i bostadshus till förnybar energi kan omställningen på uppvärmningsområdet påskyndas. Det måste ses som en väldigt positiv utveckling.

Tekniken finns i hög grad i dag vad gäller sol, vind och framför allt bioenergi, och dessa energikällor har förutsättningar att växa. Om vi då från samhällets sida kan medverka till att förstärka och påskynda energiomställningen är det ju bra både av miljöskäl, då det blir minskade koldioxidutsläpp, och genom att det skapar nya jobb, inte minst på landsbyg-

den. Som vi hörde tidigare är det flera hundra tusen ägare av småhus och bostäder som väntar på att konvertera sin uppvärmning från olja eller direktverkande el till förnybara energikällor.

Vi har från Centerpartiets sida pekat på att det kan bli problem just vad gäller ryckigheten i stödet och att marknaden kan störas om bidragen inte räcker under ett helt år. Eftersom det är uppdelat på fem år är risken att det blir full fart på investeringarna i början på året och att det sedan blir lågkonjunktur under resten av året. Det är en oro som har framförts inte minst från folk inom branschen.

Med den skrivning som nu finns i betänkandet utgår vi emellertid ifrån att regeringen i god tid kommer att uppmärksamma när det finns behov av ytterligare medel för det här ändamålet och att man då återkommer med, som det står, förslag om utökad ram för konverteringsarbetet. Då kan man ju undvika den här ryckigheten.

Vi utgår också ifrån att regeringen i den mer detaljerade förordning som kommer, som det står i propositionen, kommer att utforma villkoren för stödet så att behovet av el vid uppvärmningen minimeras. Det innebär att man bör undvika sådana värmepumpar som drar mycket el, till exempel.

I praktiken är nästan alltid det bästa alternativet att ansluta en bostad till fjärrvärme, där sådana möjligheter finns. Det är det mest miljövänliga alternativet, om det drivs med bioenergi. På andra håll, inte minst på landsbygden, är konvertering till pellets eller annan bioenergi också det naturliga alternativet att välja.

Sammanfattningsvis ser jag fram emot att det här stödet kommer att medverka till att påskynda omställningen till förnybar energi i det här landet. Min tro är att det kommer att bli fler husägare som kommer att få den knuff som behövs för att göra den investering som en konvertering till förnybar energi innebär, och därför ser jag positivt på det här förslaget.

Anf. 74 INGEGERD SAARINEN (mp):

Herr talman! Syftet med de här stöden är att få ned andelen elvärme i samhället och få bort så mycket olja som möjligt så fort som möjligt. Det man hoppas på är att folk i stället ska gå över till fjärrvärme, biobränsle eller solvärme. För att främja delen med solvärme har vi tryckt in i det här stödet att en tiondel av oljestödet ska gå till storskaliga solvärmeanläggningar. Det här måste otvetydigt vara något gott, som vi ser det.

Sedan önskar vi ju inte att de som har direktverkande elvärme ska gå över till bergvärme eller jordvärme. Vi önskar att de ska gå över till fjärrvärme, biobränsle eller solvärme. Stödet är ju inte utformat så att man får stöd för bergvärme och jordvärme. Det man får stöd för är ackumulatortankar, radiatorer, röranläggningar och så vidare, som man kan säga är hyfsat teknikneutrala. Men stöd utgår alltså inte för bergvärme och jordvärme. Dessutom har vi infört en begränsningsregel – eller har vi infört den? Det diskuteras på departementet om att man i alla fall inte ska få stöd för sådant. Genom olje-ROT kan man ju få stöd även för arbete, och då skulle man ju kunna riskera att stödet används även till berg- och jordvärme. Men vi har då begränsat detta så att man inte kan få stöd till anläggningar som drar mer än 35 % av den el som vanlig direktverkande elvärme skulle ha dragit. Det blir alltså i alla fall något slags koll på att

Prot. 2005/06:53
16 december

*Stöd för konvertering
från direktverkande
elvärme och
oljeuppvärmning
i bostadshus*

det är hyfsat bra anläggningar, om det är bergvärme och jordvärme som införs. Det här tycker vi är viktigt.

När det gäller oljestödet hoppas vi väldigt mycket att de som går ifrån oljan inte går över till bergvärme och jordvärme i stället. Gör de det så kan det ointetgöra hela fördelen ur elsynpunkt. Om många går över till bergvärme och jordvärme i stället för olja har vi kanske en lika stor elanvändning i slutändan som vi hade när vi började. Vi hoppas alltså att man i stället skaffar sig pellets och solvärme. Då har vi den här begränsningen att anläggningen får dra högst 35 % av vad direktverkande el drar.

Sedan har vi en annan sak som vi tycker är väldigt viktig i det här. Egentligen borde det faktiskt vara obligatoriska energideklarationer innan man gör sådant här. Det är tydligen inte tillräckligt många än som gör det, och det anses vara svårt att införa i stödet. Men det är viktigt. Det gör ju att man kan få reda på hur huset ser ut, var problemen ligger ur energisynpunkt och vilken anläggning som man ur effektivitetssynpunkt, kostnadssynpunkt och allt möjligt helst skulle ha. Det gör att risken skulle bli mindre för att man skaffar sig anläggningar som inte passar och som drar onödigt mycket både el och effekt. Vi anser alltså att framöver, så fort det är möjligt, ska det här vara en begränsning i stödet. Det måste ingå en energibesiktning av en certifierad energibesiktare för att man ska få de här stöden.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 9 §.)

8 § Skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2005/06:TU6
Skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel (prop. 2005/06:16).

Anf. 75 CARINA MOBERG (s):

Herr talman! Jag ska nu helt kort introducera debatten i ett spännande ärende om en del av den miljömässiga omställning som är nödvändig för att vi ska kunna nå ett steg längre på vägen mot ett hållbart samhälle.

Det betänkande som riksdagen nu ska debattera har rubriken *Skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel*.

För att se till att Sveriges bilister i större utsträckning än i dag, och snabbare, ska kunna ha möjlighet att köra sina bilar på annat bränsle än bensin och diesel föreslår regeringen att vi stiftar en ny lag. Den nya lagen säger att tankställen av en viss storlek i framtiden kommer att vara skyldiga att tillhandahålla minst ett förnybart bränsle. Exempel på förnybara bränslen är etanol, biogas, rapsolja med flera. Det handlar alltså om tillgängligheten till infrastrukturen.

Lagen föreslås träda i kraft tidigt under nästa år och då omfatta de största bensinmackarna i första skedet. Därefter ska en successiv utökning ske fram till 2009, då alla försäljningsställen som årligen tillhandahåller 1 000 kubikmeter konventionella bränslen eller mer kommer att omfattas av denna lag. Det innebär att ca 60 % av alla mackar kommer att omfattas av lagen. De allra minsta är undantagna.

Herr talman! Trafikutskottet har under arbetets gång låtit såväl miljö- och jordbruksutskottet som finansutskottet yttra sig. Om finansutskottets yttrande kan sägas att man inte har något att erinra mot trafikutskottets förslag i den del det berör finansutskottets beredningsområde. Man utgår givetvis ifrån att de utökade investeringsstimulanser som föreslås av riksdagen genom ett tillkännagivande till regeringen utformas utifrån de fastställda ramarna och den beräkning av statsinkomsterna som riksdagen redan ställt sig bakom, eller att regeringen återkommer med förslag på tilläggsbudget om ändrade ramar och finansiering.

Förslaget i propositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen och Miljöpartiet de gröna. Majoriteten bakom det betänkande som vi ska debattera snart och som ju är framarbetat i riksdagen, inkluderar även Vänsterpartiet.

Ett parti, Moderata samlingspartiet, vill att riksdagen avslår regeringens proposition i dess helhet, medan tre partier, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centern, i en gemensam reservation föreslår att regeringens lagförslag avslås.

Totalt har sex reservationer fogats till ärendet liksom ett tillkännagivande, och en förändring av ikraftträdandedatum föreslås.

Herr talman! Efter detta försök att kortfattat och väldigt övergripande beskriva innehållet i trafikutskottets betänkande överlåter jag nu till debattörerna att fördjupa sig i de olika delarna och argumentera för de skilda uppfattningar som finns.

Anf. 76 KRISTER HAMMARBERGH (m):

Herr talman! Ledamöter! Trafik och transporter har oerhört stor betydelse i ett modernt och civiliserat samhälle. Bilen som transportmedel är fortfarande väldigt viktig, dels socialt för umgänge, dels för att arbetsmarknaden ska fungera framför allt i glesbygdsregioner där det inte alltid är möjligt, eller ens rationellt, att arrangera kollektivtrafik. Utan de transporter som vi i dag har skulle vi många gånger faktiskt drabbas av hungersnöd. Det går inte att underskatta transporternas betydelse.

Däremot, som med allting annat, skapar de problem. Ett problem är varifrån vi ska få drivmedlen i framtiden. Här gäller det naturligtvis att hitta den bästa lösningen, och då är frågan: Vem hittar den bästa lösningen? Är det vi i den här kammaren, forskare eller de som driver utvecklingen som kommer att hitta framtidens lösning? Vad lösningen är vet vi inte i dag.

Propositionen, och behandlingen av den, har på något sätt blivit vad politiken är när den är som sämst, nämligen ett konstigt spel. Ett förslag läggs fram trots att ingen egentligen tycks vara nöjd, och ändå ska det i dag fattas beslut om det i kammaren. Det är märkligt. Förslaget innebär att många detaljister kommer att tvingas – punktvis, ett antal från början, något färre senare – börja sälja andra bränslen, vilket i praktiken innebär etanol.

Vem tror då på detta? Som vanligt har det föregåtts av en utredning som fick sina direktiv. Trodde utredningen på sina egna förslag? Nej, det gjorde den inte utan sade att det på kort sikt kommer att innebära att enbart etanol kan komma att gynnas. Konsekvensen av förslaget som nu presenteras, säger utredningen vidare, riskerar att gynna etanolbaserad teknik framför annan teknik.

Vad mer säger utredaren? Jo, han säger att framför allt har det förslag som han lägger fram en tendens att inte möta de krav som ställs från marknaden. Utredaren anser att det hade varit bättre med en frivillig överenskommelse, men han levererade det som regeringen hade beställt.

Förslaget gick sedan till Lagrådet för remiss. Vad sade Lagrådet? Jo, de var mycket tveksamma till lagförslaget. Enligt Lagrådets mening är det över huvud taget inte ägnat att läggas till grund för lagstiftning. Det finns alltså ett dåligt förslag och en utredning som man inte är nöjd med. Ändå bär regeringen fram ett förslag till ny lagstiftning, med mycket små förändringar, som kommer att få stora konsekvenser.

Vilka vill ha det? Det är inte Räddningsverket, inte Konsumentverket, inte Svenska Naturskyddsföreningen, inte Ekonomistyrningsverket, inte Statens energimyndighet, inte Sveriges Kommuner och Landsting, inte Svenska Petroleum Institutet, inte Svenska Biogasföreningen, absolut inte detaljisterna som ska sälja varan, och inte fordonsindustrin. Alla dessa har i remissvaren sagt nej till förslaget.

Frågan är vem som tror på förslaget. När man läser utskottets betänkande, som efter många bordläggningar och försök att hitta en majoritet nu föreligger, kan man konstatera att även utskottet är mycket tveksamt när det gäller de faktiska förutsättningarna och realismen i förslaget samt tidpunkten, som ändrats. Man anser sig till och med vara tvungen att ge ett tillkännagivande om att regeringen nog borde tänka lite grann på detta med teknikneutraliteten – trots allt. I grunden har alltså utskottets majoritet, om än i förmildrande ordalag, egentligen sågat lagförslaget men ska ändå genomdriva det. Det är ytterligt märkligt.

Vilka är framtidens bränslen? Den frågan ställde jag i början av anförandet, och det är fortfarande lika svårt att svara på den. Vi vet inte. Vi vet inte konsekvenserna av förslaget. Men vi vet att om vi genomför den här typen av lagstiftning riskerar vi att bromsa den fortsatta utvecklingen. Innebär det här en ny miljöbelastning som kanske är värre än den tidigare? Det finns forskare som i artiklar pekat på att etanolen kanske inte alltid är så bra ur miljösynpunkt. Ska vi nu in i det systemet genom ett illa underbyggt, illa genomtänkt, förslag?

Vad innebär förslaget tidsmässigt? Jo, utskottet insåg att det nog inte var så klokt att på en månad tvingas genomföra det och man har nu fått tre månader på sig. På tre månader ska ett antal hundra bensinstationer byggas om. Räddningsverket har i sina svar sagt att det inte går. Därför har Vägverket tvingats anställa två personer som på heltid ska behandla alla de dispensansökningar som man vet kommer in. Förslaget är alltså inte så genomtänkt, inte ens med de förändringar som utskottet gjort.

Konsekvenserna för enskilda näringsidkare, där man tvingas sälja en annan vara än man tidigare tänkt sälja, har tagits upp av Lagrådet, som är mycket tveksamt till det. Regeringen har i propositionen kommenterat detta, liksom utskottet i sitt betänkande. Men de tar lätt på det hela: Vi tycker att det är bra så vi struntar i det. Vi kommer att genomföra det i alla fall. Det hela avfärdas alltså med någon enstaka mening.

Vad blir kostnaderna? Riksdagens utredningstjänst har tittat på det. Någonstans mellan 640 och 850 miljoner kronor kommer det att kosta att genomföra förslaget, ett förslag som egentligen väldigt få, om någon, vill ha. Vad innebär det för priset? Kostnaden blir någonstans mellan 90 öre

och 1:10 kr per liter för etanolen, för enbart avskrivningskostnaderna, alltså för att installera det som nu måste installeras.

Ytterst märkligt är det faktum att den här typen av fordon säljer ganska bra. Då vore det väl rätt naturligt att man lät utvecklingen ha sin gång. När det börjar finnas efterfrågan från kunderna kommer det hela att lösa sig av sig själv.

Hurdan är tillgången? I en artikel från Svenska Petroleum Institutet och Naturskyddsföreningen konstateras att med den tillgång på etanol som i dag finns skulle det genomsnittliga tankningsstället inte ens sälja en hel tank per dygn. Är det då klokt att tvinga igenom systemet i dag?

Över huvud taget tycks politiken, när det gäller drift av fordon, ha blivit rätt osammanhängande. Det finns ett exempel i budgetpropositionen. Det är ett förslag som förmodligen kommit i syfte att kompensera den ena av de svenska personbilstillverkarna för effekten av tvånget att börja sälja just alternativa drivmedel eftersom det gynnar etanol. Därför inför man skattelättnader för det andra alternativa drivmedlet som finns tillgängligt, nämligen gas. För bilar som drivs med gas reduceras förmånsvärdet på tjänstebilar, vilket innebär att gasdrivna bilar blir billigare att inneha än etanolbilar. Politiken hänger inte ihop. Det man de facto gör är att man i praktiken tvingar mackarna att sälja etanol och sedan skatte-mässigt gynnar fordon som använder gas. Den politiken hänger inte ihop.

Jag yrkar bifall till reservation 1.

Jag måste tyvärr konstatera att det gamla uttrycket att Vänstern är dörrmatta till socialdemokratin fortfarande stämmer ganska väl. Men nu har man nått ett steg längre. Nu har man i praktiken också blivit Miljöpartiets dörrmatta.

Anf. 77 MARIE WAHLGREN (fp):

Herr talman! Vi bedriver ett storskaligt försök med planeten. Så beskriver professor Christian Azaar det faktum att vår generation kraftigt ökar koldioxidhalten i atmosfären.

Det finns ganska ont om bra planeter, och att vi bedriver ett storskaligt försök med den här planeten gör att i alla fall jag känner en klump av oro i magen. Vad blir konsekvenserna om temperaturen i medeltal stiger två grader, fyra grader, sex grader, tio grader? Vad händer med naturen? Och framför allt, vad händer med den mänskliga civilisationen om vi förlorar land till både öken och hav?

I vårt eget land är det i stor utsträckning trafiken som är problemet, inte för att den står för alla utsläpp utan för att det framför allt är där vi har en utsläppsökning. Därför kan jag ha viss förståelse för den politiker som vill peka med hela handen, göra ett snyggt hugg och få fram ett snabbt förslag som ska lösa åtminstone en liten del av problemet. En viss förståelse har jag för det.

Men jag har ingen som helst förståelse för den regering som lägger fram det här lagförslaget. För till skillnad från enskilda politiker har regeringen hela statsapparaten och hela utredningsväsendet i sin hand, och man kan kontrollera om de förslag man lägger fram är rimliga för att uppnå det mål man vill nå.

Prot. 2005/06:53
16 december

*Skyldighet att
tillhandahålla
förnybara drivmedel*

Regeringen har också gjort en utredning på det här området, som Krister Hammarbergh presenterade. Jag har nog aldrig läst en utredning över vilken biskop Brasks ande svävar tyngre: Hårtill är jag nödd och tvungen.

Jag tänkte läsa en liten del av sammanfattningen av utredningen. Så här skriver utredaren: "Det presenterade lagförslaget är behäftat med en rad brister och nackdelar. Det allvarligaste är kanske att förslaget inte beaktar att en ökad användning av förnybara fordonsbränslen förutsätter en samverkan mellan flera olika faktorer såsom tillgång på bränsle och fordon, en uppbyggnad av drivmedelsdistributionen och ett konkurrenskraftigt pris på produkten. Förslaget riskerar således att medföra att ett stort distributionssystem byggs upp utan att det finns tillgång på bränsle eller fordon som använder förnybara fordonsbränslen."

Detta är en utredare som kritiserar sitt eget lagförslag. Har då utvecklingen det senaste året, sedan utredningen lades fram, på något sätt förändrats, så att det kunde finnas skäl att ompröva de slutledningar som utredaren har kommit fram till, nämligen att det gynnar etanol mer än biogas och att det egentligen är ett felaktigt lagförslag? Nej, det har den inte.

Snarare har det sista året visat på något väsentligt, nämligen att detta är ett lagförslag som försöker lösa ett problem som inte existerar. Det problem man försöker lösa är något man säger är ett moment 22: Det säljs inga miljöbilar, för det finns inga miljöbränslen. Sanningen är precis tvärtom! I september utgjordes 10 % av bilförsäljningen – inte bara nybilsförsäljningen – av miljöbilar. Vi har en kraftig marknadsdriven utbyggnad av alternativbränslestationer i det här landet.

Jag pratade med representanter för näringen. De tror att vi i slutet av det här året kommer att ha ungefär 400 nya stationer med etanol eller gas. Vi ser redan nu en mer än hundra procentig ökning.

Det är faktiskt helt orimligt att lägga fram det här lagförslaget. Om man lägger fram ett lagförslag som ska fixa ett problem som inte existerar så måste man i alla fall se till att lagförslaget inte skapar nya problem. Det gör det här lagförslaget. Det innebär en låsning vid etanol. Det är ett problem.

Det ställer naturligtvis till stora problem för ett antal enskilda näringsidkare. Om man ska göra stora investeringar krävs det en planering för den som gör investeringarna. Det här kan naturligtvis innebära att ett antal bensinstationer helt enkelt går i konkurs. I värsta fall är det bensinstationer som finns i bygder där man redan har långt till närmaste mack. Där är bensinstationen inte bara ett ställe där man får bränsle – den är en del av den sociala infrastrukturen. Där finns ATG-ombud, post och en lokal närbutik. Lagförslaget kan faktiskt vara ett hot mot dessa bensinstationer – kanske inte i det stora hela, men det räcker att ett enda ställe läggs ned för att vi ska ha förstört eller försämrat livet för en del av våra medborgare. Det kan inte vara lagstiftarens roll. En lagstiftares roll kan inte vara att försämrare villkoren för våra enskilda medborgare utan att det leder till någon vinst miljömässigt.

Därför, fru talman, yrkar jag bifall till reservation 2. Naturligtvis står jag bakom Folkpartiets alla reservationer.

Vi kristdemokrater är också oroliga för miljön. Vi jobbar också med frågan hur vi ska få ihop ekvationen med ökad trafik och ökad växthuseffekt. Men vi brukar säga så här: Det är inte bilen det är fel på, det är bränslena. Men då borde väl man gilla denna proposition? Den vill ju tvinga bensinstationerna att tillhandahålla alternativa bränslen.

Nej, fru talman, vi är emot tvingande lagförslag på detta område, och jag vill förklara varför. Jag ska ge en kort historik. Någon, kanske från Miljöpartiet, kom på idén att varje bensinmack borde sälja alternativa bränslen. I och för sig var det ingen dum idé, men när idén skulle förverkligas började problemen. En utredning tillsattes. Utredaren lade fram ett förslag som han själv var tveksam till på grund av dess nackdelar. Det har vi redan hört om här i debatten.

Regeringen försökte förhandla med oljebolagen om en frivillig introduktion av förnybara drivmedel. Det var enligt regeringen ingen framkomlig väg. Då lade regeringen fram en proposition, och som brukligt är bad man Lagrådet yttra sig. Lagrådet avstyrkte förslaget bland annat för dess bristande konsekvensanalys. Också detta har mina kolleger redogjort för tidigare här.

Till och med Socialdemokraternas ledamöter i trafikutskottet ansåg sig tvingade att motionera med anledning av propositionen för att mjuka upp regeringens förslag. Det är ganska ovanligt. Fem partier, alltså en majoritet, i riksdagen avstyrkte först den tvingande lagtexten. Vårt gemensamma motiv var att den inte är teknikneutral.

I klartext tror vi att de bensinmackar som blir tvingade att på kort tid investera i nya bränslepumpar självklart skulle välja det billigaste först. I dagsläget är det etanol. Alltså skulle vi få en teknikstyrning på grund av ett politiskt beslut.

Kristdemokraterna är positiva till en mångfald av nya bränslen, givetvis också etanol. Men vi önskar att branschen ska få utveckla de bästa alternativen för framtiden utan politisk styrning. Risken är annars att vi väljer ett spår som inte är hållbart. Näringslivsföreträdare säger visserligen ibland att man vill ha besked av politikerna vad som gäller och få en bestämd färdriktning, men så enkelt ska det inte alltid vara, speciellt inte när det gäller teknisk utveckling.

Jag nämnde att det var fem partier som var emot lagförslaget, däribland även Vänsterpartiet. Då startade ett intensivt arbete från Socialdemokraterna för att få med sig Vänsterpartiet på vagnen. Men Vänsterpartiet var ståndaktigt ett bra tag i trafikutskottet ända till sista stund, när vi skulle justera betänkandet. Då svek Vänstern på grund av att regeringen lär ha lovat pengar till investeringsstöd i någon diffus form. Enligt uppgifter från Vänsterpartiet handlar det om 150 miljoner kronor varav 50 miljoner redan nästa år. Detta utlovades dagarna efter att riksdagen fastställt budgetramarna för nästa år. Vilken dålig respekt för riksdagen!

Oppositionen tvingades begära finansutskottets yttrande, och det mynnade endast ut i en uppmaning att regeringen måste hålla sig inom ramarna eller föreslå nya ramar i tilläggsbudgeten. En enda mening i betänkandet ska tydligen garantera denna så kallade satsning: ”En långsiktig flerbränslestrategi, som omfattar utökad investeringsstimulans, måste tas fram för att främja teknikneutralitet, även i försäljningsledet.”

Då undrar man givetvis: Hur ska detta stöd riktas? Till vem ska det riktas, och för vad? Det är mycket märkligt, fru talman, att man först lägger fram ett förslag om en tvingande lag och därefter tar fram en strategi och investeringsstöd.

I denna viktiga fråga om framtidens bränslen kokar vänsterpakten ihop en riktig soppa utan recept och med okända ingredienser. Att det är tre kockar kan jag inte kritisera, eftersom vi i Allians för Sverige håller oss med fyra sådana. Men skillnaden är att vi har både en gemensam kokbok och välkända ingredienser när vi lagar soppa tillsammans. God jul, fru talman!
(Applåder)

Anf. 79 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Dagens stora energi- och miljöfråga är klimatfrågan och växthuseffekten. 80 % av världens energiförsörjning är alltså fossilbaserad, så de stora utmaningarna återstår. Den svenska energiförsörjningen kom för 35 år sedan till 77 % från oljan, vilket genom en imponerande omställning på värmeområdet har sjunkit till dagens omkring 30 %.

Oljeberoendet är i dag störst på drivmedelsområdet, som står för en tredjedel av utsläppen av växthusgaser. I Sverige var drivmedelsförbrukningen 77 terawattimmar år 2003 varav över 98 % kom från fossila bränslen. Etanol svarade för 1,27 terawattimmar, rapsolja, RME, för 0,05 terawattimmar och biogas för 0,11 terawattimmar.

Sedan dess har etanolimporten från främst Brasilien ökat starkt. I dag ersätter etanol främst i form av låginblandning ca 5 % av all bensin.

Centerpartiet arbetar sedan mycket länge för att användningen av biobränslen och biodrivmedel ska expandera så snabbt det är möjligt liksom självfallet utvecklingen av ny teknik för både värmelanläggningar och motorer. Självfallet gläds vi i dag när verkligheten är sådan att alltför delar denna uppfattning och när bioenergin tillväxer så starkt som den gjort och gör. Det betyder oerhört mycket för både miljö och ekonomi i vårt land. Nu väntar nästa stora utmaning, att växla över från fossilbränsleddrivna fordon till fordon som drivs av förnybara drivmedel.

En förutsättning för den starka marknadsdrivna tillväxt som nu sker är de generella skattelättnader som gäller för förnybara drivmedel, vilket tillsammans med sänkta förmånsvärden för tjänstebilar och olika andra miljöbonusar gör dessa drivmedel konkurrenskraftiga gentemot bensin och diesel. Detta är goda politiska beslut för att ge marknadskrafterna hjälp på vägen.

Tillsammans med de kraftiga höjningarna av oljepriset och med alltför fler miljöbilar på marknaden ökar efterfrågan nu mycket snabbt på förnybara drivmedel, och helt dominerande är etanol. De senaste månaderna har ca 2 000 miljöbilar sålts per månad i Sverige, vilket är ca 10 % av hela nybilsförsäljningen. Försäljningen av etanol, E 85, ökar också kraftigt utöver den helt dominerande låginblandningen.

Oljebolagen och bensinmackarna känner av efterfrågan och möter den bland annat genom att snabbt öka antalet tankställen med etanol, E 85. För två år sedan fanns det under 100 tankställen med etanol, E 85. I dag säljer 300 stationer etanol. Om ett år är det sannolikt minst dubbelt så många, 600 stationer. Jag instämmer helt i vad Marie Wahlgren sade.

Marknaden fungerar, och vi behöver inte lägga oss i. Men det ska ändå göras.

Det finns också en växande produktion av svensk biogas. Även här ökar antalet tankställen. Volymen av biogas och antalet biogasmackar är mycket lägre och färre. Men framför allt regionalt, till exempel i Västsverige och Östergötland, spelar den miljövänliga biogasen en växande roll.

Om hörnet pågår en febril utveckling av andra förnybara bränslen från bioråvaror, där skogsprodukter är en oerhört spännande bas. Men det dröjer ett antal år innan det kommer ut på marknaden.

Miljöpartiet var på 1990-talet ofta skeptiskt till spannmålsbaserad etanol som fordonsbränsle. Det är glädjande att man i dag så hämningslöst bejakar etanolen.

Men det regeringsförslag för att öka användningen av förnybara drivmedel som vi nu diskuterar är tyvärr fyrkantigt och feltänkt. Miljöpartiet har tyvärr en tendens att hamna där ibland, och även regeringen när den följer efter. Kravet på en skyldighet för bensinmackarna att tillhandahålla förnybara drivmedel leder till onödiga kostnader och en stor byråkrati samt andra nackdelar som väl har redovisats här. Lagrådet avstyrker förslaget liksom de tunga remissinstanserna som till exempel Naturvårdsverket och Vägverket.

När marknadskrafterna fungerar ska man akta sig för detaljregleringar. Det är vår huvudkritik. Energin som regeringen, riksdagen och drivmedelsbranschen nu tvingas lägga ned i den här frågan hade kunnat användas mycket bättre för att verkligen angripa huvudproblemet. Hur får vi i gång en produktion av förnybara drivmedel som kan täcka de växande behoven? Det vore väldigt trist med massor av etanolpumpar men bristande tillgång på etanol.

Tack vare den starka kritiken i utskottsbehandlingen av den här propositionen, från Centerpartiet och övriga borgerliga partier men även från Vänsterpartiet, har regeringens förslag ändå modifierats rätt ordentligt och åt rätt håll. Det handlar egentligen, om vi ska säga som det är, om en ren bakläxa.

Regeringen får bland annat i uppdrag att ta fram en långsiktig flerbränslestrategi, återkomma med förslag om investeringsstimulanser, följa utvecklingen mycket noga bland annat avseende teknikneutralitet och kostnadsutveckling samt utreda frågan om kravet att tillhandahålla bränslen ska riktas mot bränslesäljaren, som enligt propositionen, eller mot bränsleleverantören. Vi beslutar ett, och sedan får vi se vad det blir.

Centerpartiet är inte främmande för till exempel behovet av investeringsstimulanser för att främja förnybara bränslen. Självfallet ska varje ansvarsfull regering ta fram strategier i olika frågor och följa utvecklingen. Men eftersom själva grundfelet består i att i detta läge lagreglera genom en tvångslag de förnybara pumparna har vi reserverat oss tillsammans med Folkpartiet och Kristdemokraterna. Jag yrkar bifall till reservation 2.

Så går jag över till något mycket viktigare. Vilket mål ska vi sätta upp för den fortsatta expansionen av förnybara drivmedel? Här är jag bekymrad. Vi har hört samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin och statsminister Göran Persson utlova det svenska folket att år 2020 ska vårt oljeberoende

Prot. 2005/06:53
16 december

*Skyldighet att
tillhandahålla
förnybara drivmedel*

ha avvecklats. Det är bra att sätta upp mål, men de ska vara möjliga att nå.

Många människor och medierna har tagit till sig och tror på regeringens budskap och löften. De har inte uppfattat den lilla brasklapp som ibland finns med i en bisats, nämligen att målen egentligen bara innebär att man ska ha valmöjlighet mellan att tanka bensin eller till exempel etanol. Det är en himmelsvid skillnad mellan att avveckla och ha valmöjlighet. Jag tycker att de båda statsråden handskas ovarsamt med orden. Däremot kan deras löfte enligt den lilla bisatsen förklara lagkravet på förnybara pumpar. Så enkelt var det löftet fixat.

Men, okej, säg att regeringen vill avveckla oljeberoendet, och det tror jag väl. Då kommer nästa bekymmer. I regeringens proposition, som vi i dag diskuterar och ska besluta om, refererar man EU-kommissionens mål att inom EU ska år 2020, det vill säga samma år, en femtedel av drivmedlen vara förnybara. 80 % är fortsatt fossila. Detta mål klassar Sveriges regering i sin etanolsproposition som "ambitiöst". Det är samma regering som leds av en statsminister som vill avveckla till samma år, i vart fall i retoriken. Tyvärr verkar regeringen arbeta med dubbla budskap, och det beklagar jag.

Det blir inte heller bättre när vi i dag snart ska rösta om vilket mål som Sverige ska fastställa för hur stor andelen förnybara drivmedel ska vara år 2010 – om bara fem år. Regeringens förslag som, hör och häpna, utskottets majoritet ställer sig bakom är att Sverige ska sätta precis det som mål som EU har som norm, nämligen att 5,75 % av drivmedlen år 2010 ska vara förnybara. Samma regering som vill avveckla oljeberoendet till år 2020 vågar inte ens ha en högre målsättning år 2010 än vad EU i sin helhet har som norm.

Centerpartiet har inte utlovat oljeavveckling till år 2020, men vi arbetar intensivt med rader av förslag för att främja snabbast möjliga expansion av förnybar energi och förnybara drivmedel. Vi vill därför konkret höja regeringens rätt passiva mål år 2010 till 8 %, nästan en halv gång till så mycket som regeringen vill. Vi visar också hur det ska gå till.

Vi är tyvärr rätt ensamma om det – faktiskt helt ensamma. Socialdemokraterna följer sin regering i hálarna, likaså Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Men här är det olika budskap i olika utskott. I miljö- och jordbruksutskottet är Miljöpartiet med på målet om 8 %, men i dagens votering nöjer man sig med regeringens bud på 5,75 %.

Fru talman! Jag yrkar självfallet bifall till Centerpartiets reservation nr 6, och jag hoppas att den kan få stöd av fler ledamöter än Centerpartiets 22. Vi vill verkligen inte stå ensamma när vi nu ska fastställa ett viktigt inriktningsmål för hur stor andel förnybara drivmedel vi ska ha som mål år 2010.

Ni är välkomna att ansluta er till oss i omröstningen. God jul!

Anf. 80 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s):

Fru talman! Låt mig inledningsvis konstatera att jag tycker att det är glädjande att vi i dag ser ett trendbrott när det gäller det miljövänliga bränslets utveckling. Den gångna hösten vittnar om att det höga bensinpriset har inspirerat människor att se över vilka alternativ som finns.

Andelen sålda miljöbilar ökar, och det är bra. Men det krävs att dessa fordon också har tillgång till förnybara drivmedel. Den nya lag vi disku-

terar här i dag är ett steg i den riktningen. Man kan med fog ställa stora krav på en sådan här lag. Den ska vara teknikneutral. En stor del av diskussionen i utskottets arbete med betänkandet har handlat om denna kärnfråga.

Jag vill för tydlighetens skull här slå fast att lagtexten till sin utformning och sitt textmässiga innehåll är teknikneutral. Ingenstans i texten förordas något alternativ före det andra.

Problemet uppstår när den praktiska tillämpningen av lagen ska genomföras. Kravet i lagen är att mackägarna är skyldiga att erbjuda *ett* förnybart bränsle. Det naturliga för mackägaren blir att välja den anläggning som är billigast att installera. I de allra flesta fallen är det etanolen som då har en fördel. Detta faktum gör att det finns en risk för oönskade fastläsningseffekter.

Vi socialdemokrater tillkännager tillsammans med våra samarbetspartier för regeringen åtgärder i syfte att stimulera tillgången och efterfrågan på flera förnybara bränslen. En flerbränslestrategi som vi socialdemokrater står bakom blir därför genomförbar förutsatt ökad investeringsstimulans som skapar förutsättningar för en teknikneutral övergång till förnybara drivmedel.

Utskottsmajoriteten har också ansett det befogat att skjuta fram ikraftträdandet till den 1 april 2006. Det kan ju synas som en liten förändring, men det ger ändå ytterligare förberedelsestid för de ca 600 mackar som berörs i det första steget. Vi ska komma ihåg att möjligheten att ansöka om dispens är en del av lagen. Men genom att skjuta fram ikraftträdandet till den 1 april 2006 kan vi undvika en del dispensansökningar. Frågan har dessutom varit känd för marknaden en längre tid. Det växande intresset för miljöbilar måste också ha noterats av branschen.

Fru talman! Jag har redan talat om hur viktigt det är att vi har en öppenhet för flera alternativ. Vilka är då de alternativ vi kan se i dag? Det finns flera vägar att gå. Vi har i utskottsbetänkandet lyft fram ett par möjligheter. Man kan säga att det handlar om två olika vägar att vandra. I syfte att nå vårt mål år 2010 ska biodrivmedlen vara 5,75 % av den totala användningen av bensin och diesel för transportändamål.

Den ena vägen vi måste vandra handlar om ökad inblandning. I bensin måste vi höja inblandningen av etanol från 5 till 10 % i ett första steg. När det handlar om diesel så måste vi ändra specifikationen för diesel miljöklass 1 så att en inblandning av RME med 5 % möjliggörs.

Den andra vägen handlar om den lagstiftning som vi diskuterar här i dag. Som jag redan har nämnt ger lagen tillsammans med en flerbränslestrategi rimliga förutsättningar för en teknikneutral övergång till förnybara drivmedel.

Förslaget som kammaren nu har att ta ställning till innebär en öppenhet inför framtiden. Vi låser inte fast oss vid ett enda alternativ. Vad vi med säkerhet vet är att det i framtiden kommer att finnas andra alternativ som vi i dag inte känner till. Vi har några alternativ redan i dag. Biogas är ett exempel.

Jag ska tala lite om de framsynta kommuner som satsar på biogas. Det handlar om de kommuner som satsar på biogasanläggningar där man till exempel omvandlar avfall och sopor till biogas. Det finns många goda exempel, och man kan se vilka de är i Naturvårdsverkets miljöinve-

steringsregister. Jag tänker inte räkna upp alla utan bara kort nämna en kommun.

Det är Linköping, som har satsat på biogasrötning i sin avfallshantering. Syftet med åtgärden är att anpassa befintlig biogasproduktionsanläggning på så vis att den klarar av att möta en ökad efterfrågan av biogas från Linköping med omnejd. Nuvarande produktion klarar av att producera ca 4 miljoner normalkubikmeter biogas av fordonskvalitet per år och möter därmed dagens behov med liten marginal. Under följande femårsperiod beräknas marknaden i Linköping med omnejd ha behov av ca 2 miljoner normalkubikmeter ren gas mer per år än vad som produceras i dag. Det motsvarar 10 bussar, 20 distributionsbilar, 20 taxibilar och ca 1 000 personbilar. Genomförandet av denna åtgärd ger en ökad produktionskapacitet om ca 2 miljoner normalkubikmeter per år och koldioxidvinster med ca 4 814 ton per år.

Ett bekymmer med biogasen som ett alternativt drivmedel är att man på sina håll i landet har kopplat priset till bensinpriset. Detta ger helt fel signaler. Det är därför glädjande att miljöministern har uppmärksammat problemet med biogaspriset och har samlat branschen till en dialog om detta.

Fru talman! Jag vill ta tillfället i akt att påminna om att vi i Sverige också har tillgång till naturgas. Ett infrastruktursystem för att distribuera naturgasen finns och även planer på att bygga ut detsamma. Det är bra, för i denna infrastruktur kan även biogas distribueras. Jag vill bara påtala att det är viktigt att den byggs ut för att den också ska kunna utgöra en möjlig länk för distribution av framtida biogas.

I samband med detta vill jag också peka på att möjligheten att tanka biodrivmedel måste finnas i hela landet. Alla ska vara med. Så enkelt är det. Det är också ett av motiven till att lagstifta om skyldigheten att tillhandahålla sådant bränsle. Marknaden har hittills visat ett svagt intresse.

I betänkandet lyfter vi socialdemokrater tillsammans med samarbetspartierna upp vikten av att följa upp genomförandet. Vi föreslår att en kontrollstation i samband med budgetpropositionen 2008 ska upprättas. Det handlar om att undvika en situation där, mot förmodan, något förnybart drivmedel gynnas före andra. Ett annat syfte med denna kontrollstation är att följa upp utvecklingen så att förnybara drivmedel verkligen erbjuds över hela landet.

På hemsidan miljöfordon.se redovisas försäljningsställen för etanol E 85, biogas, naturgas som fordonsbränsle, vätgas med mera. I Sverige finns det enligt nämnda hemsida 266 tankställen med etanol E 85. Av dessa stod OK/Q8 för ca 39 % följt av Statoil med ca 24 %. I Sverige finns det enligt samma hemsida 46 tankställen med biogas. Av dessa stod OK/Q8 för ett tankställe och Statoil för tre.

Ska vi lyckas med våra ambitioner är det uppenbart att marknaden behöver allt stöd den kan få, i detta fall i form av en lagstiftning som syftar till att påskynda utvecklingen.

Fru talman! Med detta vill jag yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 81 MARIE WAHLGREN (fp) replik:

Fru talman! Jag ska börja med att hålla med min kollega i en sakfråga, nämligen att den viktigaste åtgärden på kort sikt för att få ned

fossilt utsläpp från trafiken är låginblandning. Det är någonting som vi har varit eniga om väldigt länge i den här kammaren. Därför är min fråga: När händer det någonting? Framför allt när det gäller diesel kan faktiskt regeringen fatta beslut själv. Där behöver man inte avvakta EU. Därför är min fråga: När får vi den propositionen på bordet i den här kammaren?

Den andra frågan handlar om vad som är drivkrafterna för en omställning. Där håller jag också med. Jag tror att den största drivkraften till en omställning är prisskillnaden. Är det billigare att tanka biobränslen, kommer folk att tanka biobränslen. Blir det billigare att köpa miljöbilar, kommer människor att köpa miljöbilar. Känner inte ni i majoriteten en viss oro över att den här typen av lagstiftning faktiskt kan vara kostnadsdrivande, framför allt på etanolen i det här fallet? Om vi får ökad låginblandning, vilket vi alla hoppas på, kommer vi att få ett produktionsproblem. Om man har högre efterfrågan än tillgång brukar det vara kostnadsdrivande. Är ni inte oroliga för att det här kommer att bli kostnadsdrivande och därmed negativt för introduktionen?

Anf. 82 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik:

Fru talman! Jag hoppas att man så fort som möjligt kan verkställa detta med inblandning i dieseln genom att regeringen återkommer. Förhoppningsvis kommer det att ske ganska snabbt. Jag kan inte säga exakt när det ska vara.

Vi har en stor import av etanol i dag från i huvudsak Brasilien, men vi har också anläggningar med tillverkning av etanol i Sverige. Vi hoppas att de ska kunna utökas och att vi kommer att få fler sådana anläggningar i Sverige. Då blir vi inte heller så beroende av importen av etanol som vi kanske är i dag.

Anf. 83 MARIE WAHLGREN (fp) replik:

Fru talman! Problemet är ju att vi nu sätter i gång en väldigt snabb introduktion via lagstiftning. Det är en introduktion som inte är marknadsdriven. Har man en marknadsdriven introduktion av biobränslen, vilket vi alla egentligen tror kan fungera, får man ett tillskott av produktion samtidigt som man får en utökad försäljning i takt. Man introducerar inte stora svängningar i systemet. När vi försöker finreglera ekonomin med hjälp av andra system än marknadskrafterna brukar vi inte lyckas. Det finns ganska många exempel på att just det är olyckligt och att man inte får fungerande system. Jag måste säga att jag fortfarande känner en ytterligt stor oro för att det här lagförslaget är totalt kontraproduktivt när det gäller introduktionen av biobränslen. Jag är orolig för att det, som också någon av experterna i kommittén säger, kommer att göra att man får en konfrontation mellan branschen och politiker i stället för en samverkan för en bättre miljö och för en snabb introduktion av biobränslen på rätt sätt.

Anf. 84 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik:

Fru talman! Men eftersom inte marknaden kan lösa detta själv måste vi som lagstiftare göra det. Jag delar inte alls den oro som Folkpartiet, genom dig, Marie, uttrycker här. Vi socialdemokrater delar inte den oron. Vi tror att vi kommer att klara av att få fram det bränsle som behövs för

Prot. 2005/06:53
16 december

*Skyldighet att
tillhandahålla
förnybara drivmedel*

de här bensinstationerna. Vi är inte alls oroliga. Marknaden löser inte de här problemen, men det är vad ni tror. Det är alltid så. Men i det här fallet gör man inte det.

Anf. 85 JOHNNY GYLLING (kd) replik:

Fru talman! Efter att ha lyssnat på Brandins inlägg här vidhåller jag att detta är en soppa som ni har kokat ihop tillsammans. Det normala är väl att man först har en strategi, därefter talar om vilka eventuella stöd man ska ge och sedan, om det behövs, stiftar en lag som sätter fart på processen. Ni gör precis tvärtom. Det är en enda soppa.

Brandin talar mycket om biogasen som ett bra miljöbränsle, men det är ju just biogasen som kommer att missgynnas. Eller är det inte det? Jag skulle vilja att Brandin förklarar vad det är som säger att bensinstationsföreståndarna ska installera biogas när det kostar ett antal gånger mer än att installera etanol. Ni kommer ju att påverka den tekniska utveckling och infrastruktur som håller på väg att byggas upp nu. Ge gärna svar på frågan om biogasen!

Brandin sade att den här lagen är teknikneutral. Javisst, lagtexten är det, men konsekvenserna är det definitivt inte.

Anf. 86 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik:

Fru talman! Vår soppa består av etanol, biogas och RME. Jag är rädd för att er soppa består av en spik.

I dag på morgonen fick jag besked om att man i Västra Götaland, mitt eget hemlän, kommer att etablera fyra nya biogasanläggningar. Det är någon som är orolig för att man inte kommer att klara detta ute i landet. Men jag har också fått reda på att Boden, Östersund och Skellefteå ligger långt framme för att starta biogasanläggningar. Jag tror att i takt med att man ser att ett sådant här lagförslag läggs fram det också finns en större vilja i kommunerna att röta sitt avfall för att få biogas till drivmedel och annan verksamhet.

Försäljningen av biogasbilar har också ökat i det här landet. Min blyghet förbjuder mig att säga vilket märke det är, men det är svenskt och finns i Göteborg. De har i år sålt 1 300 nya gasbilar. Deras prognos för 2006 är 4 000. Det är *ett* företag vi pratar om, och det finns fler som tillverkar gasbilar.

Jag tycker att det här visar att industrin tror på denna verksamhet. Det verkar som att de borgerliga partierna inte tror på detta, kanske på grund av att man själv inte har kommit med förslaget.

Anf. 87 JOHNNY GYLLING (kd) replik:

Fru talman! Det var intressant att få veta ingredienserna i vänsterpakets soppa. Det var tre bränslen: etanol, biogas och RME. Elbilarna göra sig icke besvär, tydligen, och vätgas och sådant ska vi inte prata om. Jag tror inte att det var särskilt genomtänkt.

Men det är just det vi efterlyser, en genomtänkt strategi, som marknaden sedan kan få jobba med. Det är inte vi här i riksdagen som ska peka ut särskilda bränslen.

Låt mig ställa en annan fråga, om vi ser det ur företagarens perspektiv. Den som äger eller driver en bensinmack tvingas nu investera i anläggningar med nya pumpar. Det står visserligen i propositionen att man

kan få dispens, men den bör inte överstiga ett år. Vad betyder det för en mackägare som kanske har tänkt göra ett byte av pumpar, vilket är en väldigt stor investering, men kanske först om två år? Vilket beslut ska mackägaren ta då? Ska han lägga ned, eller ska han tvingas investera i förväg och kanske riskera att gå i konkurs? Mackar på landsbygden har i dag stängt på grund av dålig lönsamhet. Ska de bli fler i framtiden?

Jag skulle vilja veta någonting om dispenser och hur ni ser på det ur företagarens perspektiv. Hur ska man klara av det här?

Anf. 88 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik:

Fru talman! Vätgas och el ska vi krydda soppan med.

Jag tror inte att vi behöver vara oroliga. Mycket av detta löser sig självt. Jag har nu redovisat den försäljning som sker av miljöbilar. Menar Kristdemokraterna att dessa bensinstationer inte ska tillhandahålla drivmedel för att ägarna till miljöbilar ska kunna föra fram sina fordon, i detta fall biogas, etanol eller andra miljövänliga drivmedel?

Någon sade att det ändå är något positivt med det här. Vi har gett regeringen ett tillkännagivande. Vi är medvetna om att gassatsningen på bensinstationerna är dyrare, men vi har gett tillkännagivandet för att man ska ha möjlighet att få hjälp för att installera gasanläggningar.

Jag har sett lite grann vilka enorma vinster våra bensinbolag gör på grund av att man säljer bensin, fossila bränslen. Vi tycker då också att man i så fall får vara med och hjälpa till att etablera dessa drivmedel på bensinstationerna. Man kan inte bara ropa på farbror staten hela tiden.

Anf. 89 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Jag kan helt instämma i ett påstående som Claes-Göran Brandin gjorde, nämligen att det pågår en väldigt framsynt biogassatsning i Linköping, som röner intresse världen över. Jag vet också att det är mycket bra saker på gång i Västsverige.

Mina frågor riktar sig egentligen till statsministern, men eftersom han inte är här riktar jag dem till hans ställföreträdare här och nu, Claes-Göran Brandin. Jag antar att ni båda vill avveckla Sveriges oljeberoende till år 2020. Då har jag två frågor.

Hur kan regeringen klassa EU:s fastslagna mål att år 2020 – kommissionen har angett det, och det står i regeringens proposition – ska en femtedel av drivmedlen i EU vara förnybara som ett ambitiöst mål? Samma regering vill ju avveckla oljeberoendet i Sverige till 2020. Jag tycker inte alls att det går ihop.

Sedan är det fråga om det konkreta, som vi ska besluta om här i dag. EU har också en sorts lägsta ambition hur långt vi ska ha hunnit år 2010 med att få fram förnybara drivmedel som andel av den totala konsumtionen. EU:s mål är 5,75 %, som vi ska ha nått om fem år. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet nöjer sig med det målet. Är det inte lite svagt av ett oljeavvecklarparti, med målet 2020, att inte ens kunna hänga med på Centerpartiets mål, som vi vill sätta till 8 % år 2010? Tror inte Claes-Göran Brandin på sin egen soppa?

Anf. 90 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik:

Fru talman! Det gör jag. Målet 5,75 % är inte statiskt på något sätt. Jag hoppas innerligt väl att vi kan visa högre siffror.

Prot. 2005/06:53
16 december

*Skyldighet att
tillhandahålla
förnybara drivmedel*

Men vi ser bara här i dag vilken skillnad det är på den diskussionen och vilken tro man har, från Moderaterna till dig som centerpartist, på det alternativa bränslet.

I takt med att vi bygger upp detta på bensinstationerna framöver tror jag att det kommer att avspeglar sig i att fler skaffar sig miljöbilar. Då kommer kommuner, stat och andra att pusha på för att man ska använda sådana bilar i kommunerna och i statens tjänst.

Jag tror och hoppas att det kommer att bli högre än 5,75 %, men vi är realister. Jag vet hur diskussionen blir om vi inte når upp till det – då blir det en svekdebatt. Därför kanske det är bättre att vi sätter ett lägre mål och sedan försöker nå upp till det.

Anf. 91 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Det är mitt bekymmer att här i riksdagen sätter ni ett mål som är lågt och i nivå med EU, men på gator och torg och i medierna vill ni avveckla hela oljeberoendet till 2020. Ni måste ha ett samstämt budskap utanför riksdagen och i riksdagen. Min kritik riktar sig i första hand till din chef och inte till dig, Claes-Göran, men jag vill visa att det här inte går ihop.

Vi är tydligen överens om att främja och bygga upp förnybara bränslen. Då handlar ni ju fel. Folk vill köpa bilar. Det är lönsamt att investera i bilar och använda förnybara bränslen, och det är jättebra. Marknaden växer väldigt snabbt. Det behövs ingen lagreglering. Ni fokuserar på fel problem.

Problemet är: Finns det förnybara bränslen att fylla i tankställena? Det är problemet, och det är dit vi behöver rikta fokus: att få i gång produktionen av förnybara bränslen, från jordbruksmarksgöröror, från skogsgöröror, via vätgas och så vidare. Där känner jag en oro, och det är om det vi borde ha haft diskussionen här i dag.

Jag noterar att 5,75 % är försiktigt sagt, så att man inte ska misslyckas. Sedan noterar jag att år 2020 ska oljeberoendet vara avvecklat.

Anf. 92 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik:

Fru talman! Jag tänker inte ta på mig statsministerns kavaj här, mer än att jag vet – det vet Danielsson också – att man har tillsatt den här oljekommissionen som man har knutit ett stort antal experter till för att diskutera de här frågorna. Jag tror att de är jätteviktiga för oss alla. Ingen vore väl lyckligare än vi om man kunde komma bort ifrån oljeberoendet, om det blir år 2020, tidigare eller senare. Det absolut viktigaste är att vi har tagit det här steget och försöker hitta möjligheter att komma ur detta.

Jag hoppas att vi ska använda oss av anläggningen i Linköping och visa ute i landet vad man kan lyckas med och vad en kommun kan klara av att göra, både att bli av med sitt avfall och att få ut något nyttigt av det. Det är lite grann vad jag har fått mig till livs i dag, att det är fler kommuner som nu tittar på Linköping och kanske också tittar på vissa kommuner i Västra Götalands län.

På det viset gör vi kartan större där vi kan få andra alternativa bränslen än etanol. Etanol i all ära, men det är också viktigt att vi får andra bränslen. Det tror jag vi kommer att få.

Vad vet vi om fyra fem år? Det kanske finns andra bränslen än det vi pratar om i dag. Så vi ska hålla den dörren öppen också.

Anf. 93 KRISTER HAMMARBERGH (m) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja gratulera Claes-Göran Brandin till ett väl genomfört anförande. Det kan inte ha varit lätt, inte med den text som i dag har levererats från majoriteten i utskottet. Det var nästan så att jag tänkte fråga Brandin vilken reservation han tänkte ansluta sig till, inte minst med det varma talet när det gäller teknikneutralitet.

Jag blev lite fundersam. Det var garanterat, sades det, men det är ju inte vad som står i utskottets majoritetstext. Här står det lite inlindat om marknadsförutsättningarna. Det står också att enligt utskottets mening är det nödvändigt att vidta åtgärder för att stimulera utbyggnaden. Det sägs att man måste ta fram en långsiktig flerbränslestrategi för att främja teknikneutralitet. Det betyder väl att det inte finns? Har du en annan uppfattning än utskottets majoritet?

Jag ställer mig också lite frågande till hur saker ska gå till. När det gäller kravet att tillhandahålla bränslen så vet man inte om det ska riktas mot bränslesäljaren eller bränsleleverantören. Det ska man kontrollera 2008, men det är ju flera år efter att det ska genomföras. Vore det inte bra, Brandin, om du och ni hade klart för er mot vem ni ska rikta kraven? Vore det framför allt inte väldigt bra om de som ska uppfylla kraven vet vem kraven ska riktas mot? Jag tycker att ett tydliggörande här vore på sin plats.

Jag har ytterligare en fråga. Det finns en lång rad punkter i majoritetstexten som man måste utreda vidare för att man ska kunna skapa stabila spelregler. Vore det inte bra, Brandin, att ha klart för sig hur de spelreglerna ska se ut innan man fattar beslut om lagförslag?

Anf. 94 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik:

Fru talman! Krister, känner ni er inte ensamma från Moderaternas sida att alltid vara de som är emot allting? I den här kammaren nu står ni än en gång ensamma, totalt ensamma, i en reservation. Ni var tydligen beredda att gå längre vid det sista sammanträdet i trafikutskottet, men ni gjorde inte det. Det måste vara hemskt att alltid ta på sig den rocken. Tror inte Moderaterna någonting på att vi måste gå över till alternativa bränslen? Ska bara marknaden sköta detta? Tror Moderaterna så hårdnackat på det? Vi kommer på det viset att lämna över en miljö till nästa generation som vi har skapat och som ni då står bakom. Jag tycker att det resonemang som ni har är cyniskt.

Vi tror på att detta kan hjälpa. Ni säger att det kommer att genomföras av marknaden. Då är det väl inga problem att vi gör den här lagstiftningen, om det ändå ska genomföras? Det kan ju vara positivt för marknaden och bensinstationerna att de då får hjälp av det som vi har gjort ett tillkännagivande om för att installera biogas som exempel. Jag tror att om vi står här i en debatt om fem år – det kanske vi inte gör – eller de som står i en debatt om fem eller tio år i den här kammaren kommer att tycka att vi fattade ett bra beslut som puffade på så att man kom i gång med det här. Det tror jag. Då kommer de att säga: Och än en gång var dessa moderater emot! Ni kanske heter någonting annat då, jag vet inte.

Anf. 95 KRISTER HAMMARBERGH (m) replik:

Fru talman! Det blev lite tunt nu. Det var inte ett svar på någon fråga, och större ansvar när man ska genomföra en tvingande lagstiftning finns

tydiligen inte så att man har tänkt igenom förslaget över huvud taget. Utan då går man på ett generalangrepp. Man har inte läst, inte hört. Det är inte bra för den politiska debatten. Det fanns inte en kommentar i sak. Det är svagt, mycket svagt.

Jag ska ställa en fråga till, och du lär väl inte svara på den heller. Hade det inte varit bättre att tänka igenom förslaget så att man lägger den tvingande reformen i en tid så att man inte behöver rigga upp dispenser? Vad tycker du är bättre, att vi får en flod av dispensansökningar eller att vi ser till att ha en lagstiftning som är bra?

Jag delar din uppfattning om det framsynta som många har gjort när det gäller att satsa på biogas. Då skulle jag vilja att du berättade vad Sveriges Kommuner och Landsting tycker om det här lagförslaget. Tyckte de att det var bra? Vad tycker Linköping? Tycker de att det är bra? Vad tycker Volvo? Det är en väldigt viktig industri i den kommun du kommer från. Tycker de att det är ett bra lagförslag?

Det räcker inte med att skälla på Moderaterna, låta bli att argumentera för sin egen uppfattning och glömma att det finns en verklighet där utanför också. Den verkligheten har sannerligen sågat det förslag som ni nu har lagt. Dessutom har du själv talet emot det så många gånger.

Det har pratats om en soppa som har kokats. Du har själv konstaterat att det som finns i den här soppan är en spik. Ja, det är alldeles riktigt. Det är det ni har åstadkommit, en spikmatta för hela den svenska fordonsindustrin och detaljistledet.

Anf. 96 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik:

Fru talman! Krister Hammarbergh kanske också skulle ha lyssnat. Det var inte vår soppa som var en spik, utan det var Johnny Gyllings soppa som var en spik, om du inte lyssnade ordentligt. Vi hade ingredienser i vår soppa. Nu kanske vi ska sluta med matlageriet när vi diskuterar de här viktiga sakerna.

Jag tror inte att det kommer att bli så många dispenser. I dag rullar det bussar här ute i Stockholm, och man säger: Vi installerar hundratals nya tappstationer med etanol så ni slipper betala trängselavgifter. Det visar ändå att det inte är hela världen om vi fattar beslut, för det kanske också hjälper. Det är det jag har sagt tidigare. Det är kanske det som hjälper marknaden att klara av detta. Vi tror inte att man utan att ha lite eld på sig kommer att göra detta.

Vi tror på den här verksamheten, och vi tycker att det betänkande vi nu har lagt fram är ett bra betänkande. Vi kommer att återkomma och se till så att de intentioner har följts som vi kommer att besluta om här i dag förhoppningsvis.

Vi hoppas innerligt väl att det kommer att bli på det här viset, men man kan aldrig veta. Det är ju ett val emellan. Men jag tror inte att det kommer att ändra det. Svenska folket har väl ambitioner att se till att den socialdemokratiska regeringen ska få fortsätta att driva detta i land som vi nu har gjort.

Med det vill jag önska alla en god jul – även Krister Hammarbergh.

Anf. 97 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Det är uppfriskande med en så här matinspirerad debatt strax före jul så vi alla blir sugna.

Nu har Vänstern blivit anklagad för två saker här från den borgerliga alliansen. För det första får vi höra att vi har agerat dörrmatta åt regeringen och den socialdemokratiska gruppen. Jag tror inte att Göran Persson, Carina Moberg och Claes Roxbergh håller med om att vi har varit en bekväm dörrmatta. Snarare handlar det om det som Centern var inne på, att det har skett betydande förskjutningar i det första förslaget som regeringen lade till det som vi nu ska ta beslut om. I rätt riktning, säger dessutom Centerns representant. Jag kan bara hålla med i den senare beskrivningen. Jag tycker också att det har skett förskjutningar i rätt riktning. Jag vill hävda att Vänsterpartiet har haft en betydande del i de förskjutningarna. Jag tycker att det är glädjande. Det är inte alls i det sämsta politiska sammanhang, som Krister Hammarbergh från Moderaterna säger. Det här visar att det finns möjligheter och att man kan påverka med sakargument. Jag välkomnar att det har skett i trafikutskottet, att vi har hittat en överenskommelse även här mellan Socialdemokrater, Vänsterpartister och Miljöpartister.

Jag säger det inte för att vara oförsämd, men ibland funderar jag på om de borgerliga ledamöterna i trafikutskottet verkligen har läst på det vi diskuterar. Det finns ett uttryck som heter: Tomma tunnor skramlar mest. Det tycker jag betecknar en del av de inlägg som kommer i dag.

Vänstern har fört fram de krav som ni har ställt. Lagförslaget skulle i sin utformning ha medfört konsekvensen att det ensidigt skulle ha gynnat etanol. Det ville inte vi. Vi ville säkerställa att det skulle finnas fler förnybara drivmedel i framtiden. Det finns det nu tydliga skrivningar om.

Man kan läsa att tillkännagivandet handlar om det som ni har pratat om. Det står: Vidare bör riksdagen rikta ett tillkännagivande till regeringen om vad utskottet anfört om åtgärder med syfte att stimulera tillgången och efterfrågan på flera förnybara bränslen.

Vi har alltså konstaterat att vi behöver ha tillgång till dessa drivmedel, men de ska också tillhandahållas någonstans. Det är det propositionen handlar om. Där tycker vi att vi har tagit klara steg i rätt riktning.

Om man tittar på trafikutskottets formuleringar så märker man att det har skett klara förbättringar i skrivningar som på ett tillfredsställande sätt säkerställer teknikneutralitet och främjar det. Vi kan inte diktera fram det, men vi kan skapa förutsättningar för teknikneutralitet.

Det står ingenstans att vi pratar specifikt om etanol eller biogas. Vi säger att vi vill säkerställa att det ska finnas flera förnybara bränslen i framtiden. Vi vill inte låsa in oss på etanolspåret eller något annat spår. Vi tror inte på den enda vägens politik här heller. Vi tror på att det ska finnas många olika spår.

Jag kan bara konstatera den borgerliga upprördheten. Den beror väl snarare på att ni inte lyckades fälla regeringen på en viktig fråga strax före jul än på att ni tycker att det är ett dåligt förslag i sak.

Jag kan konstatera att branschen uppenbarligen inte är speciellt missnöjd. Jag kan konstatera att biogasproducenter runtom i landet tycker att det här är ett bra förslag och en klar förbättring jämfört med det ursprungliga förslaget. Jag pratar då inte om någon småskutt som hade tänkt dra i gång en biogasanläggning, utan ganska stora producenter av biogas tycker att det här är ett bra förslag.

Ni har pratat om olika bilfabrikanter. De har inte heller varit upprörda över den här förändringen. De tycker också att det är bra. Det sade man

till exempel på ett seminarium som CNS, inte Vänsterpartiet, anordnade här i riksdagen. Där framhöll de att de tycker att det är bra om det finns flera spår.

Kritiken är märklig. Om man genom behandling i riksdagen kan få till stånd konstruktiva samtal, diskussioner, positiva skrivningar och en förändring av en lagstiftning i rätt riktning ska Centern ha heder av att man kan erkänna det. Man ska inte stå här och gnälla och låtsas som om ingenting har hänt.

Ett exempel på dålig inläsning är när Krister Hammarbergh frågar socialdemokraten Brandin vem som egentligen ska ordna bränsleställena. I lagförslaget finns det tydligt definierat vad ett förnybart drivmedel är, vad ett säljställe är och vad en bränslesäljare är. Det är ganska tydligt att det är de enskilda mackägarna som ska stå för detta.

Det är en av de punkter som Vänsterpartiet har varit kritiskt mot. Det kanske kan förvåna Moderaterna något. Vi kan se att det kan skapa problem för den enskilde mackägaren. Från början gäller det som tur är de största mackägarna. Sedan går det nedåt i fallande skala. Vi har fått till stånd en kontrollstation 2008 som ska se över om det krävs ytterligare åtgärder för att säkerställa teknikneutralitet, det vill säga ha flera bränslen än bara etanol och biogas.

Kan vi fixa det på ett rikstäckande sätt? Jag tycker att det är rimligt att man ska kunna köra bil från Göteborg till Kiruna utan att behöva fundera över om man måste sticka 30 mil åt sidan för att kunna tanka etanol eller biogas. Det är rimligt att detta finns över hela Sverige om det ska bli ett trovärdigt alternativ. Det finns också med i skrivningarna.

Vi ska värdera om vi ska fortsätta att rikta kravet mot de enskilda bränslesäljarna eller om det är de stora bolagen bakom som ska vara ansvariga. Det vet vi inte. Det bör man titta på. Det är inte en skrivning vi har satt dit bara för att det är kul. Vi vill verkligen vara säkra på att vi inte får en utslagningsprocess. Det gynnar ju inte flerbränslestrategin.

Jag tycker fortfarande att argumentationen är mycket spretig. Till Centern kan jag säga att det finns skrivningar från miljö- och jordbruksutskottet där man redovisar de olika direktiven och minimidirektivet vad gäller inblandningen av förnybara drivmedel. Det står *minst* 5,75 %. Det står inte att det ska vara exakt det. Jag välkomnar också om vi kan höja ribban något.

Ni anklagar oss för att vara spretiga. Vi har åtminstone lyckats komma med ett gemensamt beslut. Hos den borgerliga så kallade alliansen hittar vi bland annat kloka ståndpunkter som vi försöker få till stånd i den transportpolitiska proposition som ni frågar efter.

Drivmedel är en sak. Man kan försöka minska på onödigt transportarbete, vilket Folkpartiet lyfter fram. Man kan föra över godstrafik mer till järnväg och fartyg. Man kan föra över persontrafiken mer från privatbilism till kollektivtrafik.

Det ska jämföras med Moderaternas linje. I en debatt för någon vecka sedan hävdade man att det inte finns några onödiga transporter. Det är ganska stor skillnad mellan de två ståndpunkterna.

Redan då uppskattade jag att Centerpartiet hade en klarsyn och i trafikpolitiska och miljöpolitiska frågor uppenbart hör mer hemma på vänsteralliansens sida än på den andra sidan. När ni efter valet inte har vunnit

är ni välkomna in i rätt gäng så kanske vi kan göra något åt de verkliga problemen.

Med detta, fru talman, vill jag önska hela kammaren och inte minst ledamöterna i trafikutskottet en god jul, och jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet. Med stolthet konstaterar jag att vi delvis har fått igenom ett av våra yrkanden. Vi är alltså inte dörrmatta utan vi har agerat och påverkat verkligheten.

Anf. 98 KRISTER HAMMARBERGH (m) replik:

Fru talman! Julkänslorna sprider sig i salen. Eftersom det är jul måste jag gratulera Peter Pedersen – inte till anförandet, men till fotarbetet, apropå spretigt.

Starten i utskottsarbetet var väldigt bra. Det kom igång med motionerna. Det fortsatte och så blev det bordläggning, bordläggning och bordläggning. Motionen var väldigt tydlig. Sedan hände något under vägen. Peter Pedersen bytte håll och försvann. Sedan tog han mål i starten igen.

Jag ska läsa en bit ur Vänsterpartiets motion. Jag tycker att den är välformulerad.

”Vänsterpartiet konstaterar dessutom att det redan i dag installeras ca 12 etanolkpumpar i månaden på marknadsmässiga villkor runt om i landet och då måste man ifrågasätta om ytterligare åtgärder, som ensidigt gynnar etanol på andra förnybara drivmedels bekostnad, är önskvärt eller kostnadseffektivt.”

Vad har rent faktamässigt hänt sedan motionen skrevs? Har verkligheten förändrats? Jag tycker att motionen var välformulerad.

Ni skriver att Vänsterpartiet menar att regeringen till skillnad från en rad berörda parter tar mycket lätt på frågan om kostnadseffektivitet och teknikneutralitet när det gäller strategin för att säkerställa tillgång till flera förnybara drivmedel. Regeringen talar om att det nu föreliggande förslaget inte innebär att vi för all framtid låser oss vid etanol. Detta är ren spekulatation utan faktabakgrund från regeringens sida.

Vad har hänt faktamässigt under utskottets behandling? Varför har ni bytt ståndpunkt?

Peter Pedersen tog också upp att det är viktigt att veta vem man ställer krav på. Är det mot bränslesäljaren eller bränsleleverantören? Man har föreslagit en kontrollstation 2008. Vore det inte bra, Peter Pedersen, om de ni ställer kravet mot fick veta det redan nu?

Anf. 99 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Den sista frågan har jag redan svarat på. Det står uttryckligen hur det ska gå till. Det är riktat mot den enskilde bransch säljaren, alltså mackägaren. Vi säger att eftersom det kommer att krävas mindre försäljningsvolymmer kommer vi 2008 att överväga om kravet även i fortsättningen ska riktas mot den enskilde mackägaren eller de bakomliggande bolagen. Det tycker jag är ett ganska tydligt besked.

Det som har hänt i övrigt är att vi har haft seriösa samtal med branschen och diskuterat detta. Vi har konstaterat att man inte har lyckats komma fram till en frivillig överenskommelse. Jag konstaterade däremot att branschen tar detta på större allvar än vad Moderata samlingspartiet gör. Man inser att om man inte är med på båten kommer de bolag som inte erbjuder förnybara drivmedel att hamna i bakvattnet. Jag har svårt att

Prot. 2005/06:53
16 december

*Skyldighet att
tillhandahålla
förnybara drivmedel*

tro att de är negativa till någon typ av investeringsstimulans och att man får hjälp för att upphäva skillnaderna.

Hur har Moderaterna tänkt sig att man med marknadskrafterna ska upphäva skillnaden för den enskilde mackägaren som ska göra installationer, om det kostar 300 000 att installera en etanolpump och tio gånger så mycket att installera biogas? Om marknaden fungerar som den brukar göra blir det ensidigt etanolspår som gäller. Det vi nu försöker göra är just att hitta medel för att främja teknikneutralitet så att vi inte ska döda biogasalternativet. Jag uppfattar också att de som ägnar sig åt de satsningarna är positiva.

Sedan har det tillkommit att vi är överens om att det ska tillföras extra medel för åren 2006 och 2007. Vi får väl se hur långt det räcker, men det finns ju år också efter det då vi kan tillföra ytterligare medel om det inte räcker.

Anf. 100 KRISTER HAMMARBERGH (m) replik:

Fru talman! Jag blir lite konfunderad, Peter Pedersen. Är det inte du som har skrivit motionen? Det är ju en helt annan sak som står i den motion som ni har lämnat in än som nu sägs i kammaren – en helt annan sak.

Detta står tydligt i lagtexten; där har du rätt. Men varför har ni skrivit i majoritetstexten att ni ska se om detta är bra? Är ni inte riktigt säkra på att lagstiftningen stämmer och är korrekt? Tror ni att den kanske leder till någonting som är felaktigt? Hade det inte varit bättre, precis som ni skriver i er egen motion, att dra tillbaka alltihop och omarbete lagförslaget så att det går att använda?

Tomma tunnor skramlar mest. Det skramlade mycket i många uttalanden, och det var tuffa uttalanden. Men vad hände i slutet? Jo, Vänsterpartiet blev den dörrmatta som det alltid brukar bli – nu inte bara socialdemokratins utan även Miljöpartiets.

Du har egentligen redan förklarat för oss varför du går emot din egen politik i slutändan, nämligen genom de här orden: Den enda anledningen för oss att gå emot skulle vara att vi vill fälla regeringen. Då röjer du dig. Den enda anledningen till att du har ändrat dig är att du är rädd att regeringen kan förlora en votering. Då måste Vänsterpartiet ställa in sig i leden. Då spelar det ingen roll vad man har skrivit i sina egna motioner.

Visst är det alltså sant: Tomma tunnor skramlar mest.

Anf. 101 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Det är bra om man kan komma på några egna lustigheter och inte bara härma andras.

Det jag skrev i den motionen står jag fortfarande för. Dock är jag så pass mycket realist att jag inser att det krävs kompromisser i politiken om man ska lyckas. Visst, jag hade inte varit jätteledsen om regeringen hade dragit tillbaka propositionen och kommit tillbaka med ett förslag som såg ut exakt som Vänsterpartiets, men så brukar ju inte verkligheten se ut. Då valde jag en ordning där vi åtminstone fick en förbättring av det nuvarande lagförslaget.

Jag tyckte inte att lagförslaget var bra, kan jag säga. Vänstern tyckte inte det. Det framgår väldigt tydligt om man läser innantill både i debattartiklar och i vår motion. Men faktum är att motionen har påverkat lagtexten och hur den ska tolkas; det kan man inte komma ifrån. Det kommer också att tillföras pengar, ekonomiska tillskott, för att främja just den teknikneutralitet som Moderaterna säger sig vilja främja.

Jag hörde fortfarande ingen som helst kommentar till hur marknaden skulle säkerställa en investeringsskillnad på 3 miljoner och 300 miljoner. Hur ska marknaden fixa det på egen hand? Branschen var mer orolig för den saken än vad Moderata samlingspartiet är. Därför har jag inte det minsta dåligt samvete.

Det har funnits andra tillfällen i den här kammaren där jag, inte med någon större glädje men utifrån övertygelse, har röstat emot både mitt eget parti och den socialdemokratiska regeringen. Jag tror alltså att du hoppar på helt fel person om du ifrågasätter mitt mod i den frågan; det kan jag säga.

Anf. 102 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Peter Pedersen sade så här: Vi vet inte vilka kravet att inrätta pumpar för förnybart bränsle ska ställas till, om det är bensinmack-sägarna, som de tror, eller om det är branschen. Det ska regeringen utreda.

Men det hastar ju här. Det är väldigt bråttom. Folk måste redan nu fatta beslut, planera, handla upp och komma i gång. Jag trodde att propositionen innefattade – vilket jag är osäker på om det är rätt ord, för jag vill ju inte ha någon reglering alls – att det var mackägarna som hade ansvaret. Nu är det dock tydligen oklart vilka som har det. Vi tar alltså ett beslut här i dag där vi dels bestämmer att det är mackägarna, dels bestämmer att regeringen ska utreda vem det ska vara. Det är väl inget bra beslut. Vad gäller?

Sedan brukar ju inte Vänsterpartiet vara så blyga i sina målsättningar vad gäller rejäla, kraftiga, stora offentliga utgifter och hundratusentals nya statliga jobb. Ni är offensiva där. Ni brukar inte heller okritiskt acceptera alla mål som EU ställer upp. Men inte heller ni vågar alltså sätta upp målet för andelen förnybara bränslen till våra 8 %.

Min fråga är egentligen: Varför lägger ni er så platt i den här frågan för både regeringen och EU? Är det en oemotståndlig kombination, eller vad beror det på?

Peter Pedersen sade att något mer utöver 5,75 % kunde man möjligen gå med på. Vi vill ju ha en rejäl uppräknings till 8 % och verkligen våga ha ett mål som vi får kämpa för att nå. Då är min fråga: Borde ni inte kunna ansluta er till våra 8 % i stället för att fega ur med 5,75 %?

Anf. 103 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Om man nu, återigen, orkar läsa de olika sidor som finns i detta betänkande framgår det tydligt av miljö- och jordbruksutskottets yttrande att detta är ett minimikrav i EU. För att vi ska lyckas sätta det högre målet, som jag tror att alla kan tycka är bra – möjligtvis undantaget Moderaterna; det vet jag inte – pratar man om att vi måste höja låginblandningen från 5 % och uppåt. Detta förfogar inte vi själva över, men det framgår tydligt av texten att Sverige jobbar hårt för det. Vi bidrar

också till det. Vi tycker att det vore bra om vi kunde höja etanolinblandningen i vanlig bensin från 5 % till 10 %. Det är ett viktigt sätt att kunna höja ribban. Det arbetet pågår alltså.

Sedan håller en transportpolitisk proposition och en klimatpolitisk proposition på att tas fram. Jag utgår från att man i dessa två kommer att fastställa tydliga mål på ett mer ingående sätt än vad vi gör i detta betänkande, som i huvudsak trots allt handlar om att tillhandahålla förnybara drivmedel.

Återigen: Jag måste ha varit väldigt otydlig, även om jag inte tror att jag kommer att finna det när jag tittar i protokollet i morgon. Nu läser jag innantill ur regeringens lagförslag, som det har blivit efter utskottsbehandlingen: ”*säljställe*: försäljningsställe för motorbensin eller dieselbränsle avsett för vägburna transporter, där bränslet finns tillgängligt för allmänheten genom en eller flera bränslepumpar avsedda för tankning direkt i det fordon där bränslet är avsett att förbrukas” – alltså det vi brukar kalla för bensinmack. Det är det som gäller. Det tycker inte jag är det minsta oklart. Och det här ska gälla från den 1 april 2006 och framåt. Det blev ju ändrat från den 1 februari.

Det vi däremot säger är att 2008 ska vi gå in och titta på vilka konsekvenser detta har haft, hur det har påverkat strukturen och om det har haft några utslagningseffekter. I det läget kommer vi att kunna diskutera och ta ställning till om vi i fortsättningen ska rikta kravet till den enskilde näringsidkaren eller till det bakomliggande bolaget.

Bara så att det är klart för borgerligheten och protokollet: Det finns inga som helst tveksamheter. Till att börja med riktas kravet mot den enskilde näringsidkaren.

Anf. 104 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Det är möjligt att det är som Peter Pedersen säger, men jag har inte kunnat läsa ut det ur det betänkande som vi har. Jag hoppas att det är tydligt och klart så att riksdagsbeslutet gäller och att det är som du säger. Jag tolkar det inte så, men då får jag ta till mig det du säger: Kravet riktas nu mot de enskilda mackägarna, och när sedan de enskilda mackägarna har tagit kravet ska vi framåt 2008 se om vi kan skifta över kravet till branschen – lysande!

Vad sedan gäller ambitionen är det självklart att EU ska höja kravet på inblandning till 10 %. Jag tycker egentligen att man ska höja det ännu mer. Jag tror att vi liksom Amerika, både Nord- och Syd-, kan ha 15–20 %, men minst 10 %. Man ska också höja snabbt som attan – det tar ju sådan tid för regeringen hela tiden – så att vi också kan höja inblandningen av rapsolja i diesel. Jag utgår från att det blir av.

Men fortfarande är 5,75 % en låg målsättning. Jag önskar verkligen att många fler vore överens om 8 %. Min kritik gäller i första hand regeringen och statsministern, som har så stora ord utanför kammaren men nöjer sig med det försiktiga EU-snittet i kammaren. Det begär jag inte att Peter Pedersen ska svara på.

Anf. 105 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag är glad att jag hade en kort replik till. Jag upptäckte att jag gjorde en definition av *säljställe*, vilket ju också är viktigt, men nu ska jag definiera bränslesäljare – det står på s. 30 i betänkandet, längst

upp till höger: ”bränslesäljare: den som driver rörelse i vilken motorbensin eller dieselbränsle yrkesmässigt tillhandahålls på ett eller flera säljställen”.

Sedan står det i 3 §: ”En bränslesäljare skall på säljställe som ingår i bränslesäljarens verksamhet ... tillhandahålla ... från och med den 1 april 2006.” Jag tycker att det är kristallklart. Där finns det ingen som helst tveksamhet.

Jag hoppas att det bara beror på ett förbiseende från Centerpartiets sida, för inte någon av oss lagstiftare har något intresse av att vilseleda dem som berörs så att de inte vet vad som gäller utan det ska vara kristallklart vad som gäller.

Vår oro har faktiskt handlat om att vi, när vi ser att försäljningsvolymen går nedåt, inte vill att vi ska slå ut detta. Vi vill säkerställa att det finns fler förnybara drivmedel som man kan tanka runtom i hela landet, inte bara på de största bensinmackarna.

Om kraven blir orimliga ur investeringssynpunkt tycker vi att det är rimligt att de bakomliggande bolagen går in och täcker upp. Jag måste säga att de själva har sagt att de är förvånade över att det inte är så. Jag tror inte att upprördheten kommer att bli speciellt stor om de måste gå in. Det ligger även i deras intresse att se till att de har ett heltäckande nät av bränslestationer där de kan erbjuda olika typer av drivmedel till medborgarna.

Anf. 106 CLAES ROXBERGH (mp):

Fru talman! Klimatfrågan är en av våra viktigaste politiska frågor, som Marie Wahlgren så väl beskrev i sitt anförande. Då kommer vi till frågan hur vi ska hantera den frågan inom transportsektorn. Vilka strategier ska vi använda oss av? Vilka medel ska vi använda oss av för att få en utveckling som leder åt rätt håll och som gör att vi reducerar effekterna av koldioxidutsläppen?

Vi har drivit en rad åtgärder för att stimulera fler fordon med alternativa bränslen. Det är ett helt paraply med åtgärder. Det är till exempel fri parkering i många städer. Det är sänkt förmånsvärde för tjänstebilar fram till 2013. 35 % av alla bilar i statlig upphandling ska vara miljöbilar. Ingen skatt på biodrivmedel. Trängselavgifterna i Stockholm omfattar inte miljöbilar. Det är alltså ett paraply med åtgärder.

Men det räcker inte. Och framför allt stimulerar många av de här åtgärderna framväxten av miljöbilar i storstäderna. Vi måste se till att det faktiskt går att köra de här tvåbränslebilarna över hela landet. Det räcker inte att bara kunna göra det i vissa regioner och vissa områden. Finns inte tankställena kör man de här tvåbränslebilarna på bensin, och då har vi inte uppnått det vi skulle göra.

Infrastrukturen i form av tankställena för alternativa drivmedel är en väldigt strategisk fråga. Den naturliga lösningen på den hade ju varit en frivillig överenskommelse med branschen, och den typen av diskussioner fördes ju under en ganska lång period. Jag var inte personligen med i detta. Men det ledde inte fram till något.

Vad återstår då? Jo, då återstår det att utforma en lagstiftning och faktiskt tvinga fram en lösning där vi får biodrivmedel över hela landet. Sedan är kanske inte branschen så väldigt förtjust i det, men det skulle

Prot. 2005/06:53
16 december

*Skyldighet att
tillhandahålla
förnybara drivmedel*

man ha tänkt på när diskussionerna om en frivillig överenskommelse fördes.

Nu har vi fått ett förslag som jag faktiskt tycker har blivit bättre efter behandlingen i trafikutskottet. Det skapar förutsättningar för en introduktion i hela landet av biodrivmedel så att vi gör det möjligt för dem som kör de här tvåbränslebilarna, som nu ökar i stark takt, att köra över hela landet och slippa gå över till bensin. Jag vet själv, för jag kör en biogasbil. När jag lämnar Göteborg och kör norröver eller mot Stockholm får jag gå över och köra på bensin. Förhoppningsvis slipper jag det. Det blir bättre och bättre för varje dag.

I en sådan här typ av introduktion av en infrastruktur fungerar inte marknaden i början utan det krävs statliga åtgärder för att få fram den här typen av lösning. Jag tycker att det är viktigt att vi har fått fram det här lagförslaget och jag tycker att det är rimligt balanserat.

När det gäller den oro som har framställts för små bensinstationer i glesbygden vill jag bara påminna om att det sista steget tas från den 1 januari 2009. Den kontrollstation vi ska ha är innan dess. Vi har alltså god tid att se vad som händer. Jag tror att det här faktiskt ska bli ganska bra.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 107 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Jag ska fråga vilka mål och visioner vi ska tro på för 2010 och 2020. Vilket mål har Miljöpartiet för hur snabbt vi kan ersätta de fossila drivmedlen med förnybara drivmedel? EU vill ju sätta målet, som jag sagt, till 5,75 %. Det vill också regeringen, samma regering som vill väldigt mycket mer utanför kammaren. Har Miljöpartiet verkligen inte högre ambitioner än så?

Jag noterar att ni är ett brett parti, så ni har olika uppfattningar i olika utskott. I miljö- och jordbruksutskottet tror ni på 8 % och här i trafikutskottet tror ni på 5,75 %. Jag vill fråga om ni inte egentligen borde stödja Centerns reservation och våga stå för ett rejält mål på 8 % och inte vara bundna av EU:s försiktiga nivåer.

Anf. 108 CLAES ROXBERGH (mp) replik:

Fru talman! Jag vill säga för min del att jag tycker att det kunde ha stått 8 % i den här propositionen. Men vi har ju en samverkansproposition ihop med Socialdemokraterna och det är faktiskt så, det borde Centerpartiet också veta, att samarbetar man styr man inte allting utan man får kompromissa om vad som står i propositionen. Jag tycker att det hade varit rimligt att det hade stått 8 %. Nu står det 5,75 %. Så har det blivit i förhandlingarna om den här propositionen.

Anf. 109 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Nu börjar ju spelet klarna. Socialdemokraterna har tvingats acceptera ett fyrkantigt krav på etanolkumpar. I gengäld har Miljöpartiet tvingats acceptera Socialdemokraternas i kammaren väldigt försiktiga krav på ambitioner i den här frågan.

Anf. 110 CLAES ROXBERGH (mp) replik:

Fru talman! Jag kan inte kommentera det vidare. Jag tycker att vi ska ha en hög målsättning, naturligtvis, för att få in alternativa drivmedel och reducera våra koldioxidemissioner.

Exakt vilka procentsatser som kommer att anges kanske inte är så himla viktigt. Det viktiga är att vi sätter till alla klutar för att nå resultat.

Prot. 2005/06:53

16 december

*Skyldighet att
tillhandahålla
förnybara drivmedel*

Anf. 111 MARIE WAHLGREN (fp) replik:

Fru talman! Jag begärde replik när Claes Roxbergh pratade om samtalen med branschen. Branschen är inte här så de kan ju inte ge sin bild av de här samtalen. Det är riktigt att man inte kom fram till en konsensus mellan dem som förhandlade. Men den information jag har fått från branschen är att det var ganska så få samtal, närmare bestämt två.

De kan naturligtvis ha gett mig felaktig information. Men det är ändå så att det hade varit *mycket* mer lyckosamt också för täckningsgraden över hela landet av de bränslen som för tillfället finns tillgängliga om man hade kunnat göra det via branschen. Jag tror att det fortfarande kommer att vara en risk för att vi kommer att ha öar av biogas i ett hav av etanol. Därför undrar jag fortfarande om Claes Roxbergh verkligen är nöjd med den här utformningen. Även om ni har fått in viss subventionering av biogasuppbyggnaden undrar jag om ni verkligen är nöjda med att det här kommer att ge de effekter som du förde fram.

Det andra är de små mackägarna. Är det inte lite orimligt att ha en lagstiftning som säger: Till att börja med är det mackägarna som ska betala det här, men om tillräckligt många går i konkurs ska vi nog tänka om och lägga över det på bränsleleverantörerna. Hur många företag ska gå i konkurs för att vi ska få en förändring i lagstiftningen 2008?

Anf. 112 CLAES ROXBERGH (mp) replik:

Fru talman! Först har vi mackägarna. Här står det i lagstiftningen att det är mackägarna som har ansvaret. Så är det. Sådan är lagstiftningen, och så kommer det att vara.

Vi har sagt att om det mot förmodan skulle vara stora problem när vi i slutet kommer till de små mackägarna, ska vi titta på detta i samband med kontrollstationerna. Det är inte orimligare än med vilken lagstiftning som helst. Stiftar vi lag här och upplever att den slår snett eller att det blir stora problem får vi sätta oss ned och titta på den igen. Det är vi som lagstiftare skyldiga att göra oavsett område. Det är ingen svaghet. Det är något som vi som lagstiftare ska fundera över.

Sedan var det frågan om förhandlingarna med branschen. Jag var inte med i förhandlingarna. Jag har bara andrahands- och trejehandsuppgifter om detta. Men rent principiellt hade det varit en fördel om man hade kommit överens med branschen. Lagstiftningen ska inte vara förstahandsalternativet. Det bästa hade varit om vi hade kommit överens med branschen.

Jag tror inte att problemet med etanol och biogas hade varit borta bara för att vi hade haft en överenskommelse med branschen. Kostnadsskillnaden mellan att etablera en etanolkpump och en biogaspump kvarstår i vilket fall som helst oavsett om det är fråga om lagstiftning eller frivillig överenskommelse. Det problemet hade vi fått slåss med ändå.

Anf. 113 MARIE WAHLGREN (fp) replik:

Fru talman! Vad gäller problemet biogas kontra etanol är det naturligtvis så att det hade kunnat göras en överenskommelse med branschen, till exempel att branschen får ta på sig att täcka de stora stråken med biogasstationer på lagom avstånd så att man inte behöver köra 30–60 mil mellan varje biogasstation.

Sedan var det frågan om det är mackägarna eller distributörerna som ska stå för infrastrukturutbyggnaden. Det är alldeles uppenbart att majoriteten redan nu känner att det finns ett problem, annars hade man inte börjat prata om kontrollstationer. Har man redan nu en lagstiftning där man känner att det är någonting som inte kommer att fungera har man inte tänkt igenom lagstiftningen speciellt bra.

Anf. 114 CLAES ROXBERGH (mp) replik:

Fru talman! Uppgiften för kontrollstationen är bland annat bekymret och oron för hur det går med de olika bränslena. Kommer det att fungera? Kommer stimulansen på biogassidan att vara tillräcklig för att vi ska få biogasmackar? Det är inte orimligt att vi som lagstiftare ser över hur vår lagstiftning slår.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 9 §.)

9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Punkt 7 (Statens administrativa kostnader)

1. utskottet

2. res. 3 (c)

Votering:

264 för utskottet

19 för res. 3

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 45 m, 37 fp, 25 kd, 21 v, 14 mp, 2 -

För res. 3: 19 c

Frånvarande: 24 s, 10 m, 11 fp, 8 kd, 7 v, 3 c, 3 mp

Punkt 13 (Statistik över ideella organisationers vård och omsorg)

1. utskottet

2. res. 4 (m, fp, kd, c)

Votering:

158 för utskottet

127 för res. 4

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 1 m, 21 v, 14 mp, 2 -

För res. 4: 44 m, 39 fp, 25 kd, 19 c

Frånvarande: 24 s, 10 m, 9 fp, 8 kd, 7 v, 3 c, 3 mp

Prot. 2005/06:53

16 december

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU3 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Punkt 5 (Ekonomiska förutsättningar för barnomsorg, skola m.m.)

1. utskottet

2. res. 3 (kd)

Votering:

258 för utskottet

25 för res. 3

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 43 m, 39 fp, 21 v, 19 c, 14 mp, 2 -

För res. 3: 25 kd

Frånvarande: 24 s, 12 m, 9 fp, 8 kd, 7 v, 3 c, 3 mp

Anna Lilliehöök (m) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 8 (Finansieringsprincipen och det kommunala självstyret)

1. utskottet

2. res. 6 (m, fp, kd, c)

Votering:

157 för utskottet

128 för res. 6

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 21 v, 14 mp, 2 -

För res. 6: 45 m, 39 fp, 25 kd, 19 c

Frånvarande: 24 s, 10 m, 9 fp, 8 kd, 7 v, 3 c, 3 mp

Punkt 9 (Kommunalekonomisk utjämning)

1. utskottet

2. res. 8 (fp)

Votering:

157 för utskottet

39 för res. 8

89 avstod

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 21 v, 14 mp, 2 -

För res. 8: 39 fp

Avstod: 45 m, 25 kd, 19 c

Frånvarande: 24 s, 10 m, 9 fp, 8 kd, 7 v, 3 c, 3 mp

Punkt 11 (Balanskravet för kommunerna)

1. utskottet

2. res. 13 (c)

Votering:

264 för utskottet

21 för res. 13

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 45 m, 39 fp, 23 kd, 21 v, 14 mp, 2 -

För res. 13: 2 kd, 19 c

Frånvarande: 24 s, 10 m, 9 fp, 8 kd, 7 v, 3 c, 3 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU4 Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU5 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU9 Vårdplanering

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU8 Stöd för konvertering från direktverkande elvärme och oljeuppvärmning i bostadshus

Punkt 1 (Stöd för konvertering från direktverkande elvärme och oljeuppvärmning i bostadshus)

1. utskottet

2. res. 1 (m, fp)

3. res. 2 (kd)

Förberedande votering:

86 för res. 1

25 för res. 2

173 avstod

65 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Agneta Gille (s) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

175 för utskottet

85 för res. 1

24 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 21 v, 19 c, 14 mp, 2 -

För res. 1: 45 m, 39 fp, 1 kd

Avstod: 24 kd

Frånvarande: 25 s, 10 m, 9 fp, 8 kd, 7 v, 3 c, 3 mp

TU6 Skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

Votering:

237 för utskottet

46 för res. 1

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 37 fp, 25 kd, 21 v, 19 c, 14 mp, 2 -

För res. 1: 45 m, 1 fp

Frånvarande: 25 s, 10 m, 10 fp, 8 kd, 7 v, 3 c, 3 mp

Inger Gustafsson (fp) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 2 (Lagförslaget och sammanhängande åtgärder för att främja förnybara bränslen)

1. utskottet

2. res. 2 (kd, fp, c)

Votering:

157 för utskottet

83 för res. 2

44 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 21 v, 14 mp, 2 -

För res. 2: 1 m, 39 fp, 24 kd, 19 c

Avstod: 44 m

Frånvarande: 24 s, 10 m, 9 fp, 9 kd, 7 v, 3 c, 3 mp

Punkt 4 (Mål om användning av förnybara drivmedel)

1. utskottet

2. res. 6 (c)

Votering:

183 för utskottet

19 för res. 6

82 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 1 m, 1 fp, 24 kd, 21 v, 14 mp, 2 -

För res. 6: 19 c

Avstod: 44 m, 38 fp

Frånvarande: 24 s, 10 m, 9 fp, 9 kd, 7 v, 3 c, 3 mp

Liselott Hagberg (fp) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.53 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 15.05 för att finansutskottet skulle beredas möjlighet att sammanträda.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 15.05.

10 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Finansutskottets betänkande
2005/06:FiU10 Statsbudget för budgetåret 2006

Utskottet föreslog att ärendet fick behandlas efter endast *en* bordläggning.

11 § Kammaren åtskildes kl. 15.06.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdet början till och med 3 §
anf. 34 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 8 § anf. 77 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS FORSBERG

/Monica Gustafson

1 § Hänvisning av ärende till utskott och beslut om förlängd motionstid	1
2 § Samhällsekonomi och finansförvaltning	1
Finansutskottets betänkande 2005/06:FiU2	1
Anf. 1 ARNE KJÖRNSBERG (s)	1
Anf. 2 GUNNAR AXÉN (m)	2
Anf. 3 CHRISTER NYLANDER (fp)	3
Anf. 4 MATS ODELL (kd)	4
Anf. 5 SIV HOLMA (v)	5
Anf. 6 ROGER TIEFENSEE (c)	7
Anf. 7 CARIN LUNDBERG (s)	8
Anf. 8 MATS ODELL (kd) replik	10
Anf. 9 CARIN LUNDBERG (s) replik	10
Anf. 10 MATS ODELL (kd) replik	11
Anf. 11 CARIN LUNDBERG (s) replik	11
Anf. 12 CHRISTER NYLANDER (fp) replik	11
Anf. 13 CARIN LUNDBERG (s) replik	12
Anf. 14 CHRISTER NYLANDER (fp) replik	12
Anf. 15 CARIN LUNDBERG (s) replik	13
Anf. 16 ROGER TIEFENSEE (c) replik	13
Anf. 17 CARIN LUNDBERG (s) replik	14
Anf. 18 ROGER TIEFENSEE (c) replik	14
Anf. 19 CARIN LUNDBERG (s) replik	14
Anf. 20 GUNNAR ANDRÉN (fp)	15
Anf. 21 BÖRJE VESTLUND (s)	16
Anf. 22 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	17
Anf. 23 BÖRJE VESTLUND (s) replik	17
Anf. 24 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	18
Anf. 25 BÖRJE VESTLUND (s) replik	18
(Beslut fattades under 9 §.)	19
3 § Allmänna bidrag till kommuner	19
Finansutskottets betänkande 2005/06:FiU3	19
Anf. 26 TOMMY TERNEMAR (s)	19
Anf. 27 CECILIA WIDEGREN (m)	19
Anf. 28 CHRISTER NYLANDER (fp)	21
Anf. 29 ELSE-MARIE LINDGREN (kd)	23
Anf. 30 JÖRGEN JOHANSSON (c)	24
Anf. 31 SONIA KARLSSON (s)	27
Anf. 32 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	30
Anf. 33 SONIA KARLSSON (s) replik	30
Anf. 34 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	30
Anf. 35 SONIA KARLSSON (s) replik	31
Anf. 36 CECILIA WIDEGREN (m) replik	32
Anf. 37 SONIA KARLSSON (s) replik	32
Anf. 38 CECILIA WIDEGREN (m) replik	33
Anf. 39 SONIA KARLSSON (s) replik	33

Anf. 40	CHRISTER NYLANDER (fp) replik	33
Anf. 41	SONIA KARLSSON (s) replik	34
Anf. 42	CHRISTER NYLANDER (fp) replik	34
Anf. 43	SONIA KARLSSON (s) replik	35
Anf. 44	SIV HOLMA (v)	35
Anf. 45	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	37
Anf. 46	SIV HOLMA (v) replik	38
Anf. 47	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	38
Anf. 48	SIV HOLMA (v)	39
	(Beslut fattades under 9 §.)	39
4 §	Statsskuldsräntor m.m.	39
	Finansutskottets betänkande 2005/06:FiU4	39
	(Beslut fattades under 9 §.)	39
5 §	Avgiften till Europeiska gemenskapen	40
	Finansutskottets betänkande 2005/06:FiU5	40
Anf. 49	AGNETA GILLE (s)	40
Anf. 50	CECILIA WIDEGREN (m)	40
Anf. 51	CHRISTER NYLANDER (fp)	41
Anf. 52	MATS ODELL (kd)	42
Anf. 53	ROGER TIEFENSEE (c)	42
Anf. 54	TOMMY TERNEMAR (s)	43
Anf. 55	CECILIA WIDEGREN (m) replik	43
Anf. 56	TOMMY TERNEMAR (s) replik	44
Anf. 57	CECILIA WIDEGREN (m) replik	44
Anf. 58	TOMMY TERNEMAR (s) replik	45
	(Beslut fattades under 9 §.)	45
6 §	Vårdplanering	45
	Socialutskottets betänkande 2005/06:SoU9	45
Anf. 59	LARS U GRANBERG (s)	45
Anf. 60	Andre vice talman KERSTIN HEINEMANN (fp)	46
Anf. 61	ULRIK LINDGREN (kd)	47
Anf. 62	INGRID BURMAN (v)	48
Anf. 63	KENNETH JOHANSSON (c)	48
	(Beslut fattades under 9 §.)	49
7 §	Stöd för konvertering från direktverkande elvärme och oljeuppvärmning i bostadshus	49
	Näringsutskottets betänkande 2005/06:NU8	49
Anf. 64	ANNE-MARIE PÅLSSON (m)	49
Anf. 65	YVONNE ÅNGSTRÖM (fp)	51
Anf. 66	LARS LINDÉN (kd)	52
Anf. 67	BERIT HÖGMAN (s)	53
Anf. 68	ANNE-MARIE PÅLSSON (m) replik	54
Anf. 69	BERIT HÖGMAN (s) replik	54
Anf. 70	ANNE-MARIE PÅLSSON (m) replik	54
Anf. 71	BERIT HÖGMAN (s) replik	55
Anf. 72	LENNART BEIJER (v)	55
Anf. 73	HÅKAN LARSSON (c)	56
Anf. 74	INGEGERD SAARINEN (mp)	57

(Beslut fattades under 9 §.).....	58
8 § Skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel	58
Trafikuskottets betänkande 2005/06:TU6	58
Anf. 75 CARINA MOBERG (s)	58
Anf. 76 KRISTER HAMMARBERGH (m).....	59
Anf. 77 MARIE WAHLGREN (fp)	61
Anf. 78 JOHNNY GYLLING (kd).....	63
Anf. 79 STAFFAN DANIELSSON (c).....	64
Anf. 80 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s)	66
Anf. 81 MARIE WAHLGREN (fp) replik	68
Anf. 82 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik	69
Anf. 83 MARIE WAHLGREN (fp) replik	69
Anf. 84 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik	69
Anf. 85 JOHNNY GYLLING (kd) replik	70
Anf. 86 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik	70
Anf. 87 JOHNNY GYLLING (kd) replik	70
Anf. 88 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik	71
Anf. 89 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	71
Anf. 90 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik	71
Anf. 91 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	72
Anf. 92 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik	72
Anf. 93 KRISTER HAMMARBERGH (m) replik	73
Anf. 94 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik	73
Anf. 95 KRISTER HAMMARBERGH (m) replik	73
Anf. 96 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik	74
Anf. 97 PETER PEDERSEN (v).....	74
Anf. 98 KRISTER HAMMARBERGH (m) replik	77
Anf. 99 PETER PEDERSEN (v) replik.....	77
Anf. 100 KRISTER HAMMARBERGH (m) replik	78
Anf. 101 PETER PEDERSEN (v) replik.....	78
Anf. 102 STAFFAN DANIELSSON (c) replik.....	79
Anf. 103 PETER PEDERSEN (v) replik.....	79
Anf. 104 STAFFAN DANIELSSON (c) replik.....	80
Anf. 105 PETER PEDERSEN (v) replik.....	80
Anf. 106 CLAES ROXBERGH (mp).....	81
Anf. 107 STAFFAN DANIELSSON (c) replik.....	82
Anf. 108 CLAES ROXBERGH (mp) replik	82
Anf. 109 STAFFAN DANIELSSON (c) replik.....	82
Anf. 110 CLAES ROXBERGH (mp) replik	83
Anf. 111 MARIE WAHLGREN (fp) replik	83
Anf. 112 CLAES ROXBERGH (mp) replik	83
Anf. 113 MARIE WAHLGREN (fp) replik	84
Anf. 114 CLAES ROXBERGH (mp) replik	84
(Beslut fattades under 9 §.).....	84
9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens	
sammanträde.....	84
FiU2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och	
finansförvaltning	84

Prot. 2005/06:53
16 december

FiU3 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	85
FiU4 Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.	86
FiU5 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	86
SoU9 Vårdplanering.....	86
NU8 Stöd för konvertering från direktverkande elvärme och oljeuppvärmning i bostadshus	86
TU6 Skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel	87
Ajournering.....	88
Återupptagna förhandlingar	88
10 § Bordläggning.....	88
11 § Kammaren åtskildes kl. 15.06.	88

